

સમર્પણ ભાવ

જિનેશ્વર દેવોની આજ્ઞા માનો,

મિશ્યાત્વને પરિહરો,

આ પવિત્ર આજ્ઞાઓનું રહસ્ય, એનો મર્મ એનું લક્ષ્ય,

મુવિશદ રીતે સમજાવી,

—: સંસાર ભૂંડો મોક્ષજ રૂડો :—

નો નાદ ભારતભરમાં ગુંજતો કરનાર,

આ કાળના અપ્રતીમ ધર્મોપદેશક.

શાસન સિદ્ધાંત સંરક્ષક,

અમ્યક્ત્વ પ્રદાનૈકનિષ્ઠ, સરસ્વતીપુત્ર, શાસનતેજ,

મારા ભયોદધિતારક,

અનંત ઉપકારી ગુરુભગવંત, આરાધ્યપાદ, સૂરિપુરંદર.

શ્રીમદ્ વિજયરામચંદ્રમૂરીશ્વરજી મહારાજના

પવિત્ર હસ્તક્રમણમાં મણહ જિણાણું આણું નાનો

શો અંથ, સમર્પિત કરતા,

મારા આત્મ સમર્પણને તાણુ બનાવતા, કોઈ અનેરો,

આત્માનંદ અનુભવું છું

—: બાળ ભુવનચંદ્ર :—

કોટિશઃ વન્દનાવલિ

પવિત્ર ચરણારવિંદમાં

.

.

શાસનતેજ-નામમિદાત સરસાદ ગમ્યગદર્શન-પ્રદાનેકનિઃ

ગદ્યાપ્રિયનિ-આગવ્યવાદ આચાર્યલગવંત શ્રીમદ્

—: વિજયરામચંદ્રસૂરીચરણ મહારાજ :—

શાસનહિતના કોઈ જાડા આલેખનમા એકમના દેખાય છે.
તેઓશ્રીના તલસ્પર્શી પ્રવચન ધર્મી આત્માઓના પ્રાણ છે.

કોટિશં વરદનાવલિ

બાબુભાઈ દલછાંગમ-સુબઈ.

,

2

દેવ શાસ્ત્રાય દેવ શ્રી વિજય જિતમૃગાદ મુરિણ
 મ સા ની હુ કે ભવન પ્રભા

લે મુનિ ભુવનચંદ્ર વિજય

અનુદિશાલીન આ વિદ્યમા, બહુ જ યેન બન્યા માણે
 નથા પ્રકાશની ઉચ્ચ દોષિની બવિનચનાને લઈ, પદમધુ
 તીય હક દલોના અવલંબ્યાણુકે મદાશામનન પામી ઉપાન
 મા । આનાના ઉકર માખી શકે છે

આવા મુદ્દા હુકમને પાનલ આ મ ક્યાં શ્રી
 નેનક શાસનની અવ વિનિગપ અમૃતપલના ફરાનુ પાન
 કરે છે, અને પરાય છે એમાથી સ્વાસ્થ્ય મેગવ હ ત્ય દે
 મદા મા બન છે, પદમા મપદ પદમાની પૂવ મુમિકા જ
 ગણાય ને ।

આવ એકે બગા માની બવ્ય ગુણદોષ અગ્નિ હાખિની
 હા, અગ્નિ શાય ત્યારે અનેકાન અનુભાદન કાર્ય અમમમા
 મુકવાનુ પણ અન જા જ શા અવ્ય બનશાસ ની આજ
 એક અનાખી ગુણી હુ કે અગ્નિમ વા લે ગુણ હે જ પ્રેર સા
 થાન અભિવ્યગ્નિ થાય હ બાકી તા અનુધ્ય દદમ પ્રેર સવ
 જગુ હે પણ જ, ।

મલકુ (ઉ ગુ) નનુ ગામ પણ વાગિનુ પદ
 કો દે કનનુ નામ વસ ત્યા કુલકદ જ હ ન કરે અપદમેની
 એક પદમાની કુવનન સસાળી ભવ કુવર્ત વચ્ચે કરે

એ પણ પુત્ર-પાપના જ ખેલ ને ? કુંવર જન્મ્યા. સૌને
ગમ્યા. નામ પાડ્યું માણેકલાલ માણેક રક્તવાણું અને આ
લાલ પણ...આ લાલના ગાલ ગુલાબી. આંખો મળેની. એમાં
કાંઈક ધૂપું આકર્ષણ ખરું. એ તો પિછાણનાર જ પિછાણી
શકે. દિવસ પોષ વદિ ૧૩ ને સંવત ૧૯૬૧ નો એ યોગ
હતો. એમાં ભાવિયોગ પણ હતો.

લાડકોડ સાથે સંસ્કારભૂમિ પણ ઘડાવા માંડી. કૂળ તો
શ્રાવકનું ખરું ને ? આત્મા જિનધર્મવાસિત કેમ ના બને ?
અભ્યાસની ઉંમરે અભ્યાસ પણ કર્યો. મુંબઈ આવવાનું
થયું. ત્યાં મળ્યા એક જાદુગર. જાદુગરની વાંસળીનો સૂર
દિવ્ય. માણેકભાઈને નાદ લાગ્યો.

એ સુરાવલી હતી વીતરાગની વાણીના આરોહની.
સાતે સ્વર ગુજતા રહેતા. માણેક હોય તો તેજસ્વી. એમાં
ચઢે સરાણુ પર. તેજ બહાર ઝળકે. આ ૨૬ વર્ષના યુવાન
આત્માનું વૈરાગ્ય તેજ પ્રગટયું. ખસ, જીવન જીવવું તો
સાધુપણામાં જ....

પણ મા-બાપનો મોહ. એકદમ આજ્ઞા મળે ? પણ
આ તો લાલ હતા ભગવાનના. ભક્તિ-ભાવભક્તિએ શક્તિ
પેદા થઈ. મા-બાપ પણ આત્મશક્તિ આગળ તો ઝૂકે જ ને ?
અલખેલી અંધેરી નગરીના ધરલાખીને વિ. સં. ૧૯૮૭ના
મહા વ. ૬ ના દિને થઈ ભાગવતી દીક્ષા. પુત્રશાળી
આત્માને દીધી શિક્ષા સિદ્ધાંત મહોદધિ કર્મસિદ્ધાંત નિપુણ
દાદાગુરુ પ. પૂ. આ. શ્રીમદ્ વિજય પ્રેમસૂરીશ્વરજી મહા

કરતો. વીસ અઠાઈઓ કરી તપપ્રેમને સાકાર બનાવ્યો બીજા
પણ તપો અનેક કર્યા.

પ્રથમ શિષ્ય મુનિ શ્રી ભદ્રાનંદવિજયજી ગણિવર,
સુરતના ઉગતા યુવાન, વિદ્વાન અને વક્તા બન્યા. આ દીક્ષા
વખતે પૂ. શ્રીએ પરિચ્છેદી પર રહેવા સરસ માર્ગ કાઢ્યો.
અનેકોને કામળી આદિ વહોરાવવાની ભાવના. પૂ. શ્રીએ
ફરમાવ્યું, શ્રી સઘની એક જ કામળા લેવાશે. બાકીનાઓને
પોતાની ભક્તિનું વહેણ જિનેન્દ્ર ભક્તિ તરફ વાળવા
ભલામણ. ૨૧ દિવસનો શાસનપ્રભાવક મહોત્સવ ઉજવાયો.

આરાધ્યપાદ તારક ગુરુદેવ સાથે, ફરતા બગાલ-મિહાર
આદિ પ્રદેશમાં વિચર્યા. ત્યાં ઝરિયામાં આતુર્માંસ કરી ધર્મસ્રોત
વહેતો કર્યો. ગુરુ-આરા એ જ પ્રમાણ. સં. ૨૦૧૪નું વાપીનું
આતુર્માંસ પણ સમુજ્જવલ બન્યું. શિષ્યરત્ન શ્રી હેમભૂષણ
વિ. જી, વાપીના ૧૩ વર્ષની બાલ વયે ભાવભરી દીક્ષા
લેખકનો ગૃહસ્થ આત્મા તે પ્રસંગને નિરખી આનંદ વિલે
બનેલ. આત્મા સુદર. અભ્યાસ પણ સુદર. નાની વયના,
પૂર્વના ક્ષયોપશમયુક્ત, ગુરુભક્ત આત્માઓ વિદ્વાન તો
બને જ. આ મહાત્મા માટે પણ એમ જ બન્યું. નાની
વયમાં ન્યાય આદિમાં પણ પ્રગટ કરી. મુનિ શ્રી દિવ્યભૂષણ
વિ. જી તેમના શિષ્ય અને સંસારી ભાઈ છે.

પૂ. શ્રીના શિષ્યરત્ન શ્રી હિરણ્યપ્રભ વિજયજી એટલે
સારા તપસ્વી તો ખરાજ. પણ સ્વાધ્યાય પ્રેમ અને વૈયાવર

જાળવવાની સતત કાળજી, એ ખરેખર ભાવી સદ્ભાગ્યની સુંદર નિશાની જ ગણાય.

આવા સુંદર પરિવારચુકન, પૂ. પં. પ્રવર શ્રીમદ્ મૃગાંકવિજયજી ગણિવરને શ્રીપાલનગરના અપૂર્વ અંજન-શલાકા પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ પ્રસંગે સ. ૨૦૨૬ના માગ૦ સુદિ ૨ ને ગુરુવારના સુમંગલ દિને, શુભ લગ્ને, પૂ. પરમોપકારી આરાધ્યપાદ, વ્યા. વા., શાસ્ત્રસિદ્ધાંત-રક્ષણૈકનિષ્ઠ, આ. દે. શ્રીમદ્ વિજયરામચ દ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજએ જૈનશાસનની જવાબદારીભર્યા તૃતીયપદે સ્થાપન કરી આ. શ્રી વિજય જિતમૃગાંકસૂરીશ્વરજી તરીકે બહાર કરી, હૈયાની અમી વર્ષાવી હતી

અને મોટાનાં કામ પણ મોટાં જ હોય, પણ હૈયાં ન પરખાય તે પ્રસંગે પોતાની અમીના પ્રતીક રૂપ તે જ પળે મુનિશ્રી ચંદ્રભૂષણવિજયજી નામના ૧૯ વર્ષની વયના યુવાન શિષ્ય પણ અર્પણ કર્યા. પરેશભાઈ સંસારી નામ. સ્વભાવ શાંત. સુદૃઢમા ઉછરેલા. પિતા મૂલચ દલાઈ. ખડું ધર્મી હૈયું. માતા મધુકાન્તાબેન હૈયે હરખ ન માય. કાર્યકર્તા ભાણાભાઈના ભાણેજ. ધન્ય માતા-પિતા ! ધન્ય કૂળ.

આવા સુંદર પુન્ય પ્રકર્ષને પામેલા પૂ. સૂરિજી. પોતાના મહાન - તારક - ગુરુદેવ પાસે જાણે લઘુ બાળ, સમર્પિતતા અદ્ભુત.

શિષ્યોને શાસનપાન કરાવવામા એકલા. ખોટી ધમાલ

કે હોદા ગમે નહિ ન હોદાથી હોદ નો ગાટ દર દિનગિરી ।
આપવાની પદનિ પ્રશાન અને આદ્યક 'સવ છવા દરમયમ
પ્ર મુત્ર આપ અને અદાયે રમતુ

શ્રી હેન શામનનાં ધુન વહવા માન કન્ય મત્ર દેલ
આવ આપાન્ય યુગાન ધરના, વા સમ્યમૃતિ પૂ મુગિન
વધે ઉગ ની વધે ન ર વન નાં પા વ ૧૦ ન વધ
ઉપમુ આવાનાના દરથમા અને આગધનાના આવનાં વૃદ્ધિમા
પતાર થયુ ત પડાં વધ ૮ ના મદ દોગાનુમા દમન
પેના ધમા અનેના ગયા દો મુ ક નવદાદ નાં અદક
ન શીરમ વધાં એકદાર આગધના અને અમતા સમય
જના પ-રપ અને નવદક દરના ત્યાગ શાયન ધામની
પનાના આવ સાથે નામધ્ય આગ વરમા ૧૧ ૪૫ લ-
૧૧-૧૨ શો દોગ વાયુક સમાવ્યાર પ્રસાદ વધા વધ
દરના દોગ વધ ૧-૧૧ દોગિ ૧

નમોદાના મનાનાં યુગ - પૂ અને દો પિયવ
દેમાનુ ન મ જગીઆ પૂ અને દો પિયવ નવગાન ન
ગુદર ભયમ દુવન દો ૧૬ ૧૭ ૧૮ રિધ પ્રદિધ
દિ પિયવ ૧ પિયમાન ૧ પૂ ૧-૧૧, પિયવ
શ્રી રમક વિનુ મક ૧૦ મ અને અનિમ આપન
૧ પૂ ૧૧૫૫ દો વમકવિનુ મ, પૂ દોગિન વિનુ
૧-૧૧૫૫ વિનુ, ગુનિદાં વક્રવકવિનુ ૧૦ ૧૬

રાત-દિવસની ભક્તિ ગૈયાવચ્ચ, ખૂળ ખૂળ અનુમોદનીય
પ્રશસનીય.....

સ્વ. પૂ. શ્રીએ જીવનભર આપેલી અણુમોલ વાચનાઓ,
વ્યાખ્યાનો, શાસનની વફાદારી આદિ અંતિમ સમાધિમાં
ક્રમાલ સહાયક બની રહ્યાં. અગ્નિદાહનો લાભ, ભાવિ શિષ્ય
મુમુક્ષુએ માતળર રક્ત ખોલી, હાર્દિક ભક્તિને સાર રૂપક
આપી, વિરહ વેદનાના મૂક પ્રતીક રૂપે લીધો.

આવા ઉત્તમ ગુણોના આધારરૂપ પૂ. સૂરજને
શતકોટિ વન્દના... ! વન્દના... !! વન્દના... !!!

વિશ્વતારક શ્રી જિનેશ્વરદેવ .—રાગ—દ્વેષ અને
મોહથી તદ્દન રહિત. સર્વકર્મેણિ દગ્ધ કરી પામ્યા કેવળજ્ઞાન.
ભૂત-ભવિષ્ય અને વર્તમાન ત્રણે કાળના સર્વ પદાર્થોના બંધ
અને જોનારા. દરેક વસ્તુના થતા ફેરફારો પચાંચોને પણ બંધ
જીએ. સમભાવના દરિયા.

પેલો કમઠ મરીને થયો મેઘમાળી દેવ. ઉપસર્ગ કીધા
ઘણા. સહ્યા સઘળા સમભાવે ભગવંત પાર્શ્વનાથે. વરસાવ્યો
મેહ મુશળધાર. પાણી પહોંચ્યું નાસિકા પાસ. આસન કપ્યું
ધરણેંદ્રનું. બળતો સાપ ઉગાર્યો નાથે. સંભળાવ્યો નોકાર
નોકર દ્વારા. તે થયા ધરણેંદ્ર. આવ્યા નાથની સેવામાં. કમજ
પર ખડા કર્યા નાથને. ભગાડ્યો મેઘમાળીને. આવ્યો શરણે
નાથના. પામ્યો સમક્ષિત સાર. ધર્મનો મર્મ હૈયે વસી ગયો.
દશ દશ ભવના વેર વિસાર્યા. પતિત પાવન બન્યો. સ્વામીએ
મોહને હણ્યો.

કમઠ મેઘમાળી પર દ્વેષ નહિ. ધરણેંદ્ર પર રાગ નહિ.
સમમનોવૃત્તિ નાથની. આ છે અમારા અરિહ ત પરમાત્મા
આ છે અમારા વીંતરાગ પ્રભુ પાર્શ્વનાથ રૂઝ મા.

૨૪ મા સ્વામી તીર્થંકર મહાવીર ભગવંત કૃષ્ણસાગર
વિશ્વોદ્ધારક જિનદેવ પેલો દેવ સગમ, રાત એક અને ઉપસર્ગ
વીસ, સ્વામી પાડે નહિ એક ચીસ. આત્મભાવમાં રમતા, સૌ
ભવ્યજનોને હૈયે ગમતા. હજાર ભારતું ચક્ર સીધું મર્યા
પર. નાથ છુટણ સુધી ખુંચ્યા જમીનમાં. પણ ભાવહૈયાન

આ છે અરિહંતો. આ છે ત્રિશલાનંદન, લવહુન્ગલંબન
૨૪ મા અંતિમ તીર્થપતિ ભરતક્ષેત્રને આશ્રીને. આ અવસ-
ર્ધિણી કાળનો આ પાંચમો આરો. અને હજુ શાસન જયવંતુ
છે. ૧૮૫૦૦ વર્ષ હજુ આ ભરતક્ષેત્રમાં જયવંતુ રહેવાનું
છે. મહાવિદેહમાં સર્વદા-સર્વકાળે જાગતુ છે શાસન અરિ-
હંતોનું. શ્રી અરિહંત ભગવંતની આજ્ઞા એટલે
અનંત સુખની ખાણ.

આજ્ઞા શુ ચીજ છે ? જૈન ધર્મ આજ્ઞા પ્રધાન છે.
આજ્ઞા સર્વજ્ઞ અરિહંત ભગવંતોની છે. સકળ વિશ્વનું
એકાંતહિત કરનારી છે. આત્માનું ભાવસુખ અને ભાવસુખ
પ્રાપ્તિમાં સહાયક પૌદ્ગલિક સામગ્રીની જનની છે. સુખનું
સાધન છે. દુઃખનું ઔષધ છે. આજ્ઞા માને એજ આરાંકિત,
એજ ધર્મી, એજ સમજુ. આજ્ઞા હૈયે ધરી એટલે સાચી
સમજ આવી. આજ્ઞા ઘમ્મો ધર્મ આજ્ઞામાં છે. આજ્ઞાવિહીન
ધર્મ ધર્મ નથી. ગમે તેવો ભંચો અને સુદર ભલે દેખાતો
હોય. શ્રી જૈનશાસનમા માસખમણ કે છમાસી જેવો તપ
પણ આજ્ઞાવિહિત રીતે હોય તો જ તેની કિંમત છે, બાકી
તો બાહ્યકષ્ટરૂપ હોઈ સ્વરૂપ ફલદાતા બનતો નથી. સર્વ-
વિરતિ કે દેશવિરતિનું પાલન આજ્ઞાયુક્ત જ જ્ઞાનીઓની
દૃષ્ટિએ મંજુર થાય છે. નવપૂર્વી અભવ્યનું નિરતિચાર
ચારિત્ર પાલન પણ કોડીકિંમતનું ગણાયુ. કેમ ? જિનાજ્ઞા
પ્રમાણેના ધ્યેયવાળું નથી માટે જ ને ? પુપ્પપૂત્ર કે જળપૂત્ર,
ગામીવાસસ્થ કે નોકારત્રી, ગુરુવંદનગમન કે યાત્રાબ્રમણ

વર્ષો સુધી માસગમણ. અગિઆર લાખ ઉપગંત માનગમણ
વીશસ્થાનકે પદની ઉચ્ચતમ આરાધના. મર્ત્યુવેને શામનના-
મોક્ષના રસિયા બનાવવાની ભાવના આત્માના પ્રદેશે પ્રદેશે
જન્મી, તીર્થંકર નામકર્મ ઉપાર્જન કર્યું. ઉત્કૃષ્ટ પુણ્યબંધ.
તરવા-તારવાની શ્રેષ્ઠ આમચી તીર્થંકરના ભવમાં મુલલ બની.

વિરાગ ઊંચો. ગૃહવાસમાં પણ આત્મ-લ્યોતિ જગતી.
સંસારમા રહેવા છતાં સંસારથી પર. કમળ કાઢવમાં જન્મે.
જળથી પોષાય, છતાં બન્નેથી નિર્લેપ. સ્વામી સંસારમા જન્મ્યા.
લોગોપલોગમા ઊછર્યા. છતાં વાસનાથી નિર્લેપ. ઔચિત્યનો
પાર નહિ. માતા પિતાની ભક્તિ હૈયે.

લગવંત મહાવીર ગર્ભમાં નિશ્ચલ બન્યા. માતાને સુખ
ઉપભવવા, પણ પરિણામ વિપરીત આવ્યું. માતા ઉદ્ભવિત્ર
બન્યા. પોતે કપ્યા. હૈયામા અનુકમ્પા-ભક્તિ-બડા થયા.
અભિચ્છદ ધારણ કર્યો. માતા પિતા હવતા દીક્ષા નહિ. કેન ?

જીવતા દીક્ષા લેતા ઘણા અનર્થો જ્ઞાનથી નિહાળ્યા.
મોહનીયકર્મ પોતાનું-સોપકર્મ જોયું. નાશ કરવો હોય તો
કરી શકાય તેવું. તીર્થંકર દેવોનું ઔચિત્ય લોકોત્તર. અભિ-
ચ્છદની અર્ગલા મૂઢી. પોતાના નિમિત્તે અનર્થો ન જન્મે એની
કાળજી ધરી. લોકોત્તર મહાપુરુષતા આજ્ઞાવિહીન અનુકરણ ન
હોય. આજ્ઞાબદ્ધ અનુકરણ જરૂર કરાય. છતી શક્તિએ
કરવું જ જોઈએ.

નાથ જન્મે અને પદ દિગ્ગુમારીઓ શુચિકર્મ કરે.
— ૯૪ શ્લોકો મેરૂપર જન્માભિષેક મહોત્સવ કરે. તન મન

જ્ઞાન ન પ્રગટે ત્યા સુધી ભોંય પર બેસવાનું નહિ. ઊભા ઊભા કે ઊભા પગે ગોદોહી-આસને ધ્યાનમાં હીન-કર્મો ઈર્થા સઘળા હીન-આર ઘાતીનો ઘાત. આત્માને મહાશાત.

પ્રગટે કેવળજ્ઞાન-અરાઅર વિન્ધનું ત્રણે કાળનું જ્ઞાન-સઘળા પદાર્થના-સઘળા પર્યાયોને-દેવદાદાને બાણે જુએ દેવેન્દ્રો સમવસરણુની-મહાકાય-અદ્ભુત દેશના મંડપની-ભવ્યાતિભવ્ય રચના કરે. રૂપા-સોના-મણિના ગઢ ત્રણ-રત્ન-ખચિત સિંહાસન-અશોકવૃક્ષ-છત્ર-ત્રય. આમર ઢાળે ઇંદ્ર. સિંહાસન બેઠા સ્વામી-દેશના દીએ અમૃતધાર ભવનાશિની સાધુધર્મ-શ્રાવકધર્મની.

‘ગણુધર સ્થાપ્યા વીરે અગિઆર’ દ્વાદશાંગી રચે ગણુધર તેણીવાર. ત્રિપદી ગ્રહી નાથની પાસ-ઉપન્નેહ વા વિગમેહ વા ધ્રુવેહ વા ઉત્પત્તિ નાશ સ્થિરતા. ત્રણુ ધર્મ દરેક પદાર્થના જ્ઞાન મહાકોષ. તે પરથી બારે અંગ, સ્વામીએ આપ્યો રંગ-ગણુધર રાખે અભંગ-શાસન સ્થાપ્યું અંગ. ચૂર્ણુમુદ્રિ નાથના હાથે પામે ગણુધર અગિઆર. ઇંદ્રહાથે શોભે થાળ વાસ ચૂર્ણુભર્યો વજ્રનો શાસનની આજ્ઞા મહોર મંજૂરી-વિશ્વમાં આનંદ લહરી. પાવન બન્યા ત્રણે લોક.

રાજમહારાજ-શેઠ શાહુકાર- મત્રી સૈનાપતિ-ગરીબ તવંગર સૌ-પામે ઉપદેશ ધાર. બને સંયમી સાધુ-દેશવિરતિધર શ્રાવક-સમ્યગ્દષ્ટિ-શ્રદ્ધાળુ આત્માઓ. સ સારને વિષ માનતા પણ ન છોડી શકતા-કેઈક-માર્ગાનુસારી સત્ય અને નીતિ પ્રમાણિકતાને વર્યા. હૈયા સૌએ નાથના ચરણે ધર્યા. મનડા
 િ-ભાવ મોક્ષનો-સંસાર ટુંકો.

વિશ્વસૌંદર્ય દેલાવતું ફોરમ લયું લગ્ય સૂત્ર. સમ્યક્ત્વને ધારણ કરો. સમ્યક્ શબ્દ જ કેટલો મીઠો મધુરો છે ? કેવું કામણ અને આકર્ષણ એમા ભરેલું છે ? સમ્યક્ સારું રૂઠું. સારું રૂઠું સૌને ગમે ! પણ માટું છેડે એને. સારાપણું જેમા ભરેલું છે એવું સમ્યક્ત્વ કોને ન ગમે ? જેને ગમે તે સંસારમાં ન ભમે. આત્માની મસ્તીમાં રમે. એતું સ્થાન મુક્તિમાં જમે. પછી અનત અવ્યાખ્યાય આનંદમાં રમે.

સમ્યક્ત્વ પર શાસ્ત્રોના શાસ્ત્રો ભરેલા છે. લાખો શ્લોક ગાથા પ્રમાણ ટીકાઓ પૂર્વપુરુષોએ લખેલ છે. એના ઊંડાણની ગંભીરતાની વિશાળતાની ભારે છણાવટ કરી છે. અરે, આજના યુગના સમર્થ ધર્મ વિવેચક વ્યાખ્યાન વાચસ્પતિ શાસનતેજ સૂરિપુરંદર શ્રીમદ્ વિજય રામચ દ્ર સૂરીશ્વરજી મહારાજાએ, એજ સમ્યક્ત્વના મનનમાં ઉપદેશમા અને પ્રભાવક પ્રચારમા સ્વયમના સાઈઠ સાઈઠ વર્ષ, નિર્મળ અને નિર્ભેળ રીતે, પાવન કર્યા છે. લવિધ્યમાં પણ સમર્થ મહાપુરુષો એ જ સમ્યક્ત્વના પાવનકર પાયાપર ધર્મનો ધોધ વહેવડાવતા રહેશે. શા માટે ?

એ જ પાયો છે ધર્મનો. એજ સીડી છે સ્વર્ગની. અપવર્ગ-મોક્ષની. સમ્યક્ત્વ વિના ધર્મ નહિ. ત્યાગ ત્યાગ નહિ. દેશવિરતિ-શ્રાવકપણાની ક્રિયાની કિંમત નહિ. સાધુ-પણું સમ્યક્ત્વ વિના જન્મે નહિ. ખીંચે નહિ. ટકે નહિ. ભ્રમકત્યાણકારી બને નહિ. છાર પર લીંપણ નકામું !

અરિહંત પરમાત્માની આજ્ઞા પ્રત્યેનો હૈયાગ્રેમ પેદા કરે છે. જન્મ મરણાંતક જીવનમાં જાયોત પ્રગટાવે છે. ઘનધોર મહાભયંકર મિથ્યાત્વ-અંધકારને દૂર કરે છે.

સમ્યક્ત્વ એટલે મુક્તિ નિઃસરણીનું પહેલું પ્રયત્ન પગથીયું. આત્માના ઉત્થાનનો સીધો સરળ સ્પષ્ટ માર્ગ બતાવે સમ્યક્ત્વ. ભવ-ભ્રમણનો અંત આણે સમ્યક્ત્વ, મોહની મુંઝવણ અને મિથ્યા મતિ ટાળે સમ્યક્ત્વ. શુદ્ધમતિ પ્રગટાવે સમ્યક્ત્વ. મતિ શુદ્ધ બની, સાચો નિઃસ્વાર્થ વિવેક જાગ્યો. આત્માનો જેડો પાર-સંસારથી નિસ્તાર થયો જ સમજો.

આ અનુપમ સમ્યક્ત્વના શાસ્ત્રીય શુદ્ધ ભાષામાં મુખ્યત્વે ભેદ ત્રણ. ક્ષાયોપશમિક ઔપશમિક અને ક્ષાયિક. કેટલા સુંદર આદહાદક નામો છે ! આપણે અહીંઆ તેના અતિ ઊંડા વિવેચનમાં નથી ઉતરતા. સામાન્યથી સ્પષ્ટ સમજાય તે રીતે જરૂર વિચારીશું. બહુ ઊંડા અવગાહન માટે કર્મ-ત્રયાદિ સાહિત્યનો તલસ્પર્શી અભ્યાસ અને મનન અતિ જરૂરી. ખરેખર એ સાહિત્યનો પૂ. સાધુ મહાત્માદિ દ્વારા અભ્યાસ એ પણ જીવનનો એક લ્હાવો છે.

અનાદિ કાલથી ઊંઘી બુદ્ધિથી આત્મા સ સારમાં ભમી રહ્યો છે. સદ્ગુરૂના યોગને પામી, સહજ ઉપદેશ સાંભળી, જીવને સ્વરૂપની ઝાંખી થાય છે. મોહનીય કર્મનું દબાણ ઓછું થાય છે. જ્ઞાનનો ટમટમ દીવડો આત્મામાં પ્રગટે છે. ઉદયમાં આવેલ મોહનીય કર્મનો ક્ષય થાય છે. કેટલાક

કર્મેના ઉપશમ થાય છે શાત બને છે એમ કાય એટલે
નાશ અને ઉપશમ એટલે શાતતા કર્મેની થાય છે અને
જે દિવ્યપ્રકાર આત્મામાં પ્રગટે છે—તે કાયોપશમિક
સમ્યક્ત્વ છે શુદ્ધ ત વેળી ઘડા જન્મે છે આ કરવા જેવું,
આ નહિ કરવા જેવું—એવો અપ્રક્ટ વિવેક જન્મે છે આ
હેય જ ગણાય, ત્યાગ્ય છે, આ ઉપાદેય ગણાય, પ્રલપ્ત કરવા
પોત્ય છે આચર્યા યોગ્ય છે એમ હંમે એમી ભય પશિષામે
હિ બુદ્ધિના આગેલનો આ મામ વહેના ધર્મ ભય

આ સમ્યક્ત્વના ભાવ એક દેરા આત્માને અપર્ણી ભય
જે અર્ધ પુંગવ પરાવન થી ઓછા કાળમાં સુખિ
નિશ્ચિત અર્ધપુરુષ પરાવર્તકાલ ધર્મો ધણો લાભો છે છતાં
પચાર થએલા અનતમગ પાને કાઈ નથી એક કી મા
નવાણુ લાખ નવાણુ જગર અપર્ધ ગયા એક જગર ભામી
રહ્યા પણ તેજી આપવા માટે પણ વ્યવસ્થિત પ્રામાણિક
નીનિના ધીરજો મહેનત તો ખરી જ ને ?

તેવી જ રીતે સમ્યક્ત્વ પ્રાપ્તિ પછી સુયોગ્ય વિધિ
માં પ્રગતિ તો કરવી જ નહીં સમ્યક્ત્વ આવે અને આ પુ
ભય એમ પણ બને, નહીનો ધ ધા પણ ખોટામાં ફેરવાઈ
ભય ને ? પણ સમ્યક્ત્વનો અગ્રેલો સ્વાદ સુયોગ્ય સમયે
હાજર થાય જ થાય બારે વરે ફેરી જોવા ફેરીનો સ્વાદ
થાદ આવેને ? આત્મા સમ્યક્ત્વ પામ્યો એટલે સઘળું પામ્યો
સુગતિ નિશ્ચિત, ભવજનલુ ઓછું—સુખિ કાયવેતમા

આ સમ્યક્ત્વ પામતા પહેલા શુદ્ધ યથાપ્રવૃત્તિ કરણુ પ્રાથમિક ઉત્થાન છે. 'કરણુ' એટલે આત્માને પરિણામ વિશેષ. સંસાર અસાર લાગવો અત્ય અને નીતિ ન ગમવા-શુદ્ધ વ્યવહારનું પાલન-દેવ-ગુરુ-ધર્મ પ્રત્યે પ્રેમ. ધર્મના કામોમાં રસ, અર્થ-કામ કરતાં ધર્મની મુખ્યતા વિ. વિ. શુદ્ધ યથાપ્રવૃત્તિ કરણુના લક્ષણો છે.

પછી અપૂર્વકરણુ જન્મે છે. ભવભ્રમણુના અનાદિકાલીન કાળમાં જેવા સાર્વિક ભાવ ન આવ્યા હોય એવા આવે. રાગદ્વેષ પાતળા થની જાય. રાગદ્વેષની નિષીઠ-ભારે કઠિન-ગાંઠ ભેદાઈ જાય. મોહનીય કર્મજાતે મુંઝરો ભોગવે. આત્મા મોહની લગામ કળજે કરે. અપૂર્વ આનંદ અનુભવે. રાગદ્વેષને ભયંકર માને. એજ એના શત્રુ. એજ એની ખાનાખરાળી કરનાર, ભવમાં ભમાવનાર. દેખાવમાં મિત્ર થની ભવોભવ ગળું કાપનાર છે ધરાધર ઓળખી લે. તેની કારમી અસર પોતા પરથી દૂર કરે.

અંત.કરણુ શરૂ થાય. આત્મસ્વરૂપની લહેરો આવે. ઘડીભર, ક્ષણભર મુક્તિ સુખનો આસ્વાદ અનુભવે. નિરંજન-નિરાકાર સ્વરૂપની ઝાંખી થાય.

પછીના 'ત્રણપુજ' આદિની ક્રિયા વિ. ખૂબ જ રસા-યણિક અને જીવંત અનુભવ પ્રયોગ છે. બલિહારી છે જૈન આગમ-શાસ્ત્રોની, કર્મસાહિત્યની, જેમાં ઝીણવટભરી સૂક્ષ્માતિ-સૂક્ષ્મ પ્રક્રિયા, આત્માના પરિણામોની, કર્મો પર થતી તેની અસરની, આકર્ષાઈ ખેંચાતા પરમાણુ-કર્મપુદ્ગલોના સ્કંધોની

શકાય. તેઓશ્રીની લોકભાષામાં છળાવટ, તેના ઊંડા રહસ્ય સ્વચ્છ ભાષામાં સ્પષ્ટ કરવું, તેના હાર્દમાં શ્રોતાને સ્પર્શાવવા, તથા પદાર્થને શુદ્ધ સ્વરૂપમાં રજુ કરવા, એ અનળ કળા છે. ઊંડા અભ્યાસીને મુંઝવતા પ્રશ્નોનો મુખ્ય હેતુ—ઉકેલ એ જ એમની અનળ ચાવી છે.

૨. ધીજી ઔપચારિક સમ્યક્ત્વમાં ઉપશમની મુખ્ય છે. મિથ્યાત્વમોહનીયના દળીયા પ્રશાંત બને છે. ત્યાંથી ચડવું કે પડવું એ પણ એક રહસ્ય છે. ઐકાતિક અને કાર્મચારિક લેહો પણ સમજીને સરખાવવા ગોચર છે. શ્રદ્ધા પ્રબળ બનાવનાર છે. મહાજાનીઓને તદ્દત્તરૂપે ઘટાવવામાં જ શ્રદ્ધા-જ્ઞાનની કુશળતા છે ને !

૩ ત્રીજું ક્ષાયિક-સાતે પ્રકૃતિનો ક્ષય-નાશ સર્વ માટે, ભારે અવિચળ શ્રદ્ધા, આત્માના શુદ્ધ પરિણામોની સ્થાયી સ્થિતિ, આ વિશિષ્ટ લાઘ્યું પછી એ શ્રદ્ધા ટકશાળી, કંઈ ફેર નહિ. ફેરફાર થાય નહિ. ઓછપ આવે નહિ. મુક્તિ સ્થાન આપીને જ જ પે.

કોઈ વિચિત્ર સંલેગમાં, પૂર્વકૃત નિકાચિત કર્મોપાલન ધર્મનું ન પણ હોય. પણ શ્રદ્ધા ભારે તેજ. હૈ પરમાત્મ-ભાવમાં રમતું, સંસારી ક્રિયાઓ કરે પણ રસ ના પૂર્વ-બદ્ધાયુ હોય તેજ નરક-તિર્થગતિ. છતાં ને નજદીક. શ્રીકૃષ્ણ મહારાજ, શ્રીશ્રેણિક આદિ ક્ષાયિક સમ્યક્ જ્ઞાનંત દષ્ટાંત છે. શ્રી શ્રેણિક પ્રથમ તીર્થંકર આ

શ્રાવકના જીવનમાં જે હોય જ. તનથી, વચનથી અને મનથી. મનથી તો હોય જ હોય, કારણકે સમ્યક્ત્વને ટકાવનાર દીપાવનાર આવશ્યક છે. અવશ્યકરૂપા યોગ્ય આવશ્યક સાંજ અને સવાર, કરે તેના પર ઈર્મ થાય ન સવાર. ઈર્મ થાય ખુવાર. પુણ્યનો પ્રગટે જીવાળા. ભાવનાનાં પેદા થાય થાળ. આત્મા કરવા માંડે કમાલ.

આવશ્યક છે, સામાયિક-ચક્રવીસત્રો-વન્દન-પ્રતિક્રમણ-કાયોત્સર્ગ-પચક્ષુખાણુ. છ એ આવશ્યક ઈર્મને કાપનારા. આત્મભાવનાને પોષનારા, મનની શાંતિને પેદા કરનારા, સમાધિ સુખને સર્જનારા. કરે તે આત્મપોથી ભરે. ભાવના જોઈએ આત્મોદ્ધારની, કોઈ સસારી પદાર્થની ભૌતિક લાલસા નહિ જ. અંતરાય પ્રાય તૂટે. સમાધિસર્જક સંપત્તિ ન ખૂટે. આત્માનંદ પોતે લૂંટે.

૧. સામાયિક એટલે સમતાનો વહેતો ઝગે. સમ-સમતાં આય-લાલ. એકમતા ખનો. સમતાનો અખૂટ લાલ મેળવો. ધ્યાન તો અરિહંતનું, જિનેશ્વરદેવનું. બપ તો ભગવંત અરિહંતનો. મનન તો શ્રી જિનેશ્વરદેવના વચનોનું. વાર્તાલાપ તો ભગવંતના શુણુગાનનો. કાવ્ય-ગીતિ તો નાથના અસંખ્ય-અનંત શુણુના પુષ્પરૂપે. તત્ત્વચર્ચા તો નવતત્ત્વ કે રતનત્રયીની. પંચાચાર કે ટાળવા યોગ્ય અતિચારોની, ત્રિપદીની દ્વાદશાગીમાં શુથણીની.

સમય-ટાઈમ ૪૮ મીનીટનો, મહેનું ઉનનું આસન, મહાપત્તિ અને ચરવણો તો જોઈએ જ જોઈએ. એક-બે-ત્રણ

જોવો. સાધુ પ્રત્યે હૈયા-બહુમાન યુક્ત. ૪૮ મીનીટમાં કર્મોના થોકના થોક નિર્જરે. પુણ્યાનુબંધી પુણ્યની પોઠ ભરે. હૈયે આત્મકલ્યાણનો હર્ષ ધરે. મમતા મરે. કષાયો ડરે. સમતાના ઝુલે ઝુલે.

મન-વચન-કાયાથી પાપ કરે નહિ, કરાવે નહિ. પાપોથી આત્માને પાછો ખેંચે છે. થયેલા પાપોને આત્મસાક્ષીએ નીંદે છે. ગુરૂ સાક્ષીએ ગર્હા કરે છે. પાપયુક્ત આત્માને વોસિરાવે છે. પોતે નિર્મળ બને છે.

મનની નિર્મળતા વિના કોઈ પણ ક્રિયા સ્વરૂપે ફળે નહિ. આત્માને અડે નહિ. સરળતા, મનની સચ્ચાર્ધ, હૈયાની ઉદારતા આ ત્રણ પ્રાથમિક ગુણો છે. આમાંથી માનવતા ઝળહળે છે. માનવતા સત્યનું આકર્ષણ કરે છે. દેવાધિદેવ તીર્થ કરના વચન-પુષ્પોની મહેક અનુભવાય છે. સામાયિક પર પ્રીતિ જન્મે છે. પ્રીતિમાંથી નાથની આજ્ઞા પ્રત્યે ભક્તિ પ્રગટે છે. બહુમાન અને શક્ય પાલન તરફ ઢાળ ઢળે છે. આજ્ઞાનો મર્મ સમજાય છે. સંયમ પર પ્રેમ પ્રગટે છે. પછી તો સામાયિક પ્રાણથી અધિક 'પ્યાર' લાગે છે, સાધુતાનો આસ્વાદ અનુભવે છે.

‘કરેમિ ભંતે’ સૂત્ર ચૌદ પૂર્વનો સાર છે. ચૌદ પૂર્વો ‘કરેમિ ભંતે’ સૂત્રને અગ્રેસર કરે છે. મહાનિર્મળ-સૌમ્ય શીતળ-સુંદર-આત્મવિષહર સુદૃઢ મહામંત્ર છે. વિધિયુક્ત ગ્રહણ-પાલન-પોષણ શું શું ન કરે? કંઈ વિદ્યા, કયો મંત્ર કંઈ લખિય તે આત્મા માટે અલભ્ય છે! અનંત શક્તિનો

આત્મા-સવ મત લખિ વિદ્યા અદર આવરાએલી પડેલી જ છે
સમતાસાગરમા રમતા આત્માને નેટલી જલ્દી પ્રગટે,
એટલી જ વાર

એક 'બતે' શબ્દ જ મહામત છે એમા દિ-સાવનિ
રહેલ છે પવિત્ર ઉદાત્તધાપ છે પ્રથમ શબ્દમા દેવાધિદેવ
ત્યો' બીજી ફેરામા જગદગુને આખ સામે તાખેલ દેવ-શુભ
સાથે પ્રતિ-ના પમ તો જોઈ જ છે 'કરેમિ બતે મા
હજો આવશ્યમ્ન દશન ધર' શકે

'ક મિ સામાઈય' સામાયિક આવશ્યકને પ્રધાનપણે
પદ કર છે 'બતે' શબ્દમા ચડીસ થો' આવશ્યક સમાય
'સાવજ' જોગ પચ્ચકખામિ' પચ્ચકખાણુ આવશ્યક -કુદ
પણ બનાવે છે ફરીથી 'બતે' શબ્દ-વદન-શુદ્ધવદન નૃચવી
બાય હ 'પદ્મિમામિ મા પ્રતિકમણુ આવશ્યક પ્રગ' કરે છે
'વોસિરામિ-કાયો સર્ગ' આવશ્યકને આખ સામે અને અમલમા
ખરું કરે છે આ પરમપવિત્ર નૂત પગ તો ગુજરાતી વિવચનનુ
પણ મહાભાષ્ય લખાય. પૂર્વ પુરોષોએ આપા દીકા-ભાષ્યો મુદર
મુખોધ-ગૌલીમા, સ-દૃત-પ્રાદૃતમા આલખી પરમાપાર
કર્યો જ છે

આ સામાયિક આવશ્યક સમતાગુણને જન્માવી-
ખીલવી-પોલી-ટકાવી, આ માના મસ્તી બનાવે છે મનને
અનદ વિભોર બનાવે છે તેના પ્રણેતા શ્રી જિનદેવની
સ્તવનામા લયલીન બનાવે છે તે દેવાધિદેવની ઓળખ
કરવનાર શુદ્ધેવા પ્રત્યે હંધુ ન્યાયોવર થાય છે વદન-

વૈયાવચ્ચ-લક્ષિતમાં આત્મા લાગી જાય છે. તે પુણ્યપુરુષોના ઉપદેશે આત્મા પાપોથી-પાપવ્યાપારોથી-સાવધયોગોથી પાછો હઠતો રહે છે. દેહનું દમન કરવા પ્રેરે છે. દુઃખો હસતા મોઢે સહન કરવાની તાકાત આપે છે, સુખોને શ્રાપ માને છે. કાયાનો-કાયાના સુખશીલીયાપણાનો-ઉત્સર્ગ-ત્યાગ કરતાં શીખી જાય છે. અનેક નિયમો-આભિચરો-વ્રતો ધારણ કરે છે. પ્રતિ-આખ્યાનમાં કુશળ બની જાય છે. પાંચ મોટા આશ્રવનો ત્યાગ કરી સયમ સ્વીકારે છે. પાંચ મહા-વ્રતોને ધારણ કરી, પંચાચારમાં રક્ત બને છે. શાસનનો શ્રી જિન-આજ્ઞાનો પરમ લક્ષ્મી બને છે.

આવો આત્મા લોકહેરીમાં લોભાતો નથી. કીર્તિ-માનની ખોટી લાલસામાં ખેંચાતો નથી. કષાયોમાં લેપાતો નથી. પ્રશસ્ત કષાયોનો સમયે ઉપયોગ કરી, શાસન સેવા કરવામાં પાછો પડતો નથી. સિદ્ધાંત-રક્ષા એનો જીવનમંત્ર બને છે. મોહનો મારક, આત્માનો તારક, સાચો સમર્થ શાસન-સુલટ બને છે. ઉદારતા-ક્ષમા-સુવિચારણા-અનુકંપા-ઔચિત્ય ગુણો અજાડળી ઉઠે છે. આ છે સામાયિક !

૨. ચતુર્વીસતથો-ચતુર્વિંશતિસ્તવ - ચોવીસે જિનેશ્વરદેવોની સ્તવના : ભગવંત રૂપભદ્રેવથી ચોવીસમા તીર્થપતિ ભગવંત મહાવીરદેવ. આ અવસર્પિણી કાળના ચોવીસે તીર્થંકર ભગવંતોની ભાવભરી સ્તવના 'લોગસ્સ' સૂત્રમાં છે. લોકમાં જ્ઞાનોદ્યોતને કરનારા, ધર્મતીર્થના સ્થાપક છે. તીર્થ-શાસન-આજ્ઞા સર્વ જિનેશ્વરદેવોની એકજ, ધર્મરૂપી

અનંત ભૂતકાળમાં. વીશ વિચરી ગયા છે મહાવિદેહમાં.
અનંતા થશે ભવિષ્યમાં. તે સર્વશ્રેષ્ઠ પરમોપકારી ભગવંતોને,
નમસ્કાર-વંદના, તેઓશ્રીની સ્તવના-કીર્તન.

પરમાત્માનો ભક્ત સાચા રહે પરમાત્મા બને. કર્મના
સઘળા મળને દૂર કરે. પરમા ભક્તિ અનંતશક્તિને પ્રગટાવે.
મોહ દૂર. આત્મા રહ્યો નહિ કૂર, પ્રગટ્યું નિઝનું નૂર. આ
છે સ્તવનાનું શૂર. આત્મા આનંદ ભરપૂર, ભાવનાનું ચહે
પૂર. ભાવે ભાવના ભાવીએ, ભાવે દેવળજ્ઞાન.

વંદન સાથે જ માયાનું નિકંદન. માયા મોહું શલ્ય,
કાટો વાગે નીકળી જાય. માયા કાટો દૂર થવો સહેલ નહિ.
વંદન સરળ હૈયાનું, ભક્તિભર્યું હોવું જોઈએ. વંદન આત્મા
માટે ચંદન છે. સુગંધ આત્મામાં ફેલાવે. શીતલતા આત્માને
આપે. વંદન ભવનું નિકંદન કરનાર છે. ભવ-પાશથી ક્યારે
છૂટાય ? મોહ-માયાનો નાશ થાય ત્યારે.

સરળભાવે, ગુરુ પ્રત્યેના બહુમાનપૂર્વક, કાયા નમે.
બે હાથ, બે ઘુંટણ અને મસ્તક જમીનને સ્પર્શે. હૈયાનો
ઉલ્લાસ અને આનંદ વધતો રહે. આ છે પંચાંગ ખમાસમણ.
આ છે ગુરુવંદન. ગુરુતારક છે. આત્માના ઉદ્ધારક છે. ભવપાર
ઉતારનાર છે. સન્માર્ગના ઉપદેશક છે. સદ્ગતિમાં સ્થાપનાર
છે. મુક્તિ પ્રાપ્તિમાં સહાયક છે.

ગુરુ દીવો, ગુરુદેવતા, ગુરુવિન ઘોર અંધાર,
ગુરુવાણીથી વેગળા, તે રાજે બહુ સંસાર.
વંદનમાં સુખશાંતિ પૂછાય છે. રાત્રિદિવસ સુખે એટલે

સમાધિમા-આત્માની નિમજતામા પસાર થયા ? એમ પૂછાય છે શરીરના સ્વાસ્થ્યની સભાગ લવાય છે ઔષધિ આદિની જરૂરીયાતે, તેની સવ થાય છે સયમયાત્રા-મતપાલન-પાચનમિતિ-ત્રણગુણિ-પચાય રની યાદ અપાય છે આહારાદિ માટે નિમ ત્રણ થાય છે

આ છે શ્રી જૈનશાસ્ત્રની નિદાપ નિરાગી ભાવમની તા કે પ્રક્રિયા પત્રી 'અબુદિક્કયેમિ' સૂત્રથી અવિનયાદિ થયેલ દોષનો મિથ્યા-દુષ્ટ અપાય છે વીતગ શાસ્ત્રની પ્રક્રિયા સૂત્ર છે સૂત્ર દોષોનું પણ સંશોધન કરાય છે શિથ ગુરુ સમય પુલ્લે એમ કે છે આહાર-પાણી-વિનય ગૌતમ-સેવા ભક્તિ, આહાર-સલાપમા જે ભૂલ થઇ દોષ, ખામી રહી હોય તેની દમા માગે છે ગુરુથી ઉચ્ચ આસને બેસવામા, સમાન આસને બેસવામા, વચ બેસવામા, ઉપનય થઈને બેસવામા, જે અવિનય તેની માફી માગે છે

આવા વિનયી વિધોનું વદન, માયા કેપ રહિત જે હોય સાગ દેખાવા કે ખાલી ગુનને રાજી રાખવા વદન નથી વદન છે આ માથી કરોને છૂટા પા રા નમ્રતા ગુણ ખીલે છે અભિમાન નાશ પામે છે વિનય વધે છે મન નિમજ અને આ મા ઉન્નત બને છે બ્યરહારમા પણ 'નમે તે સૌને જમે' પણ બહીયા વદનમા તો નમનારને વદન કે નારને પોતાને પોતાની આ સુદરક્રિયામા ઉલ્લાસ જમે છે મન આનંદ અનુભવે છે દૈયુ ભાવ તરંગોગ બને છે પ્રતિક્રમણુ-આ છે ચાશુ આવશ્યક જૈનધર્મમા

આખાળવૃદ્ધ પ્રસિદ્ધ, સવારે અને સાંજે, પંદર દિવસે,
ચાર મહિને, બાર મહિને—એમ પાંચ પ્રકારે થાય. ૧ રાઈ
પ્રતિક્રમણ સવારમાં રાત્રિ સંખ ધી પાપોથી પાછા હઠવાપણું.
દોષોને યાદ કરી તેનો પશ્ચાત્તાપ કરવાનો. ૨—દેવગ્રી—દિવસ
સંખંધી દોષોની આલોચના અને યાદ. ૩. પાશ્વિક પંદર
દિવસમાં થયેલ પાપોનું પરિમાર્જન દર ચતુર્દશી—ચૌદશે.
૪. ચોમાસી ઠા. સુ. ૧૪, ફા. સુ. ૧૪. અપાડ સુ. ૧૪—એમ
ત્રણ ચાતુર્માસિક પ્રતિક્રમણ. ચારે માસમાં થયેલ અતિઓની
ક્ષમા—ચાચના, ફરીથી તેવા દોષો નહિ કરવાની હેયા—ઈચ્છા.
૫. સાંવત્સરિક—આદ્ર. સુ. ૪—મહાપર્વ. પર્યાપણપર્વનો છેલ્લો
દિવસ. નિર્મળતાનું વહેતું ઝરણું. જેનોનો મહાપવિત્ર
સર્વોત્તમ દિવસ—વર્ષભરમાં થયેલી ભૂલોનો પસ્તાવો. પરસ્પરના
ઝેર—વેરને વિસરવા, મૈત્રીભાવનો પુનર્પ્રવાહ. તન—મન—
આત્માની નિર્મળતા. પ્રાપ્ત ધનની ધર્મમાર્ગે સફળતા.

વિશ્વના કોઈ ધર્મ કે મંત્રહોત્રમાં, કોઈ ઇજમ કે
સ પ્રદાયમાં, આવી અનુપમ વ્યવસ્થા ‘પાપથી પાછા હઠવાની’
દેખાશે નહિ. અનુભવાશે નહિ. સર્વજ્ઞ શાસનની આજ
ખૂબી છે. પાપભીરતા અને પાપોથી દૂર થવું એજ ધર્મનો
મર્મ. કર્મને હણવા અને હિંસાથી દુર રહેવું.
પ્રતિક્રમણને ઉભયટંકે આવશ્યક તરીકે વિશેષે કરીને ઓળ-
ખવામાં આવે છે. કેમ ભાઈ આવશ્યક કરે છે કે? સવાર
અને સાંજ બંને ટાઈમ ?

રસ્તે ચાલતાં થયેલ પાપોનું—દોષોનું પ્રતિક્રમણ—મનથી—

વચનથી-ઝાયાથી થજોલા-કરલા-ઝાપેલા અને અનુભાદન
કેલાનું પણ ૮૪ લાખ લવાયોનિમાથી જે કાંઈ લવ હોયો
હોય, હજારો હોય, હજારો અનુભાદના માનસિક ગીતે
કરી હોય, તથા સા વાણી દા । કરી હોય, કાયાની શેષાથી
કરી હોય, બધાને પરતાને મર્વની દામા નાગવી મર્વને
પોતા ન મથી દમા માપરી અદા પાપ ધાનકની આલોચના
કરે નહિ મળતું નહિ-મળાને તારા ગરુ નહિ બેઠે આ
ત્રીજો ભાગો મોટે ભાગે માધુ મહા માએ મોટે છે

૧ પ્રથમ નિપાત ન હિના દર નાજવ માટે જુદું
બોલવું-મોટી સા । ભરવી વિ હા થેજ દુદા ૩ જુદી
બચવા ચાગીને તિ-ગરુ આપવી જે પદે ૪ પીથુન
જીનેવન-જાત જ નિવાર એ ઉપના નણથી બચે અને
૫ પન્નિ-પૈનો-ધનદાત-સ પત્તિ-ધાવર જગમ મિ-કત
ખાત-યના, ધણા ધણા પાપાથી બચી જાય જર-જમીનને
જોડે, નણુ કલ્યાના ડોડે એની પરવા નહિ એને
છોડે તેનું હેયુ બને કાન કાન દુયા પર પાપનો લેપ નહિ
પાપના લપ વિનાને સત્તાને દેહ ચડે નહિ થી અને સત્તાથી
પર, તેનું મુખિમા ધાએ ધ લાલસાઓથી બને પર, એના
દયામા આવજ્યક કહે પર દુરથ લવનમા પણ પાપાથી
બને પર દોષને ના કહે 'મર પોતે કહે સૌને કારે માને
મારે કપાઓથી ના કારે કુમારે જતા સૌન વારે

૬ ક્રોધ ગયો કે દીલો થયે ૭ માનના તાનમા
ચડે નહિ અભિમાનથી અદા બને નહિ ૮ પછી માયા-

ઠપટનું કામ નહિ. કારણકે ૯. લોભ પાતળો પડી ગયો, અરે!
 મરી જ ગયો. ૧૦. રાગ હવે શેને માટે? સંસાર ગમતો
 નથી. આત્મા સંસારમાં રમતો નથી. દેહ સંસારમાં, મન
 મોક્ષમાં. ૧૧. દ્વેષ તો ખીચારો જ બની ગયો. દ્વેષ કોઈ
 પર કરવાનું કારણ ન મળે. પછી ૧૨. કલેશને ખીચારાને
 કલેશજ થાયને? એનો ઉપયોગ જ નહિ. જય લાગ્યો,
 જય લાગ્યો. કલહ. કલહનું ખીજ રાગદ્વેષ, મમતા—મોહ પાતળા
 પડી ગયા, કલહ કરવો કયી વસ્તુ માટે? સર્વજીવો પ્રત્યે
 સમભાવ વસ્ત્રો હૈયે, કલહ કરવો કોની સાથે? કલેશ
 ખીચારો બની ગયો. ૧૩. અભ્યાખ્યાન ખોટું આળ ચઢાવવું.
 શા માટે? સ્વાર્થ માટેજને? સામલાને હલકો પાડવા માટેને?
 પણ પેલો સમભાવ સગાભાઈ જેવો. દુશ્મનને પણ દાટી
 આપવા ના પાડે. પછી ખોટું કલંક તો આપવાજ કેમ દે?
 એક જય અનેક મારે. ૧૪. પૈશુન્ય—ચાડી—ચુગલી હવે તેનું
 સ્થાન જ ક્યાંથી રહે? એમાં આત્માને રંગજ ન આવે.
 પરસ્પર લઢાવવાની નારદવૃત્તિ ખલાસ થઈ. સૌનું શ્રેયસ
 હૈયે વસ્યું. ૧૫. રતિ—અરતિ. સંકલેશનું ઘર. આત્માને ઠરી
 —જાપીને બેસવા ન દે. ઘડીમાં આનંદ ઘડીમાં શોક, બંનેમાં
 પાપનો બંધ. રાગે બન્યો આત્મા અધ. દ્વેષ આવવા ન દે
 સત્યની ગંધ. કર્મોનો પડે મહાબંધ. એ પાપને હવે દીધો
 બધ. કરી અટકાયત. ૧૬. પરપરિવાદ. પારકી નીંદા કરવાની
 ટેવ તો નંદવાઈ જ ગઈ. લાલ કાંઈ નહિ. તોટાનો પાર
 નહિ. પરમેશ્વરનું નામ નહિ. સારાએ ગામની પંચાતનો
 પાર નહિ. પાપ પલ્લે પડે ભારોભાર. લોકે ભંડે, રાજ

હડે. માટે જ શાસ્ત્ર આત્માએ આ વ્યાપક પાપનેજ ૬૬
ઈંદ્રિયપાર-તરીકા- કરી દેવો જોઈએ. ૧૭ માયામૃણાવાહ
માયા અને મૃણા, જુદા અને જુદા બે મળે એકઠા, એટલે ગોઠવે
મોગટાળાજી એમા આ મા રાજી તો મમજો જન્યો પાણ
એમા ધમ રાજ ન નજી, માટે જુદા જનાવો સાણ માયા
મૃણાને દાદો હાકી એમ્તો બોલવુ જુદું અને પાણ-માયા
કપડા પૂર્વક નરમવાસની ભૂમિકા, નિર્ધાર્યગતિનુ તેડું ઉપલા
દોષ ગયા એટલે આ દોષ તો ઉસો જ ન હો. ધર્મી
આત્મા તકે ફરકે જ નહિ ૧૮ મિથ્યાન્વયસ્ય સર્વ
પાપનો જનેતા બાપ મનાવ્યક બેનિગ-સાપ સોને-
સારા-જગતને એતે આપી થાપ. જોજ કરાવે બધા પાપ
મનકૂ-ધાતકી કાટો સાચને સાચ માનવા દે નહિ જુદો
જુદો તરીકે જોગણવા ન દે સસાર અમા સમજવા ન દે
જૂડો નસાર રૂપે લગાડે. જનતમુખ-ધાન મોજ તરફ નજર
ન જવા દે આને માત્ર તે આત્માને તારે. સમ્યગદષ્ટિ
પાને સત્ય એને સાપડે સત્યનો બેખધારી બને સમતા
સ્થમા જુલે મમતા મે સવડુ ખો ટળે, મુખ્તિ એને
મળે જ મળે

ચોતારી લાખ લવાયેનિની ૨૫૬ સમજણ અને
વિવરણ મળે માત્ર-જેન જાગમોમાજ એની શુદ્ધ સમજ
અને સર્વગી સકલના વિશ્વના કોઈ દશન-ધર્મ-મમજ
કે ઈજમમા નહિ જ મળે. પણ સામાન્યથી ચોતારી લાખ
શુ છે? એ પ્રાપ્ત થવુ પણ મુશ્કેલ આ તત્ત્વ સમજ્યા
સિવાય 'અદ્વિતિ' અનુપમ પાલન કયાથી? સસારનુ

વિકૃત સ્વરૂપ સમજાય ક્યાંથી ? આ છે એક મહાવિજ્ઞાન,
સર્વજ્ઞ ભગવંત અરિહંત પરમાત્માઓએ પ્રકાશેલું.
એનો પ્રકાશ પામે તે ધન્ય ! પ્રકાશ પમાડે તે ધન્યાતિધન્ય !

શ્રાવકગણુ માટે ‘વદિતુ સૂત્ર’ અને ત્યાગી, પંથ
મહાવ્રતધારી, પૂજ્ય મહાત્માઓ માટે ‘પગામ સજ્જાય’
એટલે પશ્ચાત્તાપનું પવિત્ર ઝરાણું. વિશ્વ-વાતસલ્યનો અમૃત
કુંડ. એક એક પાપને યાદ કરવું—એક એક દોષનો ખ્યાલ
કરવો. ફરીથી તેમ ન બને તે માટેની કાળજી. વ્રત-નિયમ
—અભિચર—પચ્ચક્ષ્યાણની દૃઢતા કરવી. કરવા યોગ્ય શું ?
ન કરવા યોગ્ય શું ? તેનો વિચાર વિનિમય. (૧) સાથેજ કરવા
યોગ્ય ન ક્યું. (૨) ન કરવા યોગ્ય ક્યું. (૩) અશ્રદ્ધા જન્મી
હોય સર્વજ્ઞ અને તેઓશ્રીના શાસ્ત્રવચનમાં. (૪) શાસ્ત્ર
વચનથી વિપરીત ઉચ્ચારાણું હોય. આ ચારે માટે મુખ્ય
તથા પ્રતિકેમણુ અતિઆવશ્યક

‘પગામ સજ્જાય’ એટલે ઝીણવટભરી પવિત્રતા, સાધ્વા
ચારની સુંદર યાદ. મર્યાદાનો પાકો ખ્યાલ, અતિચાર-દોષોનું
પરિમાર્જન. ફરી ન સેવાય એની જાગૃતિ—‘જાગતો રહેજો’ની
સ્વ આત્માને આલખેલ. મોક્ષ પામવો બની જાય સહેલ.
રાગદ્વેષ ના કરે ગેલ. જાય અનાદિનો મેલ. બને પરમાત્માનો
લાલ. વાસના ન કરે ધમાલ. પ્રતિકેમણુ કરે કમાલ.

આ બધામાં ભણે હૈયાનો આનંદ—તે પ્રાપ્ત કરાવે
પરમાનંદ. ભાવનાનો ઉત્કર્ષ—મુક્તિનો જામે રસ. દેખાયે
સત્ય ધર્મનો કેસ. પોકારે ભળ્યો માટે સંસારમાં ન ફેસ.

માત્રા બાળે પાપો બાળે રમે આ માનદના બાળે વામ
- સુખિના મહાલયે.

કાકિમગ્ગ મયાનો ઠસગ-ન્યાગ કાયામા માયા
રહિ પણ એકમ શે હોાય હોવી? પણ તે દૂટે કેમ?
અનાદિના કમ નહીં એ પણ બ-ચાત્રા ભાર નબળે
ધીમે ધીમે પાડ દેવ ૨ મીનીય થી ૨૨ મીનીય અને
બાવીમથી બેસેરીમ દેહને એટલા મનમાં નહિ જ્યા-
ત્યા હતાં ધ્યાન અવિરતનું આખ નાસિમા પ દે વ્યાપના
આયે પ વેગ નાકે વિચા નેલ દનમન ધભાવી દે અમ્બન
બાવ્યા ૭ નતિમોધ-જગદગુરુ, ચારિત્ર મુભવિ, મુવિવિત
નામધેય, પ્રાતઅમરાણીય આનાવ્યપાદ શ્રીમ- વિજયદીપ
મૂરીય ૭ મન્ત્ર ૧૮ દૈન શાસનના ૭ ગ્રન્થા મિના ૧ વેળ
કરે કાકિમગ દેવે ૨ ઉપ ૦ લોગ-નનો જેક ઠમ - ૮૦
ઉપ ની પડી ગયા એક ૮. શિષ્યોને કહે કરે ઠલો મને
શિષ્યો મુદાયા પણ દનાજ મદન-ગ પૂર્ણ થયા

વિચારે અમૃત જેવા કાળ અનાદિથી આ દેહ જ
બમાયો અનત અનત ચાતનાઓ, વિવિધ વિવિધ દુખ-
શિષ્યો, ન મદિના કારમા અમરણીય દુખો, પશુ-પક્ષીના
જન્મ, મનુષ્યમા દહિલા અને અપમાન, દેવભવમા ક્રમ
અને દધ્યા, આ બધું આ દેહને કાજે હવે એનાથી મોક્ષ
સાધુ-જન્મ મરણના ફેરા દાગું અદેહી-અજન્મના બનુ
શાશ્વત-અનત સુખના ધામેજઈ વધુ નિરજન-નિરાકાર-
પરમાત્મા બનુ

કાયાની માયા છૂટે. આત્માનંદ લૂંટે. આતમ લક્ષ્મી પ્રગટે. ખૂદી કદી ન ખૂટે. કેવળજ્ઞાનની જ્યોત પ્રગટે. અને કેની જ્યોત પ્રગટાવે. કાર્યોત્સર્ગ સંસારના ઉત્સર્ગમાં પડે. બાહ્ય-અભ્યંતર સંસારનો ત્યાગ. પ્રગટે પરમાત્મ રાજ.

મેરો મન મલકે, મેરો જીવ તલપે-જિન તેરે ધ્યાનમે
કર્મ કઠીન જિપે, પાપ અમાપ ગપે ,,
અમૂલ સુકિત મિલે, સુખ અનંત લિપે ,,
ધ્યાનનલ પ્રગટે, કેવળ જ્યોત જળે. ,,

પચ્ચક્ષુખાણુ-પ્રત્યાખ્યાન. પાપને પડકાર-પુણ્યપ્રાપ્તિનો ચોત્કાર. પુણ્યનું પાત્રન. નિર્જરાનું અપૂર્વ સાધન. આગ્ર વનો રોધ. સંવરનો ધોધ. જીવમાંથી જય ક્રોધ. માત્ર માગાનો વિરોધ. લોભને દોભ. પચ્ચક્ષુખાણુ એટલે તપ બાહ્ય અને આતર તપથી નિર્જરા. નિર્જરાથી મોક્ષ. માટે પચ્ચક્ષુખાણુ આવશ્યક રૂડું અને રૂપાણુ.

પચ્ચક્ષુખાણુ-નોકારસીથી માંડી ઉપવાસ. છઠ્ઠું-અઠ્ઠું ચાવત્ છમાસી. દુવિહાર-તિવિહાર-ત્રોવિહાર. ગંઠસી-વેઠસી સુઠસી. અનેક પ્રકારના અનશન-પાદપોષગમન વિ. અનેક-શાસ્ત્રે સૂચવ્યા વિધિ અને અપવાદ સહુના. શાસન નાથનું કરૂણા-ભાવકરૂણાથી લયુર્ લયુર્. બિચારા-બાપડા અનંત આત્માઓ. ભવસાગરમાં રળડે. અનંત-અનંત દુ.ખોર્થ સળડે. વાસનાઓના પાપેજ તો. વાસના પર લાવવો કાળુ પચ્ચક્ષુખાણુ એજ સાચો કાળુ.

કરુણા અને તે અનતરંગી અરિહતની, પચ્ચક્ષુખાણુ લે
અને ચૂકે, અનાદિની વાસના જોઈ કરી કાય મોહરાજાના
મુબદો ભાવથી દે રાખ્યા આગારો જેથી ભગ ન થાય
પચ્ચક્ષુખાણુનો. હાથ ન જની લાય કળ્યાતમા આલોચના-
પશ્ચાત્તાપ-પ્રાથશ્ચિત્તના વિધાન સુદર સુદર અને તારક
ભાવથી ભયાં ભયાં ધન્ય જિનશાસન ? ધન્ય રત્નકુશી
જિનની જનેનાઓ !

પચ્ચક્ષુખાણુ-આવર્ય નાત્રા સુદર સુરોગ રૂપમા,
વિધના દોઈ જૂલો શોધ્યું ન જરે શિવાય જૈનશાસનની
રજિયાત આલમમાં પાપથી છીતા હેલ આશ્રવ-કમના
પાપથી એવતા રહો પગેપગે પાપના પાપાત્મી ભગતા હો
આવુ જોડાન આવો ઘટનાદ ગાઠ દેલ છે પચ્ચક્ષુખાણુમા

અનાદિ કાલની વળજેલી કુટેવો દૂર કરવાને માટે
છીજો રાજમાગ નથી વાસનાના ભૂદને નાથવા માટે પચ્ચ
ક્ષુખાણુ જોઈ મોટામા મોડું સાધન છે દરિયો પી તો ઈની
અધોને માટે જોઈ મજાનુ લગામ દે મનરૂપી દાથીને વશ
કરવા જોઈ સાચો અકુશ છે 'મન છત્તુ તેજે જગજે
છત્તુ' પચ્ચક્ષુખાણુ આત્મ પ્રગળિતુ પારમાર્થિક આત્મિક
સાધન છે

આ રીતે આવર્ય નાત્રા-રમણના પેદા કરી, પ્રભુશ્રીના
પાવન માર્ગમા રિપ કરે છે અનાદિના કમંસમુદને સાફ
કરી નાખે છે નવાન બહુ જોઈ અવકાશ હો છે ધ્યનની
મુમિકા સ્વચ્છ અને સુદર જને છે ધમ ધ્યાનમ્મથી આત્મા

શુદ્ધલધ્યાનમાં પ્રવેશે છે. ત્રેલિનું મંગલ થાય છે. વીતર
દશા પ્રગટે છે. દીલુમોટી બનતાં કેવળજ્ઞાનની સાર્વભૌ
જ્યોત પ્રગટ થાય છે. અનંત જ્ઞાન-અનંત દર્શન વડે સર્વ
માર્ગ પ્રસરિત બને છે. અનેકાનેક લવ્યાત્માઓનો સંક
-મહાદાવાનલમાંથી ઉદ્ધાર થાય છે. સમતારમનું રાસાયણ
પાન મળે છે. મુક્તિમાર્ગે પ્રયાણ થાય છે. સન્નિધાનંદ સ્વરૂપે
સિદ્ધશિલાના ઉપરના ભાગમાં સ્થિર થવાય છે. અનંત અનંત
કાળ માટે સદા નિરૂપાધિક અનંત સુખમાં વિલસતા થ
આવશ્યક !

પવેસુ પોસાહ ત્રયં.

પર્વને દિવસે પૌષધ. પર્વ અને પૌષધ. અનાદિકાલ
રાગ-દ્વેષની ગાંઠને વિદારવા માટેના વિશિષ્ટ મુકરર દિવસો
તે દિવસોએ આત્મા પુષ્ટ બને તેવી આસાયુક્ત વિ
બહુમાનપૂર્વકની વિશેષ ક્રિયા. ધર્મ તો સદા થાય. સર્વ
કરવો જોઈએ, પણ સઘળા આત્માઓનો વીર્યોદ્ધાસ તેટલો
તેજ ન હોય. સંસારી ગૃહજીવન જીવતા માટે શક્યતા ન
ઓછી. તેવા આત્માઓ-પણ આત્મલક્ષી બની શકે, લક્ષ્ય
વિશેષ દેહ અને નિર્માણ બની શકે, તે માટે મહાજ
પૂર્વ પુરુષોએ પર્વ તિથિઓની પ્રરૂપણા કરી. તેમાં આંતર
બંધ આદિ પ્રાયિક કારણો પણ સમજાવ્યાં. તે દિવસોમાં
સંસારના આરંભ-ઓછા. હિ સક કાર્યોનો પણ ત્યાગ. ૧૨ કે
૨૪ કલાક સાધુ જેવું જીવન. એકાસણુ કે તેથી વિશેષ તપ
ઉભયટંક પ્રતિકેમણ. પરિલેહણ વસ્ત્રાદિનું. દેવવંદન ત્રણે

ટાકમિ. સ્વાધ્યાય-દેવદર્શન-અપ્રમત્તતા-આખ્યાન-શ્રવણમા
સમયનો સદુપયોગ પાત્ર સમિતિ, ત્રણ શુભિનુ પાલન.
મસારના કાય' કરવા-કરાવવાનો અને અનુમોદવાનો કાયાથી
અને વચનથી ત્યાગ ધર્મવાચન અને શ્રવણ બિ વિ

સયમ-નીશાની લાલસાનુ પ્રતિક છે પૌષધ પરમા
ત્મભાવને પેદા કરે-રમે-પ્રાપ્તિ-વૃદ્ધિ-પમાડે પરમપ્રાપ્તિના
માર્ગે ચઢાવે ધર્મ ક્રિયાના-ત્યાગના મસ્કાર ટકાવી રાખે
બાલકો પ્રેમે આદરે-યુવાનો પલ્લ માગ માં જોડાય વૃદ્ધો સૌના
પ્રેરક અને બાળવયથી સયમના બાવ બગૃત કરવા માટેનું
અણુમોલ ઔષધ છે પૌષધ મોઝ માગની ધીમી પગલી જ
દેહેને !

શ્રાવણ બાર મનમા અગિયારમું મત પૌષધ છે
શિશામત તરીકે ઓગળાય છે ખરેખર પ્રેક્ષીકલ્પ-ક્રિયાત્મક
શિશુ ઓઘાથી મળે છે જ્ઞાન-ધ્યાન અને સાન ત્રણે ખીલે
છે સસાર ભૂલાય છે મોઝની યાદ તાજી બની રહે છે

દાન

દાનમા દેવાનો બાવ છે લક્ષ્મીનો ત્યાગ છે અસાર
લક્ષ્મીનો સારભૂત ઉપયોગ છે દાનની પાછળ ઉન્નતા શુભ
ખીલે છે ઉદારતા મર્વગુણોની માનસિક ભૂમિકા
છે તન-મન-ધન ત્રણેની દેવા-ઉદારતા દાનશુભને ખીલવે
છે કશુસને પણ દાનની વૃત્તિવાળો બનાવે છે ન દેવાય તો
પણ રૂંચે દુખ ધાન્ય કર્મો બની બાધ છે

થી કૌન્યાસનમા દાન શુભને મુખ્ય સ્થાન છે વિશેષ

કરીને ગૃહસ્થો માટે સુપાત્રદાન સર્વોત્તમ છે. સત્પાત્ર લગવંત અરિહંતની દ્વ્યદ્રવ્યથી પરમાલક્ષિત-મુસાધુ-સાધ્વીની વૈયાવચ્ચ અને આહાર પાણીથી પ્રતિલાભવા. ઔષધ-લેપન પૂરા પાડવા. વસ્ત્રપાત્રની જરૂરિયાતનો વિધિપૂર્વક ખ્યાલ રાખવો. સાધર્મિકોની વિશિષ્ટ ભક્તિ કરવી. દ્રવ્ય-ભાવથી સ્થિર કરવા વિ. સુપાત્રદાનના ઘણા લઘ્ય ભેદો ગણાવી શકાય.

અનુકંપાદાન શાસનનો શાળુગાર છે. દ્રવ્યદયા અને ભાવદયામાં દ્રવ્યદયા સાધન છે. ભાવદયા સાધ્ય છે. તરસ્યાને પાણી, ભૂખ્યાને અન્ન, નવસ્ત્રાને વસ્ત્ર વિ. દ્રવ્યદયા આત્માના કરૂણા ગુણનું રક્ષણ કરે છે, ખીલવે છે. વિકસાવે છે.

અનુકંપાદાનમાં રાગદ્વેષની વૃત્તિ ન હોવી જોઈએ. મામકો-પારકો ન ગણવો જોઈએ. ગુરુસાથી-તિરસ્કારથી કે કંટાળીને આપવાની વૃત્તિ ન હોવી જોઈએ. જીવો કર્મધીન છે. મહેનત કરતાં પણ ન મળે. શરીર તગડું હોય પણ કામ જ ન મળે. આવા તો સેંકડો હબરો દાખલા આંખ સામે રોજી દા અનુભવાય છે. માટે આપવું જરૂર, પણ તિરસ્કાર વૃત્તિને દેશવટો જ આપવો.

ઔચિત્યદાન એ તો અનુકંપાદાનની જેમ ભૂલી જ નવાયું છે. પોતાને ઘેર ધાર્મિક કે વ્યવહારિક પ્રસંગ હોય, નિકટના સંબંધી વર્ગને યાદ કરી યોગ્ય તે પહેરામણી આપવી. દાસદાસી, નોકર-આકરને વેતન કરતાં સવાયું જમાણું આપવું. આમ કરવામાં ધર્મની, ધર્મીની બોલબાલા છે. કીર્તિ તો બિચારી પાછળ ઘસડાઈ જ આવે છે.

શીલ

શીલ આત્માને ચીનલના આપે શીલ-વ્યભાવ આત્મ
ભાવને જગવે છે શીલ-શિયલ પ્રલયચર્ચના અર્થમા વધુ
ઓગળાય છે પ્રલયચર્ચ શબ્દ જ આત્મવ્યભાવલ રી છે
પ્રલય શબ્દ પરમાત્મભાવને નૃત્યકે છે એમા ચર્ચા-અભુ
આનંદ ય મત્તભાવને પેદા કરે છે તે ભાવને જગવવા,
મજબુત મના, માનસિક-શારીરિક પ્રલયચર્ચની ગૈરુત્ત્યાગની
સીપુરૂપ સ્વલય ત્યાગની, અતિ અતિ ગાદ જ-રીયાત છેજ
છેજ શી-ન્ની ચાગ્ન-દહના-તટ સીપુરૂ સાતે ધાતુઓની
સમતા પર અવલભે હ તેમા-વીધ-શુક નામની સાતમી
ધાતુનુ રમણ મનોભાગને દહ કરે છે હ મનોભાગ વ્યવસ્થ
વિચાર મરી શકે છે અવસ્થ વિચારધા : આ માના વ્યવસ્થને
ઓગળાવે છે તસાર વ્યવસ્થની ભયક ના સમજાય છે આત્મા
આત્મવ્યવસ્થ-મુખિ પ્રાપ્તિ માટે ઉચ્ચમાગ બને છે

શીલના ગુણ શાસ્ત્રમા પાને પાને ગાયા છે શીલસ પન્ન
સુદર્શન મેષ્ટી વિશ્વમા વિખ્યાત છે શુગીનુ સિદ્ધાસન ધયુ
શીલના સ્વભાવે. શીલના ઉચ્ચ કોટિના પાલનથી સ્વયમ
સ્વાની શ્રીસ્થૂલજાલનુ નામ ૮૪ ચોવીથી સુધી શીલના
દશાત તરીકે વ્યાપક રહેયે અદ્ભુત-મહાઅદ્ભુત પ્રમુખ છે
એ કામવિજેતા અતિ અતિ કુષ્ઠરકારક એ મહાસુનીચનો.

શીલ સર્વથી મોટો સદાચાર છે શીલથી મોટો મત્ત
કેઈ નથી દેવો પણ ગીલવાન આત્માની મેવામા સદા તત્પર
રહે છે જુઓ, મહાસુતી નીલાણ, મહા ભયકર બહકે

ગાળતી ખાઈ સરોવર બની ગઇ. શ્રીતાદેવી ક્રમણ પર
ખિરાજમાન શોભી ઉઠ્યાં. શીલના પ્રભાવે મંત્રી પેથડના
વસ્ત્રથી રોગ દૂર થઈ જતા. આ શીલ-આ પ્રદ્વચર્ય આત્મ-
કલ્યાણના જ એક મહાપવિત્ર હેતુથી પળાતું.

શીલ આત્માનું સૌંદર્ય છે. દેહની કાંતિ છે. કીર્તિની
ધ્વજ છે. સમગ્ર વિશ્વનું આધાર સ્થાન છે. કુદરતના
સ્વાભાવિક કાનુનો શીલ પર નિર્ભર છે. યાદ કરો મહાસતી
કલાવતીને કપાએલા બન્ને હાથ હતા તેવા થઈ ગયા ને ?
શીલ સૌરભ છે. જય-મુદ્ધ-ચંપો-કેતકી-ગુલાબ કે મોગરાની
સુગંધ કરતાં કોડોગમે શીલ સુવાસ અનુપમ અને અધિકતમ
ગુણસુગંધને ફેલાવનાર છે. આત્મતેજને પ્રગટાવનાર છે.

તપ

તપ એટલે કે આત્માનું તેજ. આત્મશક્તિનું પ્રગટી-
કરણ. ‘તપ તપાવે કર્મ ચીકણા’ અનાદિકાળના ગાઢ ચીકણા
કર્મો. અનંત અનંત લાગેલા આત્માના પ્રદેશે. પ્રદેશે. જય
થોડાં, આવે ઘણાં. આ ઘટમાળ ચાલુ જ. ત્યાં મલ્યો તપ.
ભગવંત અરિહંતનો કહેલો ગાદ્ય શરીર પર કાળુ રાખી,
મન પર લગામ લગાવે. અભ્યંતર આત્માના સુવિચારોની
શ્રેણિ જન્માવે. આત્મજ્ઞાન સમૃદ્ધ અને વિશાળ બનતું
જાય. પરમાત્મભાવનો સાક્ષાત્ અનુભવ થાય. આત્મા અને
પરમાત્માનો ભેદ ભાગી જાય. આત્મા પરમાત્મા બની જાય.
તપનો મહિમા પ્રત્યક્ષ અનુભવાય છે.

દૂર હોયે જે કદી, દુ ખે પ્રાપ્તિ જેહની;

સાધ્ય સધળું તે તપયકી, તપવિન નવિ જાએ થયી

બાહ્યતપ છ પ્રકારનો ૧ અનશન-આહારનો ત્યાગ
૪૮ મીનીટ મ ટે મૂર્યેદય પછી કહીએ તેને નોકારમી
પોરમી-નિનમાનના ચોથા બાગે પોરમી, એવી રીતે દીન
માનના પ્રમ.જુનુન કાગડે સાધ પોરમી-પુરિમકડ વિ પચ્ચક
ખાણુ સહ બેસણુ -એકાસણુ એકલકાન, આય બિલ-ઉપવાસ
છઠ્ઠુ-અઠ્ઠમ-અઠ્ઠાઈ યાવત્ માસખમણાદિ અનશન તપ શરીરને
સદુ બનારી, ધમ ક્રિયામા પાવરધુ બનાવે છે અસલ પ્રથા
એકાસણુ -ઝીજે દિવસે ઉપવાસ, ત્રીજે દિવસે એકાસણુ,
એમ ચા-ટકનો આદા ત્યાગ ુની, ચઉત્યખત, છઠ્ઠમત,
અઠ્ઠમખત્તાદિ ૧-૨-૩ ઉપવાસના પચ્ચ, ખાણુ યાય આજે
પણ કઈક બાચ્યથા ા આત્માઓ તે પ્રમાણે આચધના
કન્યા ઉજમાગ બને છે

અનશનમા-ચારે પ્રકારના આદા નો ત્યાગ રાખ છે
અશન-દાન-ભાત, દાનકીચાક-મિષ્ટાદિ પાન-વ્વચ્છ જળાદિ
વિવિધ પાણી ખદિમ-ચુકો મેવો સ્વાદિમ-એલ-વી-લવીગ
પાન સોપારી વિ

૨-ઉલોદરી ઉદન એવ પેર એને કાઈ ઉલુ રાખવું
ખની ભૂખ પ્રતા આ-પાચ ઠોળીયા એવા ખાતા ધર્મ
ક્રિયામા અપ્રમત્તના માટે અતિ જરૂરી છે આ તપ જ્ઞાનનુઓ
વિશિષ્ટ રહે છે સ્વાચ્ચ સુદર બની રહે છે લાલસા પ્રેર
છે રામ ટોછે છે પ્રકુલ્લતા પ્રગટે છે સર્વતપમા આ
ઉલોદરી તપ આમા ય પણ આકરે ખરે બાજે

ભરપૂર-ભાવતું અને ઓછું ખાવું ! કમખાના, સો ગમખાના. ગમખાના સો સમતાકો પિછાના. કોધકો પછાડ દીયા-સમાધિ પા દીયા. તપનો અર્ધ પેદા થયો. ખાટીના તપ આના વડે ટીપે છે-ખીસે છે-વૃદ્ધિ પામે છે.

૩. વૃત્તિસંક્ષેપ-ઓછી ચીજોથી ચલાવવાની ટેવ. જેમ ખોરાકમાં તેમ પીણામાં. તેવીજ રીતે અન્ય વપરાશની ચીજોમાં પણ. જેથી ચાલે તો ત્રણ નહિ, ત્રણથી ચાલે તો પાંચ નહી. આ પણ 'મોજશોખ' અને ખાનપાન પર આત્માને કાણુ છે. ઇન્દ્રિયોનો દોર હાથ પર રહે છે.

૪. રસત્યાગ-રસના ભુ ડી. રસ કરે, દુઃખ-દાવાનળ આતમ સહે. જીભનો સ્વાદ અને પેટનો ખગાડ. વૈદ્ય ડોક્ટરનું બીલ અને હવા માટે જાવ હીલ (ટેકરી પર). રસનાના રસે, સ્વાદની લોહપતાએ દુનિયામા આજે ભારે ઉત્પાત જમાવ્યો છે ભક્ષ્ય-અભક્ષ્ય, પેય-અપેયનું ભાન ભુલાવ્યું છે. રાત્રી ભોજન અને 'મહા અભક્ષ્યની આંધી ચઢી છે. સુકુળોમાં પણ. એક જીભનો ચટકો કાણુમાં આવે, થોડો વિવેક જાગે, કામ થઈ જાય કામ. હૈયામાં આવે હામ. આત્માને મલે આરામ. ધીમે ધીમે જઈ વસે મુક્તિધામ.

૬એ રસ અને વિગ્રહઓ. તાતાતીખાં અને મીઠાઈઓ. અભક્ષ્યપીણાં અને હીણા ભેજ. આ બધાથી છૂટી જાય મેજ. તો ધર્મ પામવો રહેલ. પછી મળે મુક્તિ મહેલ.

૫. કાયકલેશ-શરીરને દુ.ખ સહન કરવાની ટેવ પાડવી. જેમ કે ખમાસમણું તો પંચાગ ભૂમિને સ્પર્શીને. બે હાથ,

બે છુટણ અને મસ્તક પાંચે જૂમિને રપથે જરા કાયાને જોર
 પડે. કાઉરસ્યા જરાજ-ટટાર ઉભા રહીને કેડા અકોડા
 ઠક્ક થાય અને કમોના-સમુદ્ધમા ભ.કે જેને જોડ ન આવે
 નવા નવા વેવે વળનો કરવો લોચ સાધુ મહાત્માની જેમ
 યાએ ૫ માત્રાની રહેમ સાધુપણ અને સહેલ તે માટે
 સુનો કાયદુલેશ તાવ અ ચો ઉપવાસ કે અકુમ નથી
 જેટલી ડાહ્યની દવા ખાત્રી થઈ-જેવાવ ખમાસમણ જ્ઞાનના,
 કે ૭૭ ખમાસમણ ત્રણે માગની ચોવીચીના ખાત્રી મગડવા
 ના, દવા દરવી નથી અને કાયાને દુ ખ આપી મમાધિમા રહેવું
 છે માટે, આ છે અમાની નેચરલોપથી : ગમશેને ? આતમા
 મશે ને ? તો જ સાચી મજ, ધમની જમશે ને ?

૬ સલીનના-અ ગોપાત્ર સ દેવી રાખવા કાચ
 બાની જેમ ધ ત્રિયાને કાળુમા રાખવી કીધ-માન-માયા
 -દોષ ચાર પર લગ્યમ વદાવવા મના ખોટા વેગને રોકવા
 શુભ વિચારોમા ચિત્તને રોકવા

મન માકડુ જેણે રે છુટું, સધણ તેણે છુટું રે,
 ને હાગીનર !

જેક જાસને બેગી નહેવું ખાસ ક રત્ન વગર હાલવું
 નહિ, વિના કારણે જ-આવ ન કરવી-વિ ધણા ધણા શુભો
 અમુક અમુક મદા માઓમા આજે પણ દંખારો ધન્ય
 પાલકો !

૬ પ્રકાર અભ્યતર તપના

જાણ તપ અભ્યતરનો રમક છે અભ્યતર તપ બાહ્ય

તપને ખીલવે છે. પરસ્પર સહાયક છે. બાહ્ય તપ સાધન છે અભ્યંતર તપ સાધ્ય—તે સાધ્યનું સાધ્ય—સંવર અને નિર્જરા છે. સંવર—નિર્જરા મોક્ષ માટે છે. મોક્ષ અનંત—અવ્યાપાધ સુખનું સદા સ્થાયી અદ્વર સ્થાન છે. આત્મદશાનો સંપૂર્ણ ઉઘાડ એટલે કેવળજ્ઞાન. કેવળજ્ઞાન પછી અયોગી અવસ્થા પ્રાપ્તિ. પછી એક જ સમયમાં સિદ્ધોની શ્રેણિમાં. એકમા અનંત, અનંતમા એક. કર્મની ના રહી રેખ.

૧. પ્રાયશ્ચિત્ત— પશ્ચાત્તાપનું પવિત્ર ઝરણું. કયું કે થયું પાપ—તેનો થયો—પસ્તાવો હૈયે મહાદુ.ખ. કારમો તિરસ્કાર પાપ પર અને પોતાપર. કેવો સુંદર અમૃત—વિચાર. હૈયું રહે. ક્રોધ પાપ પર થાય. નિંદા નિજની થાય. ગુરુ કને જાય જેવી રીતે બન્યું હોય તેવી રીતે સ્પષ્ટ કહે. ગુરુ આલોચના આપે પાપનો તપાદિ દ્વારા દડ આપે. માલદાર હોય તો લક્ષ્મીના દ્વાર ખોલાવી, નશ્વરનો શાશ્વત્ ઉપયોગ કરાવે. ઉદારતા ગુણ પ્રગટાવે. ઉદારતા એટલે અન્ય અનેક ગુણોનું આકર્ષણ. સ સારનું ઘર્ષણ મટે, મોક્ષનું રટણ મનમાં રહે.

આમાં ન જોઈએ માયા કે દલ-દેખાવ કરવા, કે સારા દેખાવા ગુરુને નહિ કહેવાનું, હૈયાનો ડંખ. પુણ્યથી સગ પવિત્ર થવાનો રંગ. તોજ આલોચના બને સાચી ગંગ.

નિર્મળ ભાવે કહેશું પાપ સાચા રંગે જપશું જાપ;
અરિહંત ધરશું હૈયે આપ, આણા એની ધરશું અમાપ

૨ વિનય અદ્ભુતશુભ, શુભેષ્ટિનો જનક, વિવેક-
માથી જ મેં કે વિરેકને જન્માવે વિનયથી વેરી વશ,
વિનય-નમ્રતા, સાચા હૃદયાની, નિમળ ભાવની શુદ્ધી
પ્રસન્નતા મેળવે વિરેક જનૂત કંઈ માયા જુઠાનું ભાન
જન્માવે સાચી સાન ખીલવે. વિદ્યા વગર તેડે આવે
સૌના મનને તે માનવી ભાન સાચા ભાવો હૈયે ડગે-ખીલે
અને વિકલે વિમલ વિનયથી, સ્વપ-મત્યાલુ થાય એવો,
વિનય દુષ્ટિને ટાળે મદ્ભુદિ જન્માવે, સદ્ગુણ પ્રાપ્તિ
કાવે પછી શુ ભાદી -હે! શ્રી જૈન શાસ્ત્રના અને શ્રી
જૈન શાસ્ત્રનો વિનય લોકોત્તર કોળિનો અને ન્દાર છે

૩ વયાવચ-આ એક અપ્રતિપ્રાપ્તિ પ્રદાયી શુભ
છે સ્વાધ્યાયનું ફળ અને સ્વાધ્યાયથી પ્રધાન આ શુભ નિનીહ
ભારે જ મ્યે જેનામા, તેનું લોકોત્તર કૃત્યાલુ સધાયુ
સમજો વિનયયુક્ત આ મામા વૈયાવચ્ચ શુભ જન્મે-એટલે
પૃથ્વી પર જાણે સ્વર્ગ દનયુ વૈયાવચ્ચમા કયોપશ્ચમ ત્રાય
પ્રગટયા વિના નહેનો નથી જો અલ્પ ભાવ જ મેં નહિ
અને જાણની આશા હોય નહિ ભાગ-વૃદ્ધ-ગ્લાન-તપસ્વી
આદિનું વૈયાવચ્ચ એટલે અરિહત પરમાત્માની શુદ્ધ
આજ્ઞાનું મ્હટિક પાલન અનેકોને સમાધિ આપે પોતે મહા
સમાધિમા રમે જિનઅજ્ઞા-પાલનનો અને આ જ્ઞાન દ
સાધુપણની મુવાસનો અનુભવ પરમાત્મપદ પ્રાપ્તિનો રાજ
માર્ગ

આજે આ શુભ શુ ગૃહસ્થમાં કે શુ શાવખમાં અને

સાધુવૃંદમાં પણ ઘટતી કળાઓ અનુભવાય છે. એ ખરેખર માનસિક દુઃખનો વિષય છે. પંડિતઃઈ અને મોટાઈ અહમ્ને મારવા માટે છે. અહમ્ મરે, હેયુ' વિશાળ બને, તોજ ગૈયાવચ્ચ ગુણ જન્મે. સાધર્મિક ભાવ પેદા થયા વગર આ ગુણ વિકસે નહિ. પરમ પ્રભુ પર અને તેઓશ્રીના માર્ગ પર અટલ શ્રદ્ધાનું લક્ષણ છે ગૈયાવચ્ચ.

ગૈયાવચ્ચ ગુણ વિવેક ભર્યો, જન્મે જેહને સાર;
પામે પાર તે ભવતણો, આરાધી જિનઆણા એકસાર.

૪. સ્વાધ્યાય-સ્વનું-પોતાનું અધ્યયન. આત્માનું જ્ઞાન કરાવે તેવું જ્ઞાન, સમ્યગ્-જ્ઞાનના ભંડાર ગ્રંથો, કક્ષા અને વિધિ પ્રમાણે પંચાંગીશાસ્ત્રોનું પઠન-પાઠન. જીવવિચાર નવતરવ-દહક, સંગ્રહણી, પ્રકરણ ગ્રંથોનો અભ્યાસ, છ કર્મગ્રંથ, કર્મપયડી આદિ કર્મસાહિત્યનું ઊંડું ચિંતન. વિપુલ ન્યાય-તર્ક-વ્યાકરણ-છંદ-કાવ્ય-સંસ્કૃત-પ્રાકૃત આદિનો તે માટેજ અભ્યાસ, ભણેલાને વાગોળવું. નવું નવું રોજ કઠસ્થ કરવું. તેના અર્થ-મર્મને અવગાહવા. આ છે રીતિ અને નીતિ. ગુરૂગમ દ્વારા થતા સ્વાધ્યાયની સ્વાધ્યાય છે આત્માનું અમૃત, અનંત જ્ઞાનને પ્રગટ કરવાનો સદોપયોગી સામદો કીમિયો. સમાધિ માટે કલ્પવૃક્ષ કહોને !

ભૂલાયો છે. વિસરાયો છે. ઓછપ આવી છે એમ પુકાર છે સજ્જનોનો, વાત પણ સાચી છે. છાપા-અઠવાડિક માસિક અને ગેઝેટોએ કારમો કેર વર્તાવ્યો છે. રાજકથા-ભક્તકથા-સ્ત્રીકથા-દેશકથા ચારે વિકથાઓના ખાનાખરાખી

કરનાર એ ખજાન મા મેલેા વગ જે ચાઈ રહ્યો છે રાગ
 દેષ વધક એ વટોનીયો વ્યાપક બનતો જાય છે આત્માના
 ન્યાયાયની શુદ્ધિવાને બગાડી રહ્યો છે આગમોના ઉદ્ધણમા
 ઠોકર બન છે સિદ્ધ-વરૂપ અણુમોલ જ્ઞાનને કોઈકજ
 સ્પર્શે છે યાણા ગણાતા પણ હવાના સ્પર્શમા, -પ્રરૂપણમા
 અજ્ઞા અવગા થઈ જાય છે લોકોત્તર ન્યાયાયની મુરબિ
 અજબ-અનોખી છે

૫ ધ્યાન—ધ્યાન અન્નિત પરમાત્માનુ તે
 જગદ્દારની આનાઓનુ, એકમના બની તેઓશ્રીએ
 વિધિલા પદાર્થોનુ તે માટે જોઈએ યોગની માધના યોગની
 સાધના એટલે આવ નાક દમવી પમ્પસને બેગી જતુ—એમ
 નહિ મન વચન કારાના યોગોન અસદ્ પ્રવૃત્તિમાથી
 બહાર કાઢી-રાખી, સત્-વૃત્તિ બગવત બાખીમા રાખી
 દેવા, એ છ યોગ માધના એ માધનાથી મનની ચચગાને
 દૂર કરવાની, મનને રિચન બનાવવાનુ, પછી ધર્મધ્યાનમા
 પ્રવૃત્ત થવાનુ તે માટે યાત્રા થવણુ-કરના પ્રમાણે વિધિપૂવક
 પદ્મ-પાઠન, મનન અને નિદિધ્યાસન તેમાથી પ્રગટે શુદ્ધ-
 ધ્યાનની ઘટમાળ-પડી આને શ્રેણિ ઉચ્ચકોગિનો ધ્યાનાન્દ
 પ્રગટે, કોનોનો નિમગ્નિત સમૂહ પણ બરબીબૂત થય
 આત્માનુ તેજ પ્રગટે નિમગ્ન દેવજ જ્યોતિનો પ્રકાશ થાય
 આ મા સ્વરૂપાનદી-સન્ધિદાનદમય દશા પામે

ધ્યાનને નામે સુદર શાઓખ કિયાનો લોપ સા
 પ્રતિકમણુ-મૂવ સ્વાધ્યાયનુ વિરમણુ આ

પદાર્થજ્ઞાનથી દૂર રહેવું. વિ. વિ. ઘણા દુષણો જન્મ્યાં છે. તે દૂર કરી ધ્યાનની સાચી દિશાએ વળવા-વાળવાની જરૂર છે જ.

૬. કાયોત્સર્ગ-કાયાનો-શરીરનો, ઉત્સર્ગ-ત્યાગ. અમુક ટાઈમ-સમય માટે સારસંભાળ નહિ. માકડ કરડે કે માંખી ખેસે. મચ્છર ચટકે કે ડાસ ડખે. ન હાલવું, ન ચાલવું. સ્થિર મુદ્રાએ ધ્યાનમાં કે માનસિક જાપમાં રહેવું. દેહની મમતાનો ત્યાગ, રાગ-દ્વેષની દુર્દશાને મારવાનો અભ્યાસ. આવો સુંદર છે કાયોત્સર્ગ.

મહામુનિઓ કુવાના ભારવટે, સર્પના ખિલે કે સિંહના શુક્રા દ્વારે ચાર ચાર માસના ઉપવાસ સાથે અડગ-અડોલ રહેતા, ધ્યાનમાં લીન બનતા. ધન્ય છે મહામુનિવરોને ! તાઢ-તડકો કે વર્ષાને વેઠવાં. દેહની રખેવાળી નહિ. મનની ઉચ્ચ વિચારધારા, સત્પદાર્થોની સૂક્ષ્મવિચારણા, આત્મ-સ્વરૂપમાં રમણતા. પરમાત્મસ્વરૂપની સંકલના. કેટલો ઉચો સ્ટેજ (કક્ષા) છે કાયોત્સર્ગ ! કાયોત્સર્ગ તો તીર્થ કર દેવોનો ! મહાઆદર્શ આપણી આંખ સામે ખડો કરે છે.

આ બારે પ્રકારનો તપ, અનાદિકાલીન રખડપટ્ટીને વિદારનારો છે. સંસારસાગર તરવા માટે સદા અક્ષય નાવ છે. આધિ-વ્યાધિ-ઉપાધિથી તપ્ત માનવી માટે અદ્ભુત છાયા આપતું ઉત્તમ ઘટાદાર વટવૃક્ષ છે. સન્માર્ગની સીડી છે. તેજ ભવમાં અવશ્ય સુક્ષિત પામનાર, જગદુદ્ધારક શ્રી તીર્થ કર દેવો પણ તપોધર્મને જીવનમાં મુખ્ય બનાવે છે. ભગવત મહાવીરદેવનો સાડાભાર વર્ષનો ઘોર ઉજ્જવળ તપ !

ભાન નહિ. ગમ્યાગમ્યની સાન નહિ. સારી શિખામણુ માટે
 ઠાન નહિ. ભવિષ્યનું ભાન નહિ. સુઠાન કોઈ હિતૌષીને
 સોંપે નહિ

અસાર-અનિત્ય-એકત્વાદિ ભાવના સ્પર્શે નહિ. ખાર
 ભાવનાનું નામ નહિ કારણકે સસાર મહા ભૂડો હૈયે ખેઠું
 નથી. સસાર સાકર જેવો લાગે છે, મોક્ષ તરફ તો નજર જ
 નહિ જન્મ-મરણ બંધન લાગે નહિ. ધર્મનું અનુસંધાન
 નહિ જન્મે-જેમતેમ જીવે-પ્રાયઃ દુર્ગતિમાં ગળડે, અનેક
 યાતનાઓમાં સળડે. બસ એજ રફતાર એજ અનંતાનંત
 ભવચક્રમાં ભ્રમણ એ આત્માને કયાંથી આવે આત્મરમણ ?

માટે જ ભાવ એટલે ભવાંતકારી. “ભાવે ભાવના
 ભાવીએ-ભાવે કેવળજ્ઞાન” જુઓ રાજર્ષિ પ્રસન્નચંદ્ર, અવળા-
 ભાવે સાતમીનરકના દળિયાં, સવળા ભાવે સર્વાર્થસિદ્ધ અને
 ત્યાં તો બજી દુંદુભિ કેવળજ્ઞાનની. ભાવે નાગકેતુજી પામ્યા
 કેવળજ્ઞાન, પુષ્પ પૂજન કરતાં. આપણા બ્રહ્મર્ષિ સ્થુલસદ્રજના
 ભાવ ? અડગ અને અતુલ, કોશાના ગાન-તાન-અલિનય સર્વ
 બનાવ્યા નિષ્કળ. ભાવ હતો આત્મરમણમાં સર્વોચ્ચ બ્રહ્મની
 પરમાત્મદશાની વિચાર શ્રેણિમાં. માટીનું ઢેકું અને સોનું
 બન્ને સમાન સ્પર્શના અશુભ ભાવને ઢાળી દીધો અશરીરી
 ભાવની ભાવનામાં લયલીન બની ગયા. ઇંદ્રિયોનો અનુપમ
 નિગ્રહ. તત્કાલીન રૂપ શીલનું અદ્ભુત આશ્ચર્યકારી રક્ષણ,
 પરંપરાએ મુક્તિપ્રાપ્તિનો માર્ગ મોકળો. ભાવ એટલે
 મોક્ષમાર્ગના મુસાફર માટે અખૂટ ભાથું

ધ્યાનથી આત્મા તરબોળ બને. દુનિયા ભૂટી જવાય, મોશની
ઝાંખી થાય પાપની નિદા કારા પાપનો પ્રલય થાય.
નિર્જરા સહ પુણ્યની શ્રેણી વધે. વિન્ધ સ્વરૂપ વિચારતાં ભાવ
કરણોનો ધોધ સ્વ-પર માટે વહેતો થાય, શક્તિ પ્રમાણે
'દ્રવ્યાનુકંપા' સક્રિય બની રહે. અગુભ વિચારો નાશ પામે.
શુભવિચારો સતત વહેતા રહે મન શાંત, તન શાંત-આત્મા
પ્રશાંત બને.

ગુણકીર્તન ગુણીજનોનું થાય. નિદા કોઈ વ્યક્તિની
નહિ, માત્ર દુર્ગુણોની જ નિદા અને તેનાથી બચવા
સાવધાની. અવગુણોના ઢગલામાથી પણ માત્ર ગુણ જ આંખે
ચહે. ગુણીની અનુમોદના અને પ્રમોદભાવનું પ્રગટીકરણ
કથા-વાર્તા-આલાપ-સલાપ ધર્મકથામય. પૂર્વપુરુષોની શુભ
યાદ, મહાપુરુષોના હૈયા-વધામણાં. રાજકથા દેશકથા-
સ્ત્રીકથા-લક્ષ્મીકથાદિ વિકથા નહિ. સદ્ધ્યાન એજ સ્વાધ્યાય.

આજે સ્વાધ્યાય ભૂલાયો છે. ગૃહસ્થોના કુટુંબોમાં
શેરી કે પોળના સમૂહમાં વચ્ચાતા રાસો અને ધર્મકથાએ
લુપ્ત ગાય છે. સસ્કાર ધન વિનાશને માર્ગે છે. અવળચડું
વિકૃત સાહિત્ય ફેલાતું જાય છે. તે ટાણે શ્રદ્ધા પ્રેરક
વાચન-અવણ-મનન કરવા-કરાવવાની પ્રેરણા અને
ચોજના અજબ કામ કરી જશે. સસ્કૃતિ-પોષક, ધર્મ
પ્રેરક-આત્મરક્ષક વિશાળ કથા-સાહિત્યનો ખજાનો મોજુદ છે.
સુચારુ શૈલિમાં લોકલોચ્ય બનાવી, ખસેલાને ઠેકાણે લાવવાની
અતિ જરૂર છે.

લવકૃપમાંથી ઉગારી લે છે. ધર્મને માર્ગે જોડે છે યાવત સચ્ચિદાનંદ પદ-મોક્ષને પમાડે છે. નમસ્કાર એટલે મુસંસ્કારની લબ્ધ ભૂમિકા. એક પણ કરેલો નમસ્કાર વીરવ્યાખીને સંસાર સાગરથી તારે છે. કેને? તરવું હોય તેને. સંસાર યજ્ઞતા લડકા જેવો લાગે. જાળ એની આધિ-વ્યાધિ રૂપમાં આત્માને દાહ કરતી દેખાય. અનંત શક્તિ લવભ્રમણમાં આવરાએલી, ઓળખાય. સ્વભાવ બળે. પરમાત્મભાવ પ્રત્યે જાગૃતિ આવે. પરમપ્રભુની ભક્તિ બંધે ભક્તિમાંથી-નમસ્કારમાંથી સ્વરૂપ-રમણતા સ્વરૂપ પ્રાપ્તિ. કેવળજ્ઞાન અને મુક્તિ.

નમસ્કાર લબ્ધાત્માઓ માટે નર્થુ અમૃત છે. મૃતાત્માને સજીવન થનાવે છે. સ્વના ભાન વિના આત્મા મૃત જ ગણાય ને? સમ્યગ્જ્ઞાનની બ્યોતિ ઠરેલી-એટલે મૃતાવસ્થા. સમ્યગ્જ્ઞાનની શ્રદ્ધાયુક્ત પ્રાપ્તિ-પ્રગટીકરણ-એજ જીવંત જીવન. નમસ્કારમાં નવલાખ ગુણ. નવલાખ નમસ્કાર સદ્ગતિ અને મુક્તિ મેળવી આપે બધું સાચું. નિજગુણ રમણતા રૂપે નમસ્કાર થાય અને આત્મા પરમાત્મ ભાવમાં ઓતપ્રોત થાય તો નમન હો, નિરંજન નિરાકાર વીર ભગવંતના સિદ્ધાત્માને !

પરોપકાર

પરોપકાર શબ્દમાં જ પ્રેમાળ બહુ ભરેલો છે. પરને માટે કોઈકે સાડું શોભતું-સ્વપર બંને આત્માને સાચો ફાયદો આપતું-કરી દૂટવું. સ્વાર્થ જરાએ નહિ. પરમાર્થ સાચો.

દુન્યવી દુ ખ સુયોગ્ય રીતે દૂર કરવું—એ છે દ્રવ્યોપકાર.
 સામા આત્માને સત્વધર્મ મા ભેડવો—એ છે ભાવોપકાર.
 દ્રવ્યોપકાર પાછળ હેતુ છે ભાવોપકારનો. સાથે
 સ્વ-આત્મ ને ઠુણો ઠનાવી રાખવાને. બુધ્ધ્યાને ભ્રમ્ય વસ્તુ
 આપવી તર-ચાની ત ન શુદ્ધ પાણીથી છીપવવી નવચાના
 અગ દાટવા ધનદીનને વિવેક પૂર્વક ધન દાન આ છે
 દ્રવ્યોપકાર.

વિવેક નૃકાય તો બન્નેને નુકસાન દેના—દેનાર બન્નેને
 હાનિ—દાટડીયાને દાટતું દાન ન રેય અગ્નિનીને અદિષ્ટ નહિ
 માસાદારીને પૈસા ન અપાય, ખાવાનું ભ્રમ્ય દોઢિનું જ
 અપાય એક સાચા ટૈન તરીકે ત્રિભોજન આદિને પણ
 વિવેક દોવો જ ભેડવો.

માછીમા ને ન જગ અપવાય ખાટડીને ન છ-
 આવા આલેશ કર કેદાર દોઈ નામ ધારી મળા ના, તો તે છે
 અધમતા ભયો Cનાગ Cનાગ એટલે વ્યગ્નિનું—સમાજનું
 -દેશનું—ખનું—વિશ્વનું નિઃદન ધર્મને નામે અધમ.

ભાવોપકાર વિશ્વભર છે જગત્-રમક છે હિતબુદ્ધિને
 મહાભાર છે જન્મ-મરણ મહાવ્યાધિ નિવારક છે આત્માની
 શાંતિ છે વિચારોની સમધિ છે પાપીના પાપને પ્રલય
 કરનાર છે પુણ્યની ટેડી છે, રાજમર્ગ છે સુખિ-મહેલની
 નિસરણી છે.

આત્મસ્વરૂપનું જ્ઞાન કરાવવું પન્ની-પુરગલની પીડાની
 પારખ કરાવવી. પરમાત્મ સ્વરૂપ પ્રત્યે ભક્તિ ભાવ જગાવવો.

લવકૃપમાંથી ઉગારી લે છે. ધર્મને માર્ગે જોડે છે ચાવત સંનિધદાનંદ પદ-મોક્ષને પમાડે છે. નમસ્કાર એટલે સુસંસ્કારની લબ્ધ ભૂમિકા. એક પણ કરેલો નમસ્કાર વીરસ્વામીને સંસાર સાગરથી તારે છે. કેને? તરવું હોય તેને. સંસાર યજ્ઞતા ભડકા જેવો લાગે જાળ એની આધિ-વ્યાધિ રૂપમાં આત્માને દાહ કરતી દેખાય. અનંત શક્તિ લવબ્રમણમાં આવરાએલી, ઝોળખાય. સ્વભાન જાગે. પરમાત્મભાવ પ્રત્યે જાગૃતિ આવે. પરમપ્રભુની ભક્તિ જામે ભક્તિમાંથી-નમસ્કારમાંથી સ્વરૂપ-રમણુતા સ્વરૂપ પ્રાપ્તિ. કેવળજ્ઞાન અને સુક્તિ.

નમસ્કાર લબ્યાત્માઓ માટે નર્યું અમૃત છે. મૃતાત્માને સજીવન બનાવે છે. સ્વના ભાન વિના આત્મા મૃત જ ગણાય ને? સમ્યગ્જ્ઞાનની જ્યોતિ ઠરેલી-એટલે મૃતાવસ્થા, સમ્યગ્જ્ઞાનની શ્રદ્ધાયુક્ત પ્રાપ્તિ-પ્રગટીકરણ-એજ જીવત જીવન. નમસ્કારમાં નવલાખ ગુણ. નવલાખ નમસ્કાર સદ્ગતિ અને સુક્તિ મેળવી આપે. બધું સાચું. નિજગુણ રમણુતા રૂપે નમસ્કાર થાય અને આત્મા પરમાત્મ ભાવમાં ઓતપ્રોત થાય તો નમન હો, નિરંજન નિરાકાર વીર ભગવંતના સિદ્ધાત્માને !

પરોપકાર

પરોપકાર શબ્દમાં જ પ્રેમાળ જાદુ ભરેલો છે. પરને માટે કોઈકે સાડું શોભતું-સ્વપર બન્ને આત્માને સાચો કાયદો આપતું-કરી છૂટવું. સ્વાર્થે જરાએ નહિ. પરમાર્થ સાચો.

દુઃખથી હું બંધુઓએ રીતે દૂર છે તુ-એ છે કબોપમાન
 સામા આત્માને સંલક્ષ્ય મા બોલવો-એ છે બાવોપકાર
 કબોપમાન ૫૮૭ હેતુ છે બાવોપ નો સાથે
 સ્વ-આત્માને કહે છે બાવોપ રામવાને બુધ્યાને ભક્ત વસ્તુ
 રામથી તાર-રામી વસ્તુ છે ૫૮૮થી છીપવવી નવત્રાત્મા
 બે દામ ધનદીને વિષે કપૂર ૫૮૯ દાન આ છે
 ૫૯૦

વિષય નથી તો બા-ને હું ન દેના-દના-બા-ને
 દનિ-દાની ન દા તુ દન ન દે અગ્નિની અગ્નિ નહિ
 મનુદની ન પેતા ન અપેય, ૫૯૧ બા-ને ભક્ત દનિ ન
 બા-ને એ સાચા દન તરીકે ત્રિલોક અદિત્ય પક્ષ
 વિષય દાવો ન કહે મે

મહાના ને ન ૫૯૨ અપવાય ખાટકને ન ૫૯૩
 ૫૯૪ અપવાય ૫૯૫ કાલ નામ દાની મના મા, તો તે છે
 મિત્ર બધો નિમા ૫૯૬ ૫૯૭ વ્યક્તિનું નમાજનું
 ૫૯૮-૫૯૯-વિષય નિ દન ધર્મને નામ અધર્મ

બાવોપ વિષય ન છે જાતુ-૫૯૯ છે હિવસુદિનો
 મહામહા ૫૯૯-મહામહા નાધિ નિવાર છે આત્માની
 શાંતિ છે ત્રિદાની નમ પિ છે ૫૯૯થી પાપને પ્રલય
 કાલ છે પુણ્યની દી છે, નામ ગા છે સુમિ-મહાદેવી
 નિદાની છે

આત્મા-વાપનુ બાન દેવાવતુ પત્ની-પુત્ર, મહાની પીંગાની
 ૫૯૯ દેવવી પામા મ ૫૯૯ પ્રત્યે અગ્નિ ભાવ જગવેલો

સદ્ગુરુનો સમાગમ કરાવવો. તત્ત્વનો નિર્મળ ખ્યાલ આપવો. જીવ-અજીવ, પુણ્ય-પાપ, આશ્રય-સંવર, બંધ-નિર્જન એ આંતરું જ્ઞાન અને તે દ્વારા મુક્તિની પ્રાપ્તિમાં-સહાયક બનવું-નિમિત્તભૂત થવું-એ છે સાચો સર્વોત્તમ ભાવોપકાર.

‘ગુરુદેવો ગુરુદેવતા’ તે છે આ ભાવમાં. ગુરુ જ્ઞાનનો સમ્યક્ દીવડો છે. ભવસાગરમાં દીવાદાંડી છે. દેવતા કહેતાં દેવતુલ્ય છે કારણ કે વીતરાગ સર્વજન-દેવનું ભાજ્યું સમજાવે છે. હૈયામાં ઉતારે છે ભવપાર ઉતારે છે.

આજે ભાવોપકાર પ્રાય. ભૂકાર્થ રહ્યો છે દ્રવ્યોપકારને નામે અનુગતા કાર્યોની પ્રેરણા થઈ રહી છે દ્રવ્યદયાનું સ્વરૂપ મોટો ભાગ સમજતો નથી અથો સમજતો પણ દ્રવ્ય દયા તરફ પણ બેદરકાર બનતો જાય છે.

પરિણામે કંઠણા-દયા-અનુકંપા અને તેનો દીકરો ‘દાન’ ભૂલાતા જાય છે. અગર અવળી દિશાએ ‘દાન’ના બહેણ વહેતાં દેખાય છે. કારણ કે પરોપકારની માતા-જનની ‘સાચી અહિંસા’નું સ્વરૂપ ઓળખ્યું નથી. નિર્મળ-સૂક્ષ્મ-વિવેકભરી અહિંસાનું સ્વરૂપ-ભાન પરોપકારના તત્ત્વને ઓળખાવે છે જન્માવે છે. વેગ આપે છે અને સાધુતાનું સ્વરૂપ જ્ઞાન કરાવે છે.

પરોપકાર કલ્પવૃક્ષ છે. મીઠા ફળથી લદ્દાએલા એ કલ્પવૃક્ષો આજે સૂકાતાં જાય છે એટલે આત્મ-સ્વાસ્થ્ય કથળતું જાય છે સમાજ પીડાય છે. શ્રી ચતુર્વિધ સંઘની રોનકમાં ઓછપ દેખાય છે સંતોની વિભૂતિ પરોપ-

કાગ મારેજે હોય ' રી જૈનકુળમા જન્મેલ આ માઓ
કુશલિઓ છે, એ વાત સર્વમ શુભતી હો ! ! !

જયણા

અહિસા પાલન માટે યતના, પૂરી કાગજથી યન
અહિમાનો ત્રાધ મહા માઓને સવદા નોગ નોગ આની
શ્રાવ ને બાવવી પૂરી કાગજ, પાગી શરે એક આની હૃદયે
હોય આણા બે જિનની પ્રમાદ પાચેને બનાયા હોય
પામ બે નિજના-હુનમા આ ભ સમારભ હિસાના
નિમિત્ત અને ધામ-ત્યા ન છૂટક કહે ભ હામ હૃદયે આના
પલનની ખાના-ગીના, કંઠા બેનના, ચાલના, ધુમતા
હવ માની કાગજ મહા મા-ભ-મનાપરિત્રા ગમે નહિ
કન પ, તાપવા પડે હૃદય હુ ખી

નવને પ્રાય ત્રાસ આપે નહિ ન્યાવ ને બાવવા
યનશીલ દૈનનો બ-ચો બ-ચો જોગપે ત્રસ-ચાવરને શુ
કુ ? ન જોગપે ? હોય બાહ, જમાનાનો ત્રાસ હાલના
ચલના, એક નયજેડી બી ? નજે જઈ શકત હવે ત્રસ,
પનાની નેજે નવ-રાનથી બીજે ન જઈ શકે તે ત્રાસ,
એકે દ્રિય બધા ન્યાવ, આ વયે દ્રવ્ય યતનનો ત્રાસ

બાવ યતના બાવપ્રજ્ઞની ૧, ૫ પાકે રની બાવદશા
જેવી કોષ-માન-નાયા લોભથી નવધ આ મની ૨ । કૂર
નિસાના વિચારથી આ મને આપા રાખવે કહેશ-કાશ
નલ થી અત્માને કારનો મનની ખોટી-મૂરી દઈ બેને
મરથી આ છે પ્રમાર ભ ર જયણા

અષ્ટ પ્રવચન માતાનું પાલન. ૫ સમિતિ-૩ ગુપ્તિનું સદાપાલન-સાધુ મહાત્માની સાચી કરણી-એ છે. જ્યણા જનની-શ્રાવક ગૃહીપણામાં ઉપયોગથી રહે. શક્ય પાલન કરે, સામાયિક-પૌષ્ઠે પુરો ઉપયોગ આઠેનો, આ માતાને સાંભાળે, તેના જોણે રમે ભવમાં તે ન ભમે. એ સૌને ગમે. જ્યણા સાચી હુયે જેના રમે.

જિનપૂજા

જિનપૂજા એટલે મોક્ષ માર્ગનો સ્વીકાર જિન વીત-રાગી. રાગ-દ્વેષના સમૂળ નાશક-મોક્ષ માર્ગના સ્થાપક. તે જિનેશ્વરદેવની પૂજા-સત્કાર-અદિત. ટાળે મુદ્ધિત-પ્રયાણની અશક્તિ. જેણે જિન પૂજ્યા-તેના પાપ ધુન્યાં, જિનપૂજનો અર્ક છે ભવભીરતા, ભવથી-સ સારથી-જન્મમરણના કારમા ચક્કરથી ધુજે-તે જિનને પૂજે, જિનની આજ્ઞા તે આત્માને રૂચે. સ સારના સુખ તેને ખૂચે સુખ એજ દુઃખનું મૂળ એમ સમજે. પાપો અનેક થાય સુખ માટે. પાપ એજ દુઃખનું મૂળ.

જિનના જીવનને સાંભળે. વાંચે, વિચારે. ભગવંત મહાવીરના પ્રશાંત જીવનને હૈયે ધરે. આત્મસાત્ કરે. પૂર્વ-ભવો વિચારતાં મનના વમળ શાંત થાય સત્યના અણુસાર મેળવી સમ્યગ્ દર્શન પામે, સાચી દૃષ્ટિ કેળવે.

કુળમદ-વિદ્યામદ-સત્તાદિના મદને દેશવટો છે. ધર્મનું વેચાણ ન જ કરે. ધર્મના ક્ષણરૂપે ખળ-સત્તા કે સ્વર્ગ

કાવ્યપૂર્ણ સ્વર, વિનય માનસ, સ્વદ્વચના અર્થે ધાય. વિનય પવિત્ર માર્ગ કળ, મુગ્ધાંશિન ક્રમો મુક્ત. કુદ ગાયાદિતુ. દરિ નમાનની કળા મુક્ત પદ્મામૃત. અગમગાદ કળો છાતી સુરમા બંને દાવમાં ગોળના. આનમ-મલ અનાદિનો દ્વ સ્વાની ભાવના, ધારા બહારની અને ભાવધારા હંચાની. આંખ કર્પાદ્યુધી ભાવબીની. પ્રશલ-પ્રશલે પૂર્વનાં અસંખ્ય પાપો પોગા રૂ જેવા દાકડા વડે 'પોગારૂ' ધાય.

અંગલૂછાનુ રવેત બગલાની પાંખ જેવાં. સુવાળાં-સુકોમળ ખીમા મીઠા હાથે અંગલૂછાય. મલ અનાદિનો દ્વ પલાય. નાથનું સુખડું જુવે અને મન હરખે.

બરાસ મહેક મારતું; વિલેપના સર્વ અંગે, વિલોપન ઠમ્ મીઠાનું. કેશર-કસ્તુરીથી પૂળ નવે અંગે. રંગે-ચંગે મન અલગે-નાથના શુણ્ણું રમરણુ. મંસારનું વિરમણુ. આતમામાં રમણુ. ગચું જાણુ ભવનું ભ્રમણુ.

પુષ્પ સ્વચ્છ સુગંધીદાર શોભતાં. ધૂપ દશાંગાદિ. દીપક સુરભિદૃતનો-અક્ષય અક્ષતથી સ્વસ્તિકાદિ દ્વ મોટાં મહેકતાં અને સુવર્ણાં, નૈવેદ્ય અવનવાં, અદ્યપ્રકારી પૂળ. સત્તરલેદી-શતપ્રકારી પણુ. ભાવપૂળ-ભવનાશિની. ચૈત્યવંદન વિધિપૂર્વક. સ્તવન મધુરા રાગે, મીઠા ધીમા સ્વરે, નાથનું શુણ્ણકીર્તન. નિજની નિંદા, જતાં ઘટનાદ, આમંત્રણ સુસુક્ષ્માઓને, નાદ આત્મકલ્યાણનો.

વાણંત્રો વિવિધ વિણા-વેણુ, ઝલ્લરી-ભંભા-પડહ કાંસીજોડા તોલખદ્ધ, દીલરૂખાને જળતરંગ-સ્વરારોહ. અત્યંત...

સર્વનો કેમ થાય ? શાસનને શરણે લાવું. શાસન અશ્વિંતનું
મોક્ષમાર્ગનું પ્રરૂપક. સર્વત્યાગનો રણિયામણો માર્ગ.
'સવિજીવ કરૂં શાસન રસી'.

સાધુ ધર્મ જ ધર્મ. સંયમના શુદ્ધ લાવ વિના
લવલય મટે નહિ. આ વાતના સાક્ષાત્કાર પૂર્વક જિનસ્તુતિ
યથાર્થ બને છે. ગુણોને પ્રગટાવનારી બને છે. દુર્ગુણોનું
દર્શન થાય છે. સદ્ગુણો મહેકી ઉઠે છે. મયમની લાવના
સતેજ બને છે.

જિનની સાચી સ્તુતિ સાકર-શેરડીથી પણ મીઠી છે.
આત્મ-મીઠાશને પ્રગટ કરનારી છે આત્માની મીઠાશ
સમ્યગ્દર્શન છે. સમ્યગ્દર્શન અનંતજ્ઞાન-દર્શન-ચારિત્ર અને
વીર્ય શક્તિને પ્રગટાવનાર છે કેવળજ્ઞાન સૂર્ય છે. જિનની
સ્તુતિ ઉષા છે

ગુરુથુઅ

ગુરુસ્તુતિ. ગુરુ આત્માની ગુરુતા પ્રગટ કરવામાં સહાયક
છે. આત્મા મહાન છે. પામર બની ગયો છે. કર્મોના
આવરણે પામર બનાવ્યો છે. આત્મા અને કર્મનું સ્વરૂપ
ગુરુ સમજાવે છે. આત્માની અનંત શક્તિનું ભાન કરાવે છે.
કર્મની કારમી કારવાઈ આંખ સામે ખડી કરે છે. લવની
ભીષણતાનું ચિત્ર રજુ કરે છે.

પોતે તે ભીષણતાને તોડવા ભગીરથ પ્રયત્ન કરી રહ્યા
છે. તે માટે પંચ મહાવ્રતનો દુઃસહ ભાર ધારણ કર્યો છે.

શ્રી જિનની આજ્ઞાનુસાર વિધિપૂર્વક તે ભાર વહન કરે છે
કર્મશુભ્રુઓ! આમે સમર્થ સુબટ બની ઝડુમે છે અન્યોને
તે પણ મહાવનનો મહાપ્રતાપ સમજાવે છે પથાચારતુ
પ્રગટ પાલન કરી, તે પાટવા સમજાવે છે

પથાચાર મહાશાસનને નિષ્ઠા છે પાનાચાર-દર્શના
ચાર-ચારિત્રાચાર-તપાચાર-વીથ ચાર જેઠલા વેગમા, તેટલી
મુખિ વહેલી આ તો રત્નખાણો છે ગ્તોના તેજને
સમજે-તે કાવે. ખેડનારા ખાણી-ખાણીયા તો મજૂરી જ
પામે નવતત્ત્વનુ સ્વરૂપ સમજાવતા ગુજ તાકાર બની બાધ
છે મોશની લાનગી અહીં અનુભવે છે પાથ સમિતિ, ત્રણ
શુધ્ધિ-આદે મ તાનુ શરણ સ્વીકારે છે વિશેષ વિશેષ બક્ષિ
તે આઠેની દુયા-ભાવથી ક- છે

આવા ભવસાગર પાર ઉતારનાર ગુરુભગવતોની સ્તુતિ
કરવી-એ પણ જીવનના દ્વારે છે ને! સ્તુતિ સગા ભાવે
અદ્ભુતને ટાગવા, શમરસને પ્રગટાવવા કરવાની છે ને! પ્રથમ
એજ પરમાર્થ છે સ્તુતિનો. સ્તુતિથી ભક્ત ભગવાન બને
તેમ શુભ્રુતિ સધુપણ પ્રાપ્ત કરવા માટે જ ને!

સ્તુતિથી ભક્તિ—મ્રતા—નિર્મળતા—ત્યાગભાવાદિજને
આ જન્મે એટલે કર્મો નમે તે ગુરુઓને ગમે. આત્મા
આ માની મસ્તીમા રમે ભક્તિથી સાતે ભય ભાગે સ્તુતિથી
મ્રણી સિદ્ધિ સાથે મુખિ મળેજ મગે.

માહરિમઆણુ વચ્છદવ

સાધર્મિકનુ વાતમય્ય એક તો સાધર્મિક અને તે

એકદુનું પાત્ર યોગે. સૌની યોગે એના રાગે. સૌ શુભ ગા
જિનદેવના રાગે. જિન પાસે પેંગા ન માગે, અને મુક્તિ
ભાવ વળે જ વળે.

સાધર્મિક તે સાધર્મિક. ભવપંથમાં જેને મળે તે પાક
પુણ્યવાન ગારત્રતથારી પણ હોય સમ્યક્ત્વધર પણ હો
પણ ભગવંતનો સાચો ભક્ત. સત્યનો સાથી. હાથી હ
ઉન્માદે ચડે. પણ સાધર્મિક સમતાનો સાગર. મમત
મારવા મથે ક્રોધને કાઢવા તલપાપક. કર્મોદયે આવે
જીરવી બાણે, ક્ષમાપના માગતાં વાર નહિ. હૈયાનો ચોક્ક
ભલે વસ્ત્રે ઓછો ઉજ્જવળ હોય

દાન-શાન અને ભાવથી ભર્યો. જિનશુભમાં શુભતા
વેપાર કરે. નોકરી કરે. પણ ધ્યાન સદા જિનદેવનું ધ
ધરે હોય, પેઢીમાં હોય, બાળક જોળે રમતો હોય, ૧
આત્મા મુક્તિમાં રમે મન ભાવનાથી ભર્યું. બાળકમાં ૧
અરિહંતનો વાસ કરે.

આવા સાધર્મિકની કર્મોદયે સ્થિતિ ઘડીમાં પડતા
કુટુંબ-પોપણનો પણ પ્રશ્ન ઉઠે. પણ હૈયું ન ભગડે. પુ
-પાપના ઓળાજ વિચારતા હોય. ત્યાં આદ્ય સાધર્મિક
આવે. તેનો સત્કાર થાય. એકાંતમાં બેસે. ઘણા દુઃખાણ
પૂછ્યા પછી સાચી પરિસ્થિતિ બાણવા મળે. કોઈ પ્રકાર
ચિંતા ન રહેવા દે. આ પણ છે સાધર્મિક વાતસલ્ય.

સાધર્મિક શ્રીમંત છે. લાખોનો વેપાર છે. વેપાર
અગ્નિનકે એકદમ ઓટ આવી. જોટ પણ મોટી આવી. નાકને

સાધર્મિક શ્રાવિકાઓનું પણ પુરું સન્માન થાય છે તે ભક્તિ-ગદુમાન શ્રદ્ધાનું છે. જૈનશાસનના તેજન છે વિધવા સંધવાનો ત્યાં પ્રશ્ન જ નથી ઉદ્ભવે વિધવા પ્રત્યે વધુ અપમાનતાવવાથી, સદ્ધર્મમાં વધુ સ્થિર થાય છે આત્મામાં કું પરિણામોની શ્રેણિ વધતી રહે છે

વિધવાપણું કેમ પ્રાપ્ત થયું? એ શ્રદ્ધાવાન શ્રાવિકા સારી રીતે સમજે છે. કદલા કદમોના ફળને ઓળખે નવતત્ત્વની જ્ઞાતા હોય છે કર્મ-પરિણામોને પીછાને છે. હે શાત હોય છે. પ્રત્યક્ષરૂપની નવવાડોમાં આજ્ઞ વગર જમાનાની ઝેરી અસરથી પર હોય છે. અનાદિકાલ ઘાતક ભવબ્રમણુનું ભાન હોય છે. જિનાજ્ઞાનું અદ્ભુત અમૃત આત્મામાં રમણું હોય છે.

યૌવનને આગળે પ્રવેશતી બાળ-કુમારિકાઓ એ જૈનશાસનનું નૂર છે. ભણેલ સમગ્ર. આજના દરેક ઓજયુકેશનને પામેલી, સંસાર વ્યવહારમાં સર્વરીતે સુખનીરોગી નમણી કાયા, આવી બાળાઓ મૂકે છે સંસારમાં. સંજનમાં રહે જગતે છે. સદ્ગુણ-સંસ્કારમાં ગ્રહણ-આસેવન શિક્ષા-વિહાર-જ્ઞાનક્રિયાનો અભ્યાસ કરે માતા-પિતાના હર્ષમહોત્સવપૂર્વક સાધ્વી સંસ્થાને જોળે જ સમર્પિત કરે છે. આજના વિશ્વમાં વિદ્યાસના મહામાયુગમાં-આ પણ એક અન્તયબીજ ગણાયને? વિધવા શ્રાવિકાને માટે તો આ સર્વોત્તમ માર્ગ બને જ બને.

‘સાધર્મિક વાતસલ્ય’ એ છે અમૃત ઝરાણું. સંજવ

કોપથી રાતો-પીળો નહિ. માનનો ધાંભલો નહિ. માયા-કપટને છાયે નહિ. લોભથી દોભ નહિ લોભમાં આવી કર્ણા-દયા છોડે નહિ. સામાની આંતરડી કટકે-તે રીતે વેપાર નહિ. રોગમાં વિહ્વળતા નહિ. આંખો ડાફેરીયાં સારે નહિ. રૂપનો ગર્વ નહિ. દેષ પર જ દેષ. શત્રુ ગણનાર પર પણ ઝેર નહિ. દેષ માત્ર દુર્ગુણો પર. કલેશ-કંકાસ ગમે નહિ. વાણીમાં મીઠાશ. શબ્દોમાં કોમળતા. ખોટું આળ કોઈના પર ચઢાવવું ગમે નહિ. સુણી-સુણાઈ પર ધ્યાન જ નહિ. ચાડી-ચુગલી કરે તો નહિ, પણ સાંભળવાય તૈયાર નહિ. ગમે તેમાં ગાંડો નહિ. ન ગમતામાં ઉદ્દેગ નહિ. શબ્દ-રૂપ-રસ-સ્પર્શ-ગંધ યાંચે વિષયોમાં પાગલ નહિ. ગાંડો હાથી ન બને. ઉલ્લઠ આખલો ન ગણાય. લંઠ-વંઠ કે ગુંડાની ગણતરીમાં ન આવે. પરની નિંદા ન તો કરે, ન તો સાંભળે. નિંદા એટલે પાપનું પ્રવેશ દાર. વિના કારણે પાપ પલ્લે પડે. સાર કાંઈ ન જડે. કર્મોથી આત્માને જડે. શિષ્ટ દુનિયાને દેખ્યો ન ગમે. નિંદા વિના કારણુનો રોગ છે.

કપટકળા પૂર્વકનું જુહું કદી ન કેળવે. સારા હોવાનો દેખાવ કરી અન્યને ન ફસાવે. ધર્મને નામે વિશ્વાસઘાત ન જ કરે. સાચાનો દેખાવ કરી મહાજૂઠ ન આવરે પાપને પાપ માને. પુણ્યને પુણ્ય માને. સદાચારનો પક્ષપાતી. દુરાચારથી દૂર રહે. દેવ-ગુરુનું બહુમાન કરે. સુસાધુ પ્રત્યેનો અપૂર્વ આદર. સન્યાસી-ખાવા-માર્ગાનુસારીનું શાસ્ત્રીય ઔચિત્ય ન ચૂકે. અન્ય દેવ-દેવીની દેવકુલિકાઓથી દૂર રહે. મિથ્યાત્વીની પૂજા-પ્રભાવનાથી મૂઠ ન બને.

મહારાજ મંપ્રતિ ધર્મ પામ્યા, સમ્યક્ પામ્યા. પૃથ્વીને જિતાલ્યોથી મહિત કરી શુદ્ધ શાન્તિ જૈન ધર્મની પરાકોટિની પ્રભાવના કરી. સાધુઓનો સંગ્રહ અનાય દેશોમાં પણ વ્યાપક બનાવ્યો. સર્વના મૂળમાં નિમિત્ત શું હતું ? રથયાત્રા.

તિથજ્ઞતા ય

તીર્થયાત્રા. તારે તે તીર્થ તરવાનું સંસાર સાગરથી સંસાર ભયંકર દુસ્તર સાગર છે. ક્રોધ-મદ્-માયા-લોભાદિ અનેક ભયંકર મગરમચ્છાદિ-વ્યાપ્ત છે. રાગદ્વેષના વાંલ વાલ તરગો ઉછળ્યા કરે છે. અનંતા આત્માઓ અનાદિ કાળથી ચાતનાઓથી ચીસો-ભૂમો-રડો પાડે છે અશ્રાવ્ય આર્તનાદે સભળાયા કરે છે. એમાંથી તરવા-મુક્તિકિનારે પહોંચવા આશ્રયસ્થાન તીર્થ છે. એ તીર્થોનું ઉદ્ભવ સ્થાન સર્વ ભાષિત શ્રી જિનરાજ સ્થાપિત મહાતીર્થ-મહાશાસન છે શ્રીમદ્ તીર્થ કરદેવો કેવળજ્ઞાન પછી શ્રી ચતુર્વિધ સંઘન સ્થાપના કરે. મહાન ગણધરદેવો ત્રિપદી પામી, દ્વાદશાંગીન રચના કરે. તે દ્વાદશાંગીને પ્રભુશ્રી વાસચૂણ્-મુષ્ઠિ પ્રમાણિત કરે. તીર્થ પ્રવર્તે, તે આગમ શાસ્ત્રો ઉપ નિયુક્તિ-ભાષ્ય-ચૂર્ણિ-ટીકાઓ રચાય. તે પંચાંગી પ્રમાણ સર્વ આજ્ઞાઓ પ્રત્યેનો શ્રદ્ધાપૂર્વકનો આદર બહુમાન-ર છે ભાવતીર્થની યાત્રા.

તે ભાવોને જગૃત ગળનાર, પોષનાર, વધાનનાર ને સ્થાવર તીર્થો. ત્રિભુવન સ્વામીના મનોહર પ્રાસાદો અને

સુખ્ય લક્ષણે બનવું જોઈએ. જયણાએ ધર્મ. જેમ
જને તેમ જોઈએ આરંભ-સમાપ્ત. જ્ઞાનપાનની ખીલવણી
નહિ. મોજશોખનો વેગ નહિ. વ્યસનાદિ નો હોય જ શેના ?
અભક્ષ્ય અનંતદ્રાવ્યનું નો નામ જ નહિ.

ઉભયટક પ્રતિક્રમણ-પૂર્વ-સ્નાત્ર-ભાવનાનો જ રંગ
હોય. તોજ ભક્તિ અગંગ જને. તોજ આત્મામાં રંગ જામે.
તોજ બુદ્ધિ ગંગ-નિર્મળ જને. આત્મા અંગ જને.

જમાનાની અસર કાળમીઠ દવા લાગી છે. પ્રાણુ ખારા
શ્રી શત્રુંજયાદિ તીર્થો પર રેડીઓની તર્જો વગાડતા ચઢવું.
પ્રણયનાં ગીતો ગાવાં. હાથમાં હાથ મિલાવી વિકારોત્પાદક
દૃશ્યો સર્જવાં ખાવું-પીવું-અમનઅમનથી હરવું-ફરવું.
હાડા-હીહી ઠંડા મશકરી. આ છે આજની કેળવણીનાં દૂષણો,
તીર્થસ્થાનોમાં પણ વ્યાપક બનતાં. જનતા આ જુલ્મો
નિહાળે છે. શાણાઓ મૌન રહે છે. ખોટી રફતાર આગળ
વધતી જાય છે. તે આત્માઓ બિચારા અજ-દશામાં અઢળક
કર્મબંધ કરે છે. આગામી ભવમાં દીન-હીન-રોગી-મુંગા-
ખોખડા બનાશે-એમ સમજતા નથી. આગેવાનો પોતાની
સ્ત્રોત્થ ફરજ બજાવતા નથી. એમવું શું ? ન્યાય તો કુદરતને
ખોળે-કર્મના રાજ્યે એક સરખો જ. કર્મોની ચાતના
લોગવતાં કોઈ મદદે નહિ આવે. કોઈ બચાવી શકશે નહિ.

તરવાના સ્થાને રૂબવું એ કેવી બેવકૂફાઈ. પવિત્ર
ધામોને અપવિત્ર બનાવવાં એ કયી કુશળતા ? જે સુનિવરે
છતી શક્તિએ નિષ્ક્રિય રહે અગર મૌન રહે તેમવું શું ?

ઉપશમ રમ રમો ઝડઝડમાં. ગાંધક મુનિના ઘાણીમાં
પીલાના સ્વેત્તમ શિયેના ઉપશમે સર્વાંગ મુંદર ચેતન
પ્રગટાવ્યું. મુક્તિનું ધામ નહીં કરી આપ્યું. દેહની પરવા
નહિ. હુ ખની પરવા નહિ. ભયંકર ચાતના આપતા દુર્હાત
પ્રત્યે ભાવદયાનો ઝરો. તેને મિત્ર માની, ઉપશમ રમમાં
સ્નાન કરતા મુક્તિએ પહોંચ્યા.

ઉપશમ હતો ચિલાતીપુત્રમાં. માર-તાડન-ગોદ્દણ
સહન કર્યા. ઉપવાસ પર ઉપવાસ. શમરસનો દરિયો. દુર્ગતિ
કાપી, પાપ પ્રગળ્યા. કર્મો ધુળાવ્યાં. સદ્ગતિનાં દાર ખુલ્લાં
કર્યાં. પ્રશમનું અનુપમ પાન !

‘કોધે કોડ પૂર્વનું સંયમ ફેલ જાય.’ સંયમનો આસ્વાદ
પ્રશમમાં. પ્રશમ ગયો કે મોહગળ સ્વાર થાય. સારીએ
આરાધનાને કાળમીઠ કોધ સાફ કરી નાખે. પ્રસન્નચદ્ર
સાતમીનું આયુધ્ય-દળીયાં એકઠાં કરે. પ્રશમનો પવન પગમાં
તે સાફ કરે. સર્વાર્થની તૈયારી કરાવે. કેવળજ્ઞાન પ્રગટાવે
હુંદુભિનો નાદ થાય.

પ્રમંકરણી-કિંગઅનુદાના-પૂજા-મામાયિક-પોષક-
દેશવિરતિ-સર્વવિરતિ-પાત્ર-અમિતિ-ત્રણ ગુપ્તિ-નવતત્ત્વનુ
જ્ઞાન આગમશાસ્ત્રોનું પક-પાઠન-પ્રવચનદાન-આદાન-તીર્થ
પ્રભાવના-રક્ષા-સઘળ પ્રશમની પ્રાપ્તિ માટે. આત્મગુણમાં
ઓળવોળ થવા માટે. સચ્ચિદાનંદ સ્વરૂપ પ્રાપ્તિ માટે.

પ્રશમ એનું સાધન. પ્રશમ એનો માર્ગ-પ્રશમ પ્રાપ્તિ
એજ પરમાનંદ.

સંવર

સંવર આવતા કર્મને અટકાવવા, આશ્રવનો નિરોધ, પાપના વહેણને આવવા જ ન દેવું. આશ્રવનો ધોધ અનાદિકાળથી ચાલુ છે. સમયે સમયે સાતે કર્મનો બંધ ચાલુ છે—સિવાય આયુષ્યકર્મ અનેક પ્રકારની યૌગિક ક્રિયાઓથી શુભાશુભ કર્મો આત્માને ચોટ્યા જ કરે છે. આ વેગીલા પ્રસરને રોકી દેવો—એ જ સંવર તથાપ્રકારની પ્રશસ્ત ભાવાત્મક ક્રિયાઓથી સંવરને રોકવું જ પડે. પછી ભાવનાનાં બિયા સ્ટેજે પ્રશસ્ત પણ આવતાં—અટકી જાય. પુરાણાં ઉચ્ચ કોટિના આત્મ-પરિણામોથી સાફ થઈ જાય. સર્વસંવરભાવને આત્મા પામે. સુક્તિના સુખને ચાખે.

સંવરની પ્રક્રિયા વિશિષ્ટ કોટિના સમરસભર્યા અંધ વસાયે; પર અવલબે છે. તે માટે નિર્મળ નિર્ભેળ સમ્યક્ તત્ત્વજ્ઞાનની પ્રાપ્તિ અતિ આવશ્યક છે. નવે તત્ત્વનું સુવિશદ બિંદુ તલચ્ચરી° જ્ઞાન જ તે માટે સહાયક બને છે. જીવના ભેદેનું સ્પષ્ટ જ્ઞાન નથી જીવદયા—ભાવદયા શું વિચારશે? અજીવથી અજ્ઞાત છે પુદ્ગલની રમત—કરામતને શું સમજશે? પુદ્ગલાત્મક કર્મોની આત્મા પરની ગાદી અસરને કેવી રીતે નાબૂદ કરશે? પુણ્ય—પાપના વિસ્મયકારી ખેલો—જાદુઓ તો આંખ સામે રાખવાજ પડે. આશ્રવ સામે સંવરને સુખદ્ધ રીતે ગોઠવતાં આવડવું જ જોઈએ. કર્મના બંધને નિર્જરવાની મહાન યુક્તિ અજમાવવી જ પડે આમ થાય તો જ મોક્ષ તત્ત્વ સાદૃશ બનેને! આ સૌની પહેલાં મોક્ષમાં અટલ શ્રદ્ધા જન્મથી જ જોઈએ.

કર્મના ગાઢા બાંધ કહે છે. વેગની પગપગ જન્મે છે. માટે
ભાષા-ચાલી-શબ્દ પરનો શિષ્ટ કાચુ અતિ જરૂરી બની
રહે છે

એમાં પણ વિશ્વકલ્યાણકર-ત્રિભુવનપતિ તીર્થંકર-
દેવોની વાળીથી વિરૂદ્ધનો ઉચ્ચાર ભૂલથી પણ થઈ જાય,
અગોધિજનક કર્મ બંધાઈ જાય તો સમજ પૂર્વકનું ઉત્સૂત્ર
ઉચ્ચારણ કેવા ગાઢ નિકાચિત કર્મ બંધાવે? માટે જ
પરમર્ષિઓએ કહ્યું ‘ઉત્સૂત્રમમું પાપ ન કિચું.’

છ જીવ કરુણા ય

આ છે શ્રી જિનશાસનના ધર્મનો મર્મ. પદ્મકાય
કરુણા પદ્મકાય નિરૂપણ-પરામર્શ અને વિસ્તાર એક માત્ર શ્રી
સર્વજ્ઞ ભગવંતના મહાશાસનમાં જ જોવા-સાંભળવા મળે છે.
પૃથ્વીકાય-અપકાય, તેઉકાય-વાયુકાય-વનસ્પતિકાય અને ત્રસકાય
એમ છ. પૃથ્વીના પણ જીવો છે પાણીના પણ જીવો છે.
એટલે કે પૃથ્વી એક શરીર છે તેમાં આત્મા ચેતનાસહિતનો
છે. પાણી એક શરીર છે. તેમાં આત્માઓ છે. તે જ પ્રમાણે
ખાકીની ચાર નિકાયમાટે. આમે આત્મા દષ્ટિ અગોચર છે
જ-પણ મનુષ્યાદિના શરીરના હલન ચલન પરથી આત્માનો
ખ્યાલ આવે છે. ટેબલ-ખુરશી ચાલતા નથી મૃતક-મડદું
ચાલતું નથી. કોઈ ક્રિયા-ખાવા સાંભળવાઆદિની કરતું નથી.
જ્યારે પૃથ્વી-અપ-તેઉ-વાયુ-વનસ્પતિ ભલે એક સ્થળેથી
બીજે સ્થળે જઈ શકતા નથી. પણ નાના-મોટા થવું, ખીલવું,

જયણા-જીવદયા, એ દ્યેય માર્ગ છે પરમપવિત્ર સાધુ મહાત્માઓનાં.

જ્યારે ગૃહસ્થ ઉપાસકો ખનતી શક્યતાએ ઓછામાં ઓછી પીડા જીવોને થાય-તે રીતે જીવન ગાળે. અલ્પહિંસા ન છૂટકે સેવવી પડે છે-તે બદલ પણ હૃદયામાં દુઃખ હોય છે. એ આત્માનો દ્યેય સાધુપણુ પામવાનો જ હોય છે. પણ શારીરિક-માનસિક નબળાઈના કારણે, ન છૂટકે સસાર સેવે છે વ્યાપાર-ધંધામાં પણ અતિહિંસાના ધધાથી દૂર રહે છે. એટલું જ નહિ. ખનતી શક્યતાએ ઓછામાં ઓછો વેપાર-ઓછામાં ઓછો આરભ એનું દ્યેય હોય છે.

અપોસિ હોર્ડ વધો જેણ ન નિદ્ધંધસ કુળદ્વ-તે આત્માને કર્મબંધ થાય છે. પણ તે અતિ અલ્પ, કારણુ પશ્ચિમ કુળા હોય છે દયામય હોય છે. દયા આત્માની રક્ષિકા છે ધર્મની જનની છે. ધર્મનું મૂળ છે. આ માત્ર દયાના પ્રકારો-દયાની ભૂમિકાઓ, ધોરીમાર્ગ-અપવાદ પાલનનીતિ-રક્ષણનીતિ પણ સમજવા જોઈએ.

ઉત્તમ સાધુને સોળ આની દયા. ગૃહસ્થને-શ્રાવકને એક આની દયાનો અમલ શક્ય છે. તે પણ સાવચેત-ઉપયોગવત-ધર્મમય સદ્ગૃહસ્થને. ખરી રીતે કરુણા-દય પદ્ધતિપરની આત્મ-કલ્યાણ માટે જ છે. આત્મા પરની જ માવ કરુણા છે.

એક આત્મા સાધુ બનવાનો છે. સુદર પુષ્પોદ્ય અંગરચના કરે છે. કર્મની નિર્જરા સાથે પુણ્યાનુબંધ

ધર્મીં ધર્મીં આત્માની પરિસ્થિતિનાં પણ ખ્યાલ
રાખે જ ને ! વાત-પરથી વર્તમાન સુખદુઃખની અવસ્થાને
પણ કળી જાય ને ! તને ઉપાય શક્ય રીતે કરવા મ
લલચાયને !

કેઈ ભારે કર્મના ઉદ્ધવે શ્રદ્ધાની નાવ ડોલતી પણ
જળાય તો સાધર્મિક તે નાવને સ્થિર બનાવી જ દે ને !
ધર્મીજનના સંસર્ગનું સાચું-મીઠું ફળ તો ખરૂં આવેને

સ સર્ગ અને તે સત્પાત્રનો. પાત્રતા ખીલવે જ ખીલવે
પાત્ર બે પાત્ર હોય તો સદ્ગુણો ખીલે અને વધે. સુંદર
ભાવનાઓ વૃદ્ધિ પામે, શાસન હેયામાં રમતું-જમતું બની
જાય વિરાગ ખીલે. સાધુપણું ચોવીસે કલાક આંખ સામે
રમે. સાધુ-દર્શન-વૈયાવચ્ચ ગમે. આ બધાં ફલ છે
-સાધર્મિકના સંસર્ગના-રોબતનાં.

ક્રિયા-અનુષ્ઠાન-પૂજા-ભાવના-સામાયિક-પ્રતિક્રમણ-
પૌષધ-વરઘોડા-મંગળ મહોત્સવો, સઘયાત્રા-તીર્થયાત્રા-
રથયાત્રા-સાધર્મિક વાતસલ્ય નોકારસી-આ બધા છે
ધર્મીજનોના સામુદાયિક સંઘમેળા. એ છે જૈન શાસ્ત્રના
પ્રભાવક-આકર્ષક-સ્થિરીકરણકારક-ઉત્થાનમાર્ગદાયક. અવરોધ-
વિહારક, વિશિષ્ટ કોટિના વિશ્વકલ્યાણકારક સાર્વત્રીય
લોહચુબકીય તત્ત્વો.

કરણદમો

પાંચે ઇદ્રિયોને દમવી ઇદ્રિયોના કાળુ વિના ધર્મ
હોય જ ક્યાંથી ? સાડું સાંભળવું. સાડું જોવું. સાડું સુંઘવું,

તલસતો હોય. તલસાટ એનો ચાલમાં-ખેલમાં-વર્તનમ
 દેખાય. ખાતાં-પીતાં, ઉઠતાં-ખેસતાં, વેચાર-નોકરી કરતાં
 ખાળક રમાડતાં કે પત્ની સાથેની પ્રેમાળ વાતમાં, વિરાગ
 એનો ઝળકતો વિરાગ રાતદિવસ વધતો રહે. કર્મની સાંકળે
 તૂટતી રહે સમયે સાવધાન બની જાય ગૃહીપણાનો આચળે
 ફગાવી દે. સાધુપણાનો પાપાક પહેરી લે બાહ્ય લક્ષ્મીને
 ત્યાગ-અભ્યંતર લક્ષ્મીનો ઉપાસક.

ક્રોધ-લોભ-મદ-માયા, જાય ભાગ્યા, જાય ભાગ્યા. હૈયું
 નિર્મળ સ્ફટિક જેવું મન-સ્વાધ્યાયમાં તન વૈયાવચ્ચમાં
 વાણી ગુરુગણુ-ગુણુગાનમાં, આત્મા મુક્તિના તાનમાં રખા
 નહિ હવે ભવ-રાનમાં આ બધી છે વાતો! સમજવાની સાનમાં
 સદા રહેવું જિન-ધ્યાનમાં મોહ બિચારો બેઠો મ્યાનમાં

સમ્યગ્દષ્ટિને પણ ચારિત્રમોહ પીડે વિરતિમાં
 આવવા દે. અનિન્દ્યાએ પણ સંસારમાં રાખે. આનંદ
 પ્રમોદમાં આકર્ષે, પણ સમ્યગ્દષ્ટિ એટલે ભારે સાવધાન
 એતું અવધાન સયમમાં. કર્મોને કાપે એની સત્તા-શક્તિ
 માપે ગુલાંટ ખવરાવે. સમયે હાંકેજ હાંકે. ચારિત્ર મોહને
 વિલય થાય-ક્ષય થાય. ઘાતીનો ઘાત થાય. વીતરાગ બને
 કેવળ પામે અનંત જ્યોતમાં, સાદિ અનંત જ્યોત ભળે

સ ઘોવરિ બહુમાણો

શ્રી સંઘ ઉપર બહુમાન પ્રભુ આજા પાલક, રત્નત્રય
 આરાધક શ્રી સંઘ, સાધુ-સાધ્વી, શ્રાવક-શ્રાવિકા ૩૫ ૬

વનુવિધ સઘ સુખિપુરી પ્રવાણ દરતો શ્રી નથ વિશ્વમા
નથ અનિવધ ધાવતો શ્રી સઘ શુભુચમ્ને ધધાવતો
- તો-લેવતો શ્રી સઘ અગ્ર અગ્રાન પન્ન શ્રીસઘ

વત્સલાનની કથા છાણો ટાળી નરી છે તે શ્રી સઘ
વિદિત નુ કથણુ ઇચ્છતો શ્રી સઘ સદનુદાનમા નદા
તો શ્રી સઘ પવિત્ર ન પન્નો-શ્રી જિનમદિ-પ્રથો,
વિશાળાઓ આદિ નજ તો-ના શ્રી સઘ

પૂ સધુ ગાદી માટે ન માપિય । ખની રા
શ્રી સઘ લેનાવ-નાનબખિ આદિ અનનુવિધા સજ તો
શ્રી સઘ તીથયાત્રા-ચયાત્રા-શોભયાત્રા હા । પ્રાચન
બાવનુ દુનો શ્રી નથ પન્ના ડિ આગમ લખાવતા-સર બ
નો-અવમામા નરી પ્રચારનો શ્રી સઘ

રાખે વિશ્વનુ અભે-અનતિમ અ । અનાદિ માનુ
શ્રી સઘ એનો સ પ્રા-અનમન-બહુમન-પૂર્ણ દેવ છે
। જિન આન નુ પાલન, માટે જ શ્રી નથ પૂર્ણ માપમિલે
સત્ય અને પ્રા, નેમની આદિ બહુમનના
ગેકો છે

ધેડાકુખ શ્રી સઘ-એજ વિશ્વનો જિનરી છે
સિદ્ધાનુકુળ એ શ્રી સઘનુ મહા દાનવ્ય છે સત્ય સિદ્ધાનો
પન્ન વિશ્વધિનિ નિબર છે કથારે પણ નિહાનો ધવ્ય
-શ્રી જૈન શાનનના, ત્યાં દુનિયા દુખમ પૂર્ણ કથ
છે અન્ની કામી પરિધિનિ-એનો પ્રથમ અનુકરણ
પુત્રો છે શ્રી જૈન સઘ એટલે સત્યની બાલનેલ પદરને

એક સુવર્ણ ઘંટ છે. આત્માને જાગૃતો રાખવા માટેને સાત્ત્વિક નાદ છે. ગંભીર રક્ષણાત્મક વ્યૂહ છે. અગણિત ગુણધારી વિશ્વઘટક છે.

સારાએ વિશ્વનું ચૌદરાજ લોકનું સમગ્ર જ્ઞાન શ્રી સંઘમાં સભર છે. સર્વોત્તમ સત્પાત્રોનો નિધિ શ્રી સંઘ છે. આજે એમાં છિન્નલિન્નતા આવી છે. કારણમાં ઉત્સૂત્ર પ્રવૃત્તિ મુખ્ય છે. જડવાદની આધી છે. ભૌતિક સુખોની ઉર્લ કરાયેલી કૃત્રિમ લાલસા છે. ધર્મભાવનાનો નાશ કરવાની પથરાતી જતી જાળ છે.

એનાથી શ્રી સંઘોને ચેતતા રાખવા એ સાચી લક્ષિત -બહુમાન છે. એમાં ગણવેષધારીના ઉત્પાત અને આંધળીયા પણ ભાવદયા-ભર હૈયે સમજાવવા પડે. આંગણ પ્રજાની કુચુક્તિઓ પણ ખુલ્લી કરવી પડે અનુપમ પ્રભુ-શાસન યુક્ત શ્રી જૈન સઘમાં જન્મેલાઓને ચેતવવા જ પડે. એજ સાચો સત્કાર છે

એ માટે શુદ્ધ શ્રદ્ધાધારી, ચારિત્રપાત્ર પૂજ્યોનાં પ્રવચનો જરૂરી; નિર્મળ-નિર્લેખ-શાસ્ત્રાનુસારી લોકલોગ્ય શૈલિનું સરળ સાહિત્ય જરૂરી. આચ્છવ-મહોચ્છવ-પૂજા-પ્રભાવના, વિધિપૂર્વકનાં-સમજપૂર્વકનાં પણ જરૂરી છે. સ્વામિ વાતસલ્ય-વરઘોડા એ છે શ્રી સઘના મહામેળા, જે પૂરા ભાવ અને બહુમાનપૂર્વક યોજાય તો.

શ્રી સંઘનું બહુમાન એટલે તીર્થંકર-આજ્ઞાનું જ્ઞાન. જ્ઞાનમાંથી તાન જન્મે. તાનમાંથી લક્ષિતનું જ્ઞાન. સભાન

આથા શુ શુ ન કહે : વિધિના ઉત્તમાગ માટે યોને
 શરૂ થને ભાવનને અભગ બનાવે સન્નિ બહુમાનના
 ૧૫ થને

પુત્રયલિહણ

પુત્રક લખાવવું કુદર આગમ સરખળુ ચોગના
 વચ્ચાકાગળ, જિવી નાગી પૂપ-ગીપ મનાજ મુગપિદાર અવલ
 જ્યોતના લીયા લખના હોય પૂજના કાડાનું ન કોધન
 થનુ હોય ઉપાધ્યે મા-અના સ પન્ન દેવલેના ધામા
 થમત્તુ મિ કને (અપિ મનામના બાડેપ મચવાની હોય
 સુધેન્ય શામ પદનિ-આના સુગળ પકન પકન ધાય નનની
 થનુ બગા વહેલી ૭

આગમ-નિયુત્તિ-આપ્ય-મૃણિ-દીકા અં પન્ન ૧
 વદુપદલ એકેય મહાપુત્રના સજલ આના સારિય અવ
 સમૃદ્ધ-પ્રાદુત્ત અન ગુજ દિ અન્ય બધામા કે જો કાન્યાદિ
 દેમ સાદિન્ય મધાનુ જરૂરી આલખન અન સ મ

આ બધું વિશેષ કહે ૧૧ આ કાગમા ૧૫ આમુત્ર
 દોટીના દ્યારા ૧૫-૫૫૬ ગયા પારમ પાર્વ મધ-
 અલભ્ય બની ગયા દેલકે અમે તને લખાવવા-૭૬ ત્યારે
 દોટો દોપી આદિ નાવાને પજુ કોટક મન જ લક તના
 પચ બની અને ૧૫૬ કે ૫-૬૫૫૫ આ અપુ ૭
 અનિ જરૂરી
 પ્રથા આમિ અવ ૧ નકને, અવની રૂતન ૭૫

કામનો. શા માટે ન છપાવવા? પાંચની જરૂર હોય પાંચસોનો હગલો થાય કાગળ ટકાઉ નહિ. શાહી ઉડી જતી. પવિત્રતા જળવાય નહિ કારણે તો ઘણું છે. છતાં છપાય છે—એ પણ હકિકત છે પણ આગમગ્રંથોનાં છપાતાં ભાષાંતર એ પરિણામે નુકશાનકારક સાબીત થયાં છે અને વધુ નુકશાનકારક બનશે એ પણ લઘ્ય બકાર ન રહેવું જોઈએ.

વસ્તુ વસ્તુના સ્વરૂપે આલેખાવી—કહેવાવી જ જોઈએ. આપદ્ધર્મ તરીકે રક્ષણભાવથી કોઈ સુચુક્ત તથાકાલીન પ્રથા ચલાવવી પણ પડી હોય. તેથી તે રાજમાર્ગ જ છે એમ માનવું—મનાવવું ઠીક નથી. બાકી બાકી છીંડાં કાઢી—પ્રચારી મૂળ માર્ગને ખેર—વિખેર કરવાની ભાવના સ્વ—પર માટે આત્મઘાતક છે.

કોઈ પણ વાતના સાચા હાર્દને વિચારી, તેની તન્માત્રાનો સદુપયોગ કરવો એ છે—અન્માર્ગ. એ માર્ગ જ આત્મકલ્યાણ સધાવે. શ્રી સંઘમાં સમાધિયોગ જન્માવે. શાસનની સુચારુ પ્રભાવનાની ફોરમ જગતમાં ફેલાવી રાખે.

પ્રભાવણા તિત્થે

અતિ આહ્લાદજનક છે આ ૩૬મું કર્તવ્ય. મુખ્યતથા આવકગણ માટે. સજ્જાય આવક—આવિકા સમૂહ માટેની છે. એટલે આ દરેક કાર્યમાં તેમની જ મુખ્યતા હોય ને! ‘સવિજીવકંઠ શાસન રત્ની’ ની ઉદાત્ત ભાવના આ ૩૬મા પદના પાયામાં રહેલી છે.

સ્વરૂપને જોળખે, આત્માના ગ્રિહાનંદમય સ્વરૂપ તરફ આકર્ષાય, મુક્તિ જન્મ-મરણથી પામે, સિદ્ધિગતિમાં સદાને માટે સ્થિર થાય, એ જ છે ખરેખરી મહા-પ્રભાવના.

એ માર્ગની સામાને જોળખ થાય. એ માર્ગ પર પ્રયાણ માટેનાં સાધનોની પ્રાપ્તિ થાય. એ પ્રયાણમાં સમાધિ-યુક્ત સરગતા થાય. એવી હરકોઈ યોજના-એનું નામ છે પ્રભાવના.

અઠ્ઠાઈ મહોત્સવ - વરઘોડા - સાધર્મિક વાતસલ્યો - નોકારસીઓ - શ્રીસંઘ પૂજા - તીર્થયાત્રાના સંઘો, આ બધાએ તેનાં સુરમ્ય પ્રતિકો છે. હૈયે ભાવના ઊંચી, સ્વ-પર કલ્યાણની. માર્ગ વિધિ મુજબનો. વિવેક અને ઉદારતા ભર્યો. સામાને હૈયે ધર્મ પેદા કરી દે.

ચાલુ વ્યાખ્યાનાદિને અતે થતી પ્રભાવના અને સંઘપૂજનો વિવેક અને શિસ્ત જરૂર માગે છે. શાંતિથી નમનપૂર્વક આપણે, આમાએ અનુમોદના પૂર્વક નમન સાથે લેવું. જોનારને પણ ધર્મ તરફ આકર્ષે ને ! શિસ્તના નામે મૂળમાર્ગને તો ન જ ઉડાવાય ને ?

કર્મની કડીનાઈએ આર્થિક પરિસ્થિતિએ ઘેરાએલ સાધર્મિકોને સ્વસ્થ બનાવવા-એ પણ સમજભરી પ્રભાવના. પડવઈ પરિણામવાળાને પુનઃ ધર્મમાં સ્થિર કરવા જેવી ખીણ ઉત્તમ તીર્થની પ્રભાવના કઈ ? હરકોઈ દ્રવ્યાત્મક શુભ પ્રવૃત્તિ શાસનમા-શુદ્ધ સનાતન સત્યો, શ્રી જૈન શાસનના અંદર, હુદરતી ગણિત-યુક્ત સિદ્ધાંતો, વિશ્વમાં

જાને, સૌના હૈયામાં બામ ધાય મુખિની કામના
 ૬૫ ને માટે સ્વર્ગ અન્હિત ભગવતો પર અનુરાગ
 ૧૫ સુધુ ધમપાલન કરવાનો તલસાટ તરવરે, મ સાર
 ૧૬ જાને, શુદ્ધ ધડાનનુ દિવ્ય રસાનન પાન કરતા
 ૧૭ થય એનુ નામ જ તીર્થપ્રભાવના

ત્રેજ તીર્થ પ્રભાવના માટે, વસ્તુપાલ તેજપાલે આબુપર
 ૧૮ ને ગાજતા સૈયો નવત્યા ધનાગ્રેહે રાણકપુરમા ૧૪૪૪
 ૧૯ જ્યુનુ નિમનજ્યો આનાદ મજ્યો, અને ગિજ્યો
 ૨૦ થેલુ પાવનદાની મહાનાથ શયુજ્ય મુગદીધર
 ૨૧ દેમ જાબા અવસર્પિષ્ણા દાગના પ્રથમ તીર્થ કર દેવ
 ૨૨ કરે તેમની નેવ તીર્થયાત્રાની ડી ટવ હૈયે લદા
 ૨૩ પાગની નેવ તીર્થ તારગા, સૌને આપે સાચો તાર
 ૨૪ રાગની ધાએ જાન મળે નજીયે ખાર મારન પડે માર
 ૨૫ કાગનાના નરિ મુખ ગીખરજમા વીસજિન-તેની યાત્રા
 ૨૬ વિન સત્તાર સાવ નકાનો પાણી વિના જેમ મીન આતમા બને
 ૨૭ કબુનાથિયા હાન

મરુદાણુ કિન્ચમેશ

સાદનુ આ દનવ્ય યજ્ઞાયુજ યાવક ગણના
 ૨૮ થ હનવ્યો દમનીય મમજુ દપલવે તેજા કાસ મહિદમા
 ૨૯ થ હસવ તેજા તારે સસારથી, ઉતારે ભવપાર ભવભવ
 ૩૦ મુકનવ્ય સંમર વિન જ્ઞામી યોમ-દામના દમન
 ૩૧ મની જ્ઞાનજ પ્રમલી હસવે ધર્મમા ૭ જ પ્રમુદી જ ૪
 ૩૨ મરુદનો દોહ ધ્યાવે દુષા અનુપમ તેજ પાવે.

આચાર્યના શાન્તુ ઉદ્. શ્રાવકના આસેચ્ય કર્તવ્યો ૨૨
કોઈના પર ન કરવી રીસ. કત્તી પાડવી નહિ પડે હું
ચીમ. તું બનીશ સાચો ઇશ. ઇશ બન્યા અનંતા. સિદ્ધ
વતો અનના. સ સારનો થાઓ અંત. ભવ્યાત્મા
મુક્તિવધુનો કંત.

આજે ભૂલાયો છે ધર્મ. ભૂલાયું છે અનંત ભવિ
રખડપટ્ટો સ સારનો આંખ સામે રાજો. તે શ્રાવક ધર્મ
ફળ ચાજો. તેની કાળજી પુણ્ય રાજો. પુણ્ય પનાતુ પુણ્ય
બંધી. સામગ્રી સ સારની પણ સઘળી આપે. દિવ્ય સુખોમ
રાજો. પણ આત્મા તેમાં ન રાજે. સાધુ બનવાની ભાવના બંડો.
હૈયુ એક જ મુક્તિપદ માગે. શ્રી જિનશાસનના અનુપમ
રાજો.

જડવાદની જીવલેણ આત્મવાતક આધી. વીસમી સદીનો
વિકરાળ કાળપણે. પરદેશીઓની ફેલાવેલી મધલાળ. કુચુક્તિ
બાળેએ ગોઠવેલી ધર્મ સંહારક સુરંગો. એમા અટવાયા
કેઈક કુરંગો. બિચારાં હરણિયા બેબાકળા આયડે છુટરા
હું બમાંથી. હું બના હુંગર બડકાએ બય. માર્ગ બતાવે ન
કોઈ સાચો. માલ બધો ચારે બાજુ કાચો.

પાકો માલ મલે શ્રી જૈનશાસનમાં - માર્ગ સરળ
સીધો અને સ્થાને લઈ જતો, ઝાઝવાના નીરને ઝોળખાવ
દેતો પુદ્ગલની બાજી સમજાવે. ભૌતિકવાદની ભૂતાવળથી
બચાવે શરીરની અશુચિનો ખ્યાલ આવે. લકમીની ક્ષણ
ભંગુરતા હૈયે બેસાડે. સાધુ ધર્મની ઉદાત્ત ભાવનામાં રમાડે.

ધારક ધમની મુવિશ્યાગતામા મન્ત બનાવે છત્રીને દર્શવ્યેમા
સાબદા બનાવે સીવીલ દે કિમિન્લ કાનદા આગ્ર ન આવે
૫ નાર ઉદાસીન સાવે, ધમધ્યાનમા મન્તી જાગે જિન પાસે
દુખિના મેવા મારો

નહેલીકે જી, પોષાક પદ્ધતિ, ખાનપાન-મધના
ધ્યાનુસારી, આય અનુનિને છાજતા ન દેખજી કાનેન્હા
। ૯૫ આછાલી વેપવિનૃષા નવેનચારા પાપ આમત્રજીકારા
ધનુ આજાબહ વેપાર-મેકી પ્રામાણિ ચાલમા અભિલા
લમા સત્ય, વ્યવહાર ચોક્ષો, ચારીની આખ અવિકારી,
દે નીચી જયજીયુખ લોલે લકથાય નહિ લીધુ તેનુ
પ્રવુજ લોમેજ નહિ તોલ-મપ-દારી જાખર દુખો
। લે એની ખખર પાપાની-કર્મની સર્જાય દખર આતમા
ગય સખર

નિચ મુગુનવએન્દોજી

આ બધુ નિત્ય જના ફલે ક્યારે સદગુણવધુમવજી
મેશ થાય ત્યારે સદગુરુ કુમનાપી પચમ-ભવપરી,
। ૯૬ પદવી કવન-કાનિનીના કવચ ત્યાગી સસર અવ
રથી પર ના નાખે દોહન પર ફર મથ ના કોળ મ કર
દેશ આપે પપને દેપે મગ અપે સન્મ ૧૯૫
જગ સમજવે મેળને કરાયે

પદ્યાગી કર એન લખવે આજમ-નિનુ જિન-કાળની
યાગ સમજવે અભિ-રીકે રી જાગ વિન્મ ૧ સસર

વિસારે પાડે. કપાયોને કાઢે. પ્રશમ પ્રગટાવે. ભાવ-અમ
ભર્યા વેણ ઉચ્ચારે. ભવબ્રમણનો ચાર સમન્તવે. સંસાર-
ભાવનો ભ્રંશ કરે.

સદ્ગુરુ વચણે કરી, રહેશું આનમ-સ્થિર.
ભવબ્રમણ દૂરે કરી, લહેશું કેવળ અગ્નિર.
સદ્ગુરુ એટલે જ્ઞાનની ગંગા. સહવાસે મન બને ચંગા.
ભાવ સદા રહે અભંગા.

સદ્ગુરુ એટલે તરવા જહાજ, સરે સરવાળે સઘળાં
કાજ. જિનશાસનનું મોઢું રાજ.

શ્રી જિનશાસનના સાધુ-સાધ્વી એટલે વિશ્વપૂજ્ય.
વિશ્વનો શ્રેષ્ઠ શાણગાર. વિશ્વની શ્રેષ્ઠ તેજ-આભા જો હોયે
વસ્ત્રા હોય શ્રી જિનદેવ અને જિનઆણા. શાણાઓનું
શાણપણુ ટકે એમના ઉપદેશથી. વિવેક જાગે એમનાં વચને
મિથ્યાત્વ ટળે એમના હૈયા-ટોણાથી. સમ્યક્ત્વ પે
થાય પિયુષ વચનોથી. છએ આવશ્યકો કરાવે. પ-
વિષે પૌપદ્ય કરાવે. દાન-શીલ-તપ-ભાવનામાં રમાડે
સ્વાધ્યાય તો સાધુ-શ્રાવકના પ્રાણ. નમસ્કાર વિના
સંસારનો અંત નહિ પરોપકાર માટે સારું જીવન સમર્પે.
શ્રાવકને પ્રેરણા કરે. જયાણા-આઠ પ્રવચન માતા-સાધુ અને
શ્રાવક બંનેની રક્ષિકા. જિનપૂજ-જિનસ્તુતિ એજ છે
ધર્મની સાચી જડીબુદ્ધિ. ગુરુસ્તુતિ વિન કયાંથી ધર્મરુચિ ?
ધર્મિક-વાત્સલ્ય ધર્મનો પ્રાણ. ભાવનાનું ત્રાણ

ગાણુધર દેવો. વહેતો રાજો ઝરો નિર્મળ પૂર્વધર પરમર્ષિ,
અને યુગપ્રધાનાદિ આચાર્ય પ્રવરોની પરંપરા.

મુદર સોપામાયુ છે આ જિનશાસન. સાધુ
લેવું-પાળવું કડીન લાગે છે ? ગમે તો છે ને ! લાલ
એનીજ ને ? ફીકર નહિ. પાળો શ્રાવકતાં આરત્રત. પ્રભુ
નાથ ! હું પામર. બહુજ પાંગળો ! અનાદિની ટેવ ટળા
નથી. સુખશીલીયાપાણુ જતું નથી. હું ખના પારાવાર
અનુભવો છતાં ભલે ખંને માર્ગો ગમ્યા ! મનમાં રમ્યા
હૈયે કર્યા ? આત્મમાં દેહ બન્યા ?

કરો શ્રદ્ધા બળે સમ્યક્ત્વની કરણી. દેવપૂજા-ચુરભક્તિ
શાસન-પ્રભાવના. લક્ષ્મીનો સદ્વ્યય. મોહની મૂર્છા પાતળી
કર્મોની કરો કાતરી, આગે બઢવાની ખાત્રી.

સંસાર ખરેખર ભૂડો ! મોક્ષ જ એક રૂડો ! પાકી
શ્રદ્ધા ? ભગવત ! પૂરી-પાકી નિર્મળ શ્રદ્ધા. તો હવે ના
બનશે બંધા. બઢે બવ. બઢે બવ આગે કદમ ઉઠાવે !
બવ. માયા મોહમાં ફસાશે નહિ હંચુર વયણે ફસાશે નહિ.
ખાલી ગણવેષધારીના ફટાટોપથી અંબશે નહિ. સદ્ગુરુવયણુ-
શ્રવણુ ટેવ છોડશે નહિ ઉદાર નક્કી. ના રહી હવે લાળી
સંસારની ચક્કી. સુકિતનિવ્રથમા વાસ નક્કી.

પરમાનંદપદ્ધાથી પરમાત્મા અરિહંત ભગવંતોની
અનાદિકાલીન શુદ્ધવિશુદ્ધ સર્વકલ્યાણકારી આજ્ઞાનો આ અર્ક
છે. અમૃત છે. સૌ ભાવ-આરોગ્ય-પામી અનંત અવ્યાખ્યા
સુખમાં વિવસે. એજ એકની એક અભિલાષ

૧૭. પાંચે ઇન્દ્રિયોમાં પાગલ બનેલ માનવીનું શું?
૧૮. ઇન્દ્રિયોને વશ બનેલ મન માંકડા જેવું છે.
૧૯. પરવશ આત્મા બીચારો-બાપડો-રાંકડો છે.
૨૦. આત્મા પોતાને ઝોળખે એટલે ફાંકડો બને.
૨૧. આત્મા અનંત શક્તિનો માલીક છે.
૨૨. તે સ્વયંભૂ શક્તિ કર્મોંધી ઢાંકાએલી છે.
૨૩. આત્માની અનંત શક્તિને પ્રગટ કરવાનો માર્ગ તે જ ધર્મ.
૨૪. ધર્મના શુદ્ધ માર્ગમાં મદદગાર સાધનો તે પાણુ ધર્મ.
૨૫. સાધનો સાધ્યની સિદ્ધિ મારે છે.
૨૬. સાધ્યથી અવળે માર્ગે લઈ જાય તે સાધન, સાધન નહિ.
૨૭. સેવા-ઉપાસના-ભક્તિ સાધનો છે.
૨૮. જન્મ-મરણથી મુક્તિ એ સાધ્ય છે.
૨૯. સાધ્યમાં આડે પડનાર કર્મોંનો સમૂહ છે.
૩૦. કર્મોં જડ છે. આત્મા ચેતન છે.
૩૧. જડની પકડમાં ચેતન પકડાએલો છે.
૩૨. જડપુદ્ગલની જાળમાં આત્મ ફસાએલ છે.
૩૩. કર્મોં જડપુદ્ગલનો જોરદાર જત્યો છે.
૩૪. કર્મોં આત્મા સાથે દુધ-પાણી જેમ એકમેક છે.
૩૫. તે કર્મોંને ફૂટા પાડવા એજ સાચો પુરુષાર્થ છે.

- ૩૬ ધર્મદાયકા માથો પુનપાથ જ કામીયાબ
બને છે
- ૩૭ પુનપાથની પ્રબળતા આત્માના શુદ્ધ વિચાર
પર અવલબે છે
- ૩૮ શુદ્ધ વિચારોની આવૃત્તિ માટે આલબન
અતિ જરૂરી છે
- ૩૯ શુદ્ધ આલબન એજ હિર્વગતિ માટેનું
સાધન છે
- ૪૦ વીતરાગ પરમાત્મા અગ્નિત એજ સર્વશોષ
આલબન છે
- ૪૧ વીતરાગ ગગદેપ અને મોહથી સદા પરહાય છે
- ૪૨ અગ્નિત જ તેનું નામ જે રાગાદિથી
અગ્નિત હોય
- ૪૩ ગગદેપાદિ શત્રુઓને છુને-હો તેજ અગ્નિત ન
- ૪૪ તીથ કર બનવાની ચોગ્યતા યુક્ત આત્મા
અગ્નિત બની શકે
- ૪૫ મકળ છુને મસાદથી તારવાની ઉત્કટ
અભિલાષા તીથ કર બનાવે
- ૪૬ તીથ કર શબ્દ જ તીથને-શાલનને પ્રગટાવ
નારા તરીકે મૂકાય છે
- ૪૭ તીથ અનાદિ મિદ્ધ જ છે તેને પ્રગટ કરે
અથાપે ને તીથ કર
- ૪૮ આત્માથી ચાર ઘાતિ રૂચિની નાશ કર્યા
પણી અગ્નિત બને

૪૯. બાકીના ચાર અર્થાતિ કર્મોના નાશથી
બનાય.
૫૦. આદે કર્મોમાં મહા ભયંકર મોહનીય કર્મ
૫૧. મોહનીય કર્મ આત્માને મુઝવે. સત્
ભાન ન થવા દે.
૫૨. સાચાને ખોટું, ખોટાને સાચું મનાવે મોહન
૫૩. અનંતા આત્માઓની દુર્દશા કરનાર મોહની
૫૪. મોહનીય જુજુઆરૂપે જગત્ને પીડે
૫૫. જગત્ને પાગલ બનાવનાર મોહનીય છે.
૫૬. દુનિયાના રંગરાગ મોહનીયતા વિકારો છે
૫૭. પૈસા પાછળની પાગલતા મોહનીયને
નશે છે.
૫૮. સ્નેહ-પ્રેમને નામે કામાંધતા મોહનીયનો
અધાપો છે.
૫૯. ગુણાનુરાગ એ તો સાત્ત્વિક સ્નેહનું નિર્મળ
ઝરાણું છે.
૬૦. ગુણનો અનુરાગ માનવમાં અનેક સદ્ગુણો
પેદા કરે છે.
૬૧. અતિ લોભ એ મોહરાજાની વણથંભી દોડ છે.
૬૨. માયા-લોભની સગી બેન-મોહરાજાની જ
દીકરી છે.
૬૩. માન-કોધનો પિતા અને મોહનો વડાલસોથો
દીકરો છે.

૭૭. પાંચ પ્રકારની નિદ્રા હેરત પમાડે તેવી છે.
૭૮. જ્ઞાનાવરણીય કર્મ જ્ઞાન પર આવરણ પાથરે છે.
૭૯. ભણેલાને ભુલાવનાર જ્ઞાનનું આવરણ છે.
૮૦. મહેનત છતાં જ્ઞાન પ્રાપ્તિમાં આડખીલ જ્ઞાનાવરણીય છે.
૮૧. અંતરાય કર્મ વસ્તુ પ્રાપ્તિમાં આડે આવી ઉભું રહે છે.
૮૨. દાન દેતા અટકાવે લાભ આવતો અટકાવે અંતરાય કર્મ.
૮૩. છતે સાધને સાધનનો ઉપયોગ ન કરવા દે અંતરાય કર્મ.
૮૪. આઠે કર્મોની કહાણી કમકમાટી ઉપજવે એવી છે.
૮૫. કર્મો આઠને ઝાળખે તે આત્માને ઝાળખે.
૮૬. કર્મો આઠને દૂર કરવાનો પ્રયત્ન તે ધર્મ.
૮૭. કર્મો આઠને ટાળે, નાશ કરે તે સંસારથી મુક્ત થાય.
૮૮. આઠે કર્મોનો વિનાશ એટલે જન્મમરણનો અંત.

- ૧૮ મગજીએ ધર્મક્રિયાઓ આઠે કર્મોના વિનાશ માટે જ
- ૧૯ આત્મા અવળી અને અવળચડી ક્રિયાઓ થી ટેવાયેલ છે
- ૨૦ મગજી અને મુક્તિ માટે ક્રિયાઓ એ ધર્મનો ઉત્તમ પ્રકાર છે
- ૨૧ પાપનો પ્રલય કહે, પુણ્ય પ્રમણ બનાવે, તેને માધનામા યોગે-તેનું નામ ક્રિયા
- ૨૨ માધનાજ તેનું નામ લે નિધિ-આત્મ્ય પ્રગટાવે
- ૨૩ માધુ જોઈલે નિધિ માટે મથતો પ્રમણ આત્મા
- ૨૪ માધુ જોઈલે વિશ્વનો નિરવાર્ય નિર્મળમુક્ત
- ૨૫ સાધુ જોઈલે પાંચ માપન-નિયમનો પ્રચલ પાલક
- ૨૬ માધુ જોઈલે પાંચ જગતિ ત્રણ ગુણિનો સુરમપાલક
- ૨૭ આ પ્રવચન માતાની નજા એજ માધુનું મુલમજુ

૯૯. સાધુ એટલે સંસાર વ્યવહારથી પરે સર્વને
ગુખકર.
૧૦૦. સાધુ એટલે કચન અને કામિનીના ત્યાગી
મહાવિરાગી.
૧૦૧. સાધુ એટલે સત્યમર્ગીના ઉપદેશકે સંસાર-
તારક.
૧૦૨. સાધુ એટલે સાધુ સંમુદાયમાં સર્વામૂર્તિ:
૧૦૩. સ્વાધ્યાય-સંયમ અને તપની ત્રિમૂર્તિ એટલે
સાધુ.
૧૦૪. વૈસે વૈસા-સૌજે આની અહિંસાનું મહા-
પ્રતિકે સાધુ.
૧૦૫. સાધુ એટલે દેશનું ગૌરવ, વિશ્વનું ભૂષણ.
૧૦૬. સાધુતા વિના ધર્મ નરિ ધર્મ સંપૂર્ણ સાધુતામાં
૧૦૭. સાધ્વીગણુ, વિશ્વનો અમૃત્યુ ઝળહળતો
અલંકાર છે.
૧૦૮. સર્વશ્રેષ્ઠ સાચી માતા સાચી ભગિની મહા-
વ્રતધારી સાધ્વી છે.
૧૦૯. સાધુ એટલે વૈરાગ્યનું વહેતું ઝરણું.

- ૧૧૦ માધુ એટલે ત્યાગ માગનો મૂક ઉપર ૯૬
- ૧૧૧ જ્યેષ્ઠા પળ પળએ પાધુનો આર્થ
- ૧૧૨ જ્યેષ્ઠા પોતાના પ્રમાણી જલ ન પામે
એવી મને દાળજી મધની
- ૧૧૩ માધુ ચાલ આડા ત્રણ હાથ ફર નીચી ધ્રિજે
- ૧૧૪ મ કુની ગોચરી હો નાથી રૂંત
- ૧૧૫ આપણાદિ વાપરના પાત્ર દારન દાળવા
ઉપયોગવત માધુ
- ૧૧૬ માધવી આવિકાવર્ગને ઉપર મેળાણુ પાન
ફગવના
- ૧૧૭ બાળિકાઓના સંકાર ભૂમિ માં વોગાણમા
માપર
- ૧૧૮ માધવી ગામ આજના જગતનુ એ-
આધાર ૩
- ૧૧૯ વિગમના રંગના ધુગમા ના રંગ
વિરાગનુ માજમ પ્રતિષ્ઠા
- ૧૨૦ માધને પાન પાન વિગમીક કામોરુ

૧૪૪ જૈન સાધુ જીવન શ્રેષ્ઠ અદિસક જીવનનું
હુબહુ પ્રતિક છે.

૧૪૫ સાધુ એટલે જીવને નહિ મારવાની-નહિ
મરાવવાની-મારતાને સારો નહિ ગણવાની
પ્રતિજ્ઞા લેનાર.

૧૪૬ સંયમ પાંચે ધંદિયોના પાંચે વિષયો પર
એ સાધુનું વિશિષ્ટ લક્ષણ છે.

૧૪૭ સંયમ વિના સાચુ સાધુ પણ આવે નહિ. શોભે
પણ નહિ.

૧૪૮ તપ એતો સંયમી જીવનનું મહા રક્ષણ કવચ છે.

૧૪૯ તપ વિના કર્મ ખપે નહિ. આત્માની
સુકિત થાય નહિ.

૧૫૦ તપનો છ બાહ્ય અને છ અભ્યંતર બાર ભેદ છે.

૧૫૧ આંતર તપને સાધવા બાહ્ય તપ અતિ અતિ
જરૂરી છે.

૧૫૨ અદિસા સંયમ તપની સાચી વ્યાખ્યા જૈન
શાસને જ કરી છે.

૧૫૩ શ્રી જૈન શાસન એટલે અનાદિ કાલીને અનુપમ

૧૬૩ સર્વ જીવ પ્રત્યે સમભાવ એ ગુરુનું વિશિષ્ટ લક્ષણ છે.

૧૬૪ ધર્મતેજ ને શ્રી વીતરાગ અશિલિત પત્માંગે સમજાવ્યો છે.

૧૬૫ ધર્મ અહિંસા-સંયમ અને તપની ત્રિવેણી.

૧૬૬ ધર્મ સમ્યગ્-દર્શન-જ્ઞાન-ચારિત્ર ત્રણ રત્ન મયી છે.

૧૬૭ ધર્મ દાન-શીલ-તપભાવ ચારની ગુંથણીમાં છે.

૧૬૮ ધર્મ મૈત્રી-આદિ ચાર ભાવનાની ખીલવણીમાં છે.

૧૬૯ સર્વ જીવોના દિલની ખુદ્ધિ એ જ મૈત્રીભાવ છે.

૧૭૦ સામલક્ષ્યાં સાધારણ પાણુ ગુણ બેધ આનંદ એ પ્રમોદ ભાવના છે.

૧૭૧ દુઃખીની દયા ચિંતવી શક્ય તે કરી છુટવું એ કારુણ્ય ભાવના છે.

૧૭૨ દુનિયાના પદાર્થોની જરૂરીયાત પૂરી કરવી તે દ્રવ્ય કારુણ્ય છે.

૧૭૩ આત્મ કલ્યાણના પ્રત્યે ચઢાવવા અને પ્રધારવા એ ભાવકારુણ્ય છે.

- ૧૮૩ સંસારના પદાર્થોમાં થતી રતિ અરતિ બંને પર દ્વેષ એ સમ્યગ્ દર્શન.
- ૧૮૪ આત્માનું સ્વરૂપમાં રમણ એ સમ્યગ્ દર્શન.
- ૧૮૫ સમ્યગ્ દર્શન યુક્ત જ્ઞાન સમ્યગ્ જ્ઞાન બંને છે.
- ૧૮૬ જીવાદિ નવે તત્ત્વોનું સ્પર્શજ્ઞાન સમ્યગ્ જ્ઞાન છે.
- ૧૮૭ સંસારની લયંકરતા સમન્વય એ સમ્યગ્ જ્ઞાન.
- ૧૮૮ આત્માની અનંત શક્તિનું ત્વાન એ સમ્યગ્ જ્ઞાન.
- ૧૮૯ આત્માના રખડાપટ્ટાનો અને રઝળપાટનો ખ્યાલ એ સમ્યગ્ જ્ઞાન.
- ૧૯૦ આત્મા અનંતા કર્મોથી દબાઈયેલ છે એ જ્ઞાન સમ્યગ્.
- ૧૯૧ આત્મા છે. કર્મનો કર્તા અને ભોક્તા છે એ જ્ઞાન સમ્યગ્.
- ૧૯૨ આત્માનો મોક્ષ છે. મોક્ષનો માર્ગ છે એ જ્ઞાન સમ્યગ્.

- ૨૦૩ મૂળ ગુણની શુદ્ધિ અને ઉત્તરગુણમાં પણ અતિચારની યતના ચારિત્ર માંગે છે.
- ૨૦૪ બાવીસ પરિપક્વો અને બહારના ઉપસર્ગો ચારિત્રમાં સહેવા પડે છે.
- ૨૦૫ અનાદી કાળની મુંવાળાશ છોડી નિર્જરાયે દુઃખ સહેવા એ ચારિત્ર છે.
- ૨૦૬ ચારિત્રના પાંચે શાસ્ત્રીય પ્રકારો સમજ આચારેવા યોગ્ય છે.
- ૨૦૭ સર્વ શ્રેષ્ઠ મોક્ષ માર્ગ સર્વેશ વીતરાગ અરિહંત પરમાત્માને પ્રેરેલી શકે.
- ૨૦૮ અન્ય લિંગમાં કે ગૃહીધર્મમાં વીતરાગ માર્ગના શુદ્ધ પરિણામોને મુક્તિ પમાડે.
- ૨૦૯ સુખદુઃખની લાવનાથી પર બન્યા વિના મુક્તિ થાય નહિ.
- ૨૧૦ દુઃખ-લોખંડની બેડી છે તો સુખ સુવર્ણની પણ બેડી જ છે.
- ૨૧૧ પોષથી દુઃખ, ખૂણથી સુખ, એ અટલ સિદ્ધાંત છે.

- ૨૬૨ અન્યત્વ ભાવના—શરીર એ આત્મા નથી,
પછી બાકીની ચીજો પોતાની ક્યાંથી?
- ૨૬૩ અશુચિ ભાવના—શરીર બન્યું છે હાડ, લોહી,
ચામડી વસા, ચરબી વિ. અશુચિ વસ્તુઓનું
- ૨૬૪ આશ્રવ ભાવના ચારે બાજુથી કર્મ પરમા-
ણુઓ આત્મા પર ચોંટે છે. રાગદ્વેષાદિ એના
સ્ત્રાળ છે.
- ૨૬૫ સંવર ભાવના આવતા કર્મને રોકવા. યતિ-
સાધુ ધર્મ એનું મુખ્ય સાધન છે.
- ૨૬૬ નિર્જરાભાવના-પૂર્વ સંચિત કર્મોનો વિનાશ.
બારે પ્રકારનો તપ એનું શુદ્ધ સાધન છે.
- ૨૬૭ લોક સ્વભાવ ભાવના—ઉત્પત્તિ, નાશ,
સ્થિરતા, જન્મમરણ પુણ્યલોનું પરિણમન.
- ૨૬૮ બોધિહુલ ભ ભાવના-સાચી દૃષ્ટિ. સમ્યક્ત્વની
પ્રાપ્તિ. નવે તત્ત્વમાં શ્રદ્ધા. ભારે અધરી.
- ૨૬૯ ધર્મ ભાવના-ધર્મ સર્વજ્ઞ કથિતજ. આત્મા
અને કર્મનું ભાન. મોક્ષસ્વરૂપનું સાચું જ્ઞાન
- ૨૭૦ ધર્મ સમિતિમાં રસ્તે ચાલતા પણ જીવદયા
અહિંસાનું પાલન થાય છે.

- ૨૮૧ ગોધું ગુણસ્થાનક ધર્મનો પાયો અને અનાદિકાલીન વિચારધારા ફેરવનાર છે.
- ૨૮૨ પાંચમું ગુણસ્થાનક અંશે અંશે પણ વિરતિ ત્યાગનું આચરણ કરાવે છે.
- ૨૮૩ છઠું ગુણસ્થાનક સાધુપણનો આસ્વાદ અનુભવાવે છે.
- ૨૮૪ સાતમું ગુણસ્થાનક અપ્રમત્તભાવમાં બેઘડી મોજ કરાવે છે.
- ૨૮૫ આઠમું આત્મદર્શન માટેનું અપૂર્વ ઉત્થાન પગથીયું બની રહે છે.
- ૨૮૬ નવમું મોટા કષાયો પરાસ્ત બની નહિ જેવા થઈ જાય છે.
- ૨૮૭ દશમું ગુણસ્થાનક સૂક્ષ્મ લોભ સિવાય, ખારમા-માટે મોહ વિજેતા બનાવે છે.
- ૨૮૮ અગીયારમું ગુણસ્થાનક ભારે વિચિત્ર-શાંત પડેલો મોહ સત્તામાંથી જાગી ગળડાવે છે.
- ૨૮૯ બારમું ગુણસ્થાનક મોહનો ક્ષય કરી સયોગી અવસ્થામાં લઈ જાય છે.
- ૨૯૦ તેરમું સયોગી કેવળી-અનંત જ્ઞાન-દર્શન

- ૩૦૧ શાસન વફાદાર પૂ. આચાર્યો શાસનની અણમોલ સૂડી છે.
- ૩૦૨ પૂ. ઉપાધ્યાયો દ્વાદશાંગી મહાશ્રુતના અદ્ભૂત રક્ષકો છે.
- ૩૦૩ પૂ. સાધુમહાત્માઓ શાસનના ચાહક સૈનિકો અને આરાધનાભાવના પ્રેરક છે.
- ૩૦૪ અરિહંત ભગવંતના શુદ્ધ ભાગને વફાદાર સદ્ગૃહસ્થો સાધર્મિક છે.
- ૩૦૫ સાધર્મિકની સર્વતોમુખી ભક્તિ સમ્યગ્દષ્ટિ આત્માનો પ્રગટ ગુણ છે.
- ૩૦૬ આમંત્રણ-જમણ-પહેરામણી-બાદ્યભક્તિ અતિ જરૂરી છે.
- ૩૦૭ ધર્મપ્રવૃત્તિમાં પ્રેરણા કરી સુશ્રદ્ધામાં સુદૃઢ કરવા આંતર્ભક્તિ છે.
- ૩૦૮ સાધર્મિકની સમાધિ ટકાવવી-આખરૂં કીર્તિ જળવવી એ પણ દલીકરણ છે.
- ૩૦૯ શમ-પ્રશમ-સમતા ધર્મક્રિયાના સાચા રૂપ છે.
- ૩૧૦ સ યોગમુક્તિની તીવ્ર ઇચ્છા-પ્રશમનો પાયો છે.

- ૩૧૧ નિર્વેદ-ભવશ્રમભણુનો-સ સારવામનો ક ટાળો
સવિગ્ન જન્માવે
- ૩૧૨ વીતગમ ભગવતની વાણીમા શ્રદ્ધા આસ્તિ-
કથ અને નિર્વેદ પેદા કરે
- ૩૧૩ વીતરાગની વાણી અનુપા, દયા, દેયાની
કૃપામા સુયોગ્યમા જન્માવે છે
- ૩૧૪ ભાવદયા આત્મહિતની ઇચ્છા, ક્રોધ દયાનો
મેન્દ છે
- ૩૧૫ અન્ન પાન વસ્ત્રાદિનુ વિતરણ દાન ક્રોધ
દયાનુ મનિક છે
- ૩૧૬ દયા અને દાન મુધર્મના સુદર આધર્મિક
અસહારો છે
- ૩૧૭ દયા અને દાન માનવ અને દાનવ વચ્ચેનો
તફાવત છે
- ૩૧૮ વિશ્વ અનાદિ કાળથી અનત અનતમાજ
દેવાનુ જ
- ૩૧૯ અનત આત્માઓ અનાદિ કાળથી છે
નેટલા સદા રહેવાના જ
- ૩૨૦ સમારમારખડના સમાડી મુખ્તિમા પડે
આ ને મુખ્ત

- ૩૨૧ જન્મ-મરણ ચાલુ એટલે સંસાર. તે બંધ
એટલે મુક્તિ.
- ૩૨૨ વાસનાના પડળ આત્માને સંસારમાં ભમાવે.
- ૩૨૩ શુદ્ધ સંસ્કારો પડળને હઠાવે, સંસારથી છોડાવે.
- ૩૨૪ વાસના રાગદ્વેષના મહા રોગમાંથી જ જન્મે.
- ૩૨૫ શુદ્ધ સંસ્કારો વીતરાગની વાણીમાંથી જન્મે.
- ૩૨૬ વીતરાગની વાણી એટલે કુદરતનું સનાતન
શુદ્ધ ગણિત.
- ૩૨૭ પુરુષાર્થ કર્મ ભવિતવ્યતા કાળનું એકી-
કરણ એ જ કુદરત.
- ૩૨૮ અકસ્માત કે આશ્ચર્ય પણ કુદરતના ગણિ-
તનો આવિષ્કાર છે.
- ૩૨૯ ધર્મમાં પુરુષાર્થની મુખ્યતા, સંસાર પ્રવૃ-
ત્તિમાં કર્મની મુખ્યતા.
- ૩૩૦ કર્મ ધન નિષ્પિડ ભોગવ્યે જ છટકો. સારા
હોય કે નરસા હોય.
- ૩૩૧ સર્વથા, સર્વદા કર્મથી છટાપણું એજ મુક્તિ.
- ૩૩૨ મુક્તિ એ સર્વ આર્થ સજ્જનોનું અંતિમ
ધ્યેય.

- ૩૨૧ જન્મ-મરણ ચાલુ એટલે સંસાર. તે બંધ
એટલે મુક્તિ.
- ૩૨૨ વાસનાના પડળ આત્માને સંસારમાં ભમાવે.
- ૩૨૩ શુદ્ધ સંસ્કારો પડળને હઠાવે, સંસારથી છોડાવે.
- ૩૨૪ વાસના રાગદ્વેષના મહા રોગમાંથી જ જન્મે.
- ૩૨૫ શુદ્ધ સંસ્કારો વીતરાગની વાણીમાંથી જન્મે.
- ૩૨૬ વીતરાગની વાણી એટલે કુદરતનું સનાતન
શુદ્ધ ગણિત.
- ૩૨૭ પુરુષાર્થ કર્મ ભવિતવ્યતા કાળનું એકી-
કરણ એ જ કુદરત.
- ૩૨૮ અકસ્માત કે આશ્ચર્ય પણ કુદરતના બ્રહ્મ-
તનો આવિષ્કાર છે.
- ૩૨૯ ધર્મમાં પુરુષાર્થની મુખ્યતા, સંસાર પ્રવૃ-
ત્તિમાં કર્મની મુખ્યતા.
- ૩૩૦ કર્મ ધન નિબિડ ભોગવ્યે જ છૂટકો. સારા
હોય કે નરસા હોય.
- ૩૩૧ સર્વથા, સર્વદા કર્મથી છૂટાપણું એજ મુક્તિ.
- ૩૩૨ મુક્તિ એ સર્વ આર્થ સજ્જનોનું અંતિમ
ધ્યેય.

- ૩૩૩ ૧નું, અર્થ, કામ મુજી માર્ગને અનુકૂળ
હોવા એ આર્થત્વનું લક્ષણ
- ૩૩૪ દાન, દયા, અનુકંપા હરકોઈ આર્થ દંપાના
તાણાવાણા
- ૩૩૫ પરત્રીમહોદરપણુ આર્થત્વનું વિરિંદ
લક્ષણ
- ૩૩૬ ‘લોનું તેનું આપણું’ આર્થ માનવીનું
પ્રાણ ૧૧
- ૩૩૭ નાના જીવનનું અને જાડ પાનનું પપ્પ
રક્ષણ એ આર્થ પ્રણાનિકા
- ૩૩૮ આવા તાનકે રક્તકે ગુગોધી સમૃદ્ધ એ જ
આર્થ ભૂમિ
- ૩૩૯ આર્થભૂમિ—આર્થ કુનની મહત્તા અનાદિ-
કાલીન છે
- ૩૪૦ આર્થકુયોમા જૈનકુલ સર્વત્રેષઃ મણાય છે.
- ૩૪૧ આવકકુનની સર્વ ત્રેષ્ટતા કુલની વૈરાગ્ય
વામિતા પર નિર્ભર છે
- ૩૪૨ કુખું હેયું, મીઠી આખ, નીચી દટિની આન,
શ્રાવના ખાલ લક્ષણ

- ૩૪૩ શ્રી સંઘ-ધર્મ-સમાજ અને દેશની વફાદારી
શ્રાવકમાં હોય.
- ૩૪૪ શ્રમણ પ્રધાન શ્રી સંઘ સમાજનું તારક
રક્ષક તત્ત્વ છે.
- ૩૪૫ સમાજ, શિષ્ટ આર્યસજ્જનોનો શિસ્તબદ્ધ
સમૂહ છે.
- ૩૪૬ ધર્મ, અર્થ અને કામનું નિયંત્રક યંત્ર છે.
- ૩૪૭ ધર્મનો દ્વંસ પ્રજ્વળના-સમાજના વિનાશને
નોતરે છે.
- ૩૪૮ ધર્મ, મૂળભૂત વસ્તુનો શુદ્ધ સ્વભાવ છે.
- ૩૪૯ ધર્મ, આત્મ-સ્વભાવ ચિદાનંદ સ્વરૂપનું
પ્રગટી કરણ છે.
- ૩૫૦ ધર્મ, મુક્તિ પ્રાપક સર્વજ્ઞ પ્રરૂપિત ક્રિયા
અનુષ્ઠાન છે.
- ૩૫૧ ધર્મની ઉત્કૃષ્ટતા સર્વાંગી શુદ્ધ સાધુ પણાના
પાલનમાં છે.
- ૩૫૨ મુક્તિ પ્રાપ્તિના ધ્યેયથી બાર વ્રતાદિ પાલન
મધ્યમ ધર્મ છે.
- ૩૫૩ સર્વજ્ઞ શાસ્ત્રોની પંચાગીમાં સંપૂર્ણ શ્રદ્ધા
ધર્મનો પાયો છે.

- ૩૫૪ સત્ય-નીતિ-પ્રમાણિકતા માગાનુસારીતા
ધર્મ પ્રાપક લક્ષણો છે
- ૩૫૫ અદિ સા સત્ય અચૈર્ય-પ્રહસ્યય અપરિગ્રહ
પાત્ર મહાવ્રત છે
- ૩૫૬ પાત્ર મહાવ્રતના સર્વાંગ લક્ષણ સર્વજ-
ગાત્રોમા ખતાવેલ છે
- ૩૫૭ સત્રી ભોજન-ત્યાગ, અદિ સા વ્રતનું રક્તક
વિચાર વ્રત છે
- ૩૫૮ આઠે કર્મના નારા નારે પ્રેરક-ઉત્તેજક આ
વાક્ય ત્રેપિ છે
- ૩૫૯ આત્માના - આરામમા કમળ મુલિનું
દાન કહે છે
- ૩૬૦ સમરાન્યમા ભુવન-ચક્ર રીતત-આત્મા
નદ અનુભવે છે

જ્ઞાનગુણ જાઉં વારિ

સમ્યગ્ જ્ઞાન ! મોહની આંધીને વિદારે. વિશિષ્ટ વિવેકભરી સમજ પેદા કરે. ભવથી ઉભગાવે. મોક્ષની પ્રીતિ કરાવે. જન્મ-મરણની જ'જળ મીટાવે. સાચી નાગરિકતા જન્માવે. સુશ્રાવક-સાચો જ્ઞેન બનાવે. ઉદારતા પેદા કરે. પરમ પ્રભુની ભક્તિમાં તન્મય બનાવે. આત્માનું સુરીલું સંગીત સુણાવે.

સાધર્મિક-ભક્તિના સોણલા આવે. સાધર્મિક ઉદ્ધારની ધગશ ઓર બને. ભાવ-ભક્તિના ઝરણાં વહેતાં થાય. સુપાત્ર-દાનનો થનથનાટ અનુભવે. અનુકંપા-દયાના પ્રસંગોમાં પ્રસન્નતા પામે આ છે સમ્યગ્ જ્ઞાનના સામાન્ય લક્ષણો.

વિશિષ્ટ લક્ષણો તો વિશિષ્ટ જ હોય ! પરમ-પિંઓ તાગ પામે—પમાડે. સાધુપણની તીવ્ર ઝંખના. સાધુપણું પામ્યાનો ઉલ્લાસ ઓર. સાધુપણાનું પાલન હેરત પમાડે તેવું. ભાવ-દયાનો હરતો ફરતો સાગર. સ્વાધ્યાય લીનતા અજબ ગજબ. તપનો આદર-બહુમાન-શક્ય

અમલમા તેજ વૈયાવચ્ચ ગુણ અનુપમ બાલ-
ગ્નાન તપસ્વીની ભક્તિ ભરપૂર આડખરતુ
નામ નહિ અહ કારને આશ્રય નહિ કર્યા કામનો
દેખાવ પપ્પ નહિ વિનય-વિવેક-અદ્ભુત
આતમગુણની મસ્તીમા આનંદ

મુનિ-ભુવનચન્દ્રવિજય

જિન આણા એક સાર

માત મોયો કદ નાનું સ્વાદ અમૃત જેવો
સ્વાસ્થ્ય આત્માનું ધ્યેય પરમપદને પામવાનું
'મહાજિજ્ઞાણ આણ' પહેલા પદનું પાન જ
અતિ મીઠું ધર્મનો પાયો દ્વાદશાગીનો અક
'મિત્યાત્વ છોડો સન્યકત્વ ધારણ કરો' રોરડી
અને સાકરથી અગ્રિક મીઠશ ભર્યું ઉદ્દબોધન
બોધ પાન્યા તે ભવથી પાર થયા અનંત અવ્યા-
બાધ મુખમા સદા માટે વિસત્યા

સાવુપણા માટે તવસતા ધાવકના મુદર આચ્ચા-
રોનું દૃઢ દિગ્દર્શન ક્વા મજેના આચ્ચારો કામિત
પૂરવે શાંતિ સમાધિ આપે સદ્ગતિનું અનુસંધાન

કરે. મોક્ષે પહોંચાડે. પતિત પાવન ભાવમંગા.
પ્રશાંત મલય સમીર. સુશીલ શાંત ગૃહીધર્મ-પાત્રન.

છ આવશ્યકની રળિયાત ગુંથણી. પરોપકાર
અને જયણામાં—દાન-દયા-અનુકંપા જીવરક્ષા—
શું શું નથી ઉપદેશ્યું? ‘વ્યવહાર શુદ્ધિ’
ધર્મનો પાયો અને શણગાર. અને દ્યેયને
પહોંચવા અતિ-અતિ જરૂરી—ઉપશમ—વિવેક—
સંવર. કેટલા સુંવાળા શુદ્ધિકારક શબ્દો. ‘છ જીવ
કરૂણા’ મૂઢીને તો કમાલ જ કરી. શ્રી જૈન શાસન
સિવાય ‘ષટ્કાય’ જીવોનો ખ્યાલ પણ કયા ધર્મ-
દર્શનને છે? અને તે પણ આટલો બધો સ્ફુટ અને
આજના સાયન્સને તદ્દન વામણું બનાવતો—
બતાવતો. એક એક કૃત્ય પર એક એક મંત્રનો
ગ્રંથ રચાય. આ બધું જાણવાનું છે, અને આચર-
વાનું છે. સદ્ગુરૂના ઉપદેશદ્વારા આચારના મર્મને
સમજીને ભવ્યાત્માઓ સમજે—સદ્દેહે—આચરે
એજ અભિલાષા !

શ્રમણ સંઘ સેવક—

મુનિ—ભુવનચન્દ્રવિજય

== તપાગરુદ્ધ સૌરભ ==

પરમેશ્વર પાવનકારી શ્રી દૈત્યશાસનમા ત્રિપદી
મહુમુખે, સ્ત્રી દાદગા પિના ન્યયિતા પ્રધરભગવતો આદ્ય
મહાવક-લેકાતા ગુરુવયં સ્થાને છે-તે મહામાત્રેની
પરપરામા ચૌદ પૂર્વીયીએ પૂર્વી નુધીના ઉપકારક પૂવધરો
શ્રી દૈત્યશાસનની લ્યોતને દીપવી ગયા

ત્યારબાદ અનેકાનકે ચાસન રત્નાવક નૃત્યિ પો અને
મહામાત્રો શાસનને વિનૃત મરી, બધ્યા માત્રો ઉપર
પરમેશ્વરકાર કરી ગયા તપા મહાબિન્દધારી પૂ શ્રીમદ્
જ્યેષ્ઠનૃત્યીએ જી મહાગરુદ્ધી સ્થાનકે તપા કુલક
સામાચારી પાલક, અનખવિત વલ્તા આવત ગનનુ પડ્યુ

તે તેજસ્વી ગનનના ન્યાવાતોનિવિ, વીસની સંગીત
વિશિષ્ટ રત્નાવક અનેકાનકનુનવિ । ૨, નજાપૂલ્ય શ્રીમદ્
વિજયાનદ મૂડીશ્વરજી મન્ । ૧ (પૂ આ મ રમજી મ
સાદેખ) શ્રી દૈત્યશાસનના । ૧૨ કુના તપસ્વી નૃપસનાએ
અનખાનખની શાસન રત્નાવના અને નિડરપદો સત્ય
સિદ્ધાતોની રક્ષા કરી

પૂ પા ના પાટે ચાસનસરકેક ત્રી રત્નાવી અનન્ય
પદ્ધર પૂ શ્રીમદ્ વિજયકેનળાનૃડીશ્વરજી નજાપાન
જળરજન સિદ્ધવરુદ્ધી, હર નજાના તરીકે સુવિખ્યાત
બની । ૧૫ તેઓશ્રીના રવન પદ્ધર સારા । ૧૬ રવરેદી,
અમારા સોના રપિત નજા પનગુ । ૧૭ વવ શ્રીમદ્

વિજયદાનસૂરીશ્વરજીનો જળકતો પ્રકાશ, આજે અમ-સૌને પ્રેરણા આપી રહેલ છે.

તે મહાપુરુષના પદ્મવિભૂષક મહાન્ યોગી મહાત્મા, કર્મ સાહિત્યપ્રકાશકેતા, સિદ્ધાંતમહેદધિ શ્રીમદ્ વિજય પ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજ, ૩૦૦ અંતેવાસીઓના વિશિષ્ટ ગચ્છને સારણુ-વારણુ, ગ્રહણુ-આસેવન શિક્ષા આપતા, સંયમ ધનનું અલગેલું રક્ષણ કરતા, શાસનની સુવિધાનું અજળ ચિંતન કરતા, હરકોઈ ગચ્છ-સમુદાયની વૈયાવચ્ચની દ્રવ્ય-ભાવાત્મક કાળજી કરતા. સં. ૨૦૨૪ ના વૈ. વ ૧૧ની રાત્રે ૧૦-૦૦ મીનીટે સ્વર્ગસ્થ બન્યા.

તે કૃપાળુ મહર્ષિના મહાન્ અંતેવાસી, મુખ્ય પદ્મ-પ્રભાવક, શાસન તેજ, સરસ્વતી પુત્ર, સૂરિપુરદર શ્રીમદ્ વિજયરામચંદ્ર સૂરીશ્વરજી મહારાજ આજે ૭૯ વર્ષની જૈદ ઉમરે અદ્ભુત શાસન પ્રભાવનાપૂર્વક, શાસનસરક્ષણ અડગપણે કરી રહ્યા છે. અહમ્ મળે નહિ. માન-સન્માન-કીર્તિની લાલસા જીવનના કોઈપણ પ્રસંગે લલચાવી શકે નહિ. લોકહેરી તો સ્પર્શે જ નહિ. અને સિદ્ધાંતરક્ષા પ્રાણ બને, પછી કંઈ કમીના રહે ?

શું દીક્ષા કે બાળ દીક્ષા, દેવદ્રવ્ય કે હરિજનપ્રગેશ, તિથિપ્રકરણ કે સામાચારી, સર્વમાં શાસ્ત્રમર્યાદા એ જ અડોલ અફર. તુકાનો આવે. બનાવટી આરોપો ઉભા કરવામાં આવે કોર્ટની દેવડીએ દોરી જવામાં આવે. શાસન અને

સિદ્ધાંત એ જ સાચા સત્યનો જય જ્યારે અને ત્યારે,
જ્યાં અને ત્યાં, શાસનનો જ જયજયકાર જીવનમાં અનુભવે
સત્યનું જ સમર્થન થયું જજમેન્ટોમાં જજમેન્ટો પલ્લ પ્રશસ્તિ
ઉચ્ચારી

આજે પલ્લ છે-લા જર માસુથી, શાસન સરક્ષણ
વ્યૂહાત્મક મૌન છોડ્યા પછી, સુબદ્ધ રીતે, વિશ્વોપકારી
પરમમરુદ્ધિક ભગવત મહાવીર-દેવની, રાષ્ટ્રિય અને આંતરરાષ્ટ્રિય
૨૫૦૦ની ઉજવણીને, ખુ કે આમ, સુવિશદ્ધ લૌકિક ભાષામાં
સ્પષ્ટપણે છણાવટ કરી, વિરોધ કરી-કરાવી, મહાશાસનની
સુત્રજ કલ્યાણકર શાનને નુચ્છા રીતે રક્ષી રહ્યા છે

વૈ સુ ડ ના આજના મગગમય દિવસે, લાલબાગ
અને ધીપાલનગર ધી સધની ભાવજરી ચાતુર્માસ વિન વિન્નો
મધી, ધીપાલ નગરની વિન વિન્નો સ્વીકાર કરી, સુનગગ
નિર્ણય કરતા, તપો પર્મનો અદ્ભુત મહિમા સમનવી,
વિશાળ સમાગમને આમરનના તરમેળ બનાવતા, જયવ તા
વતેં છે

તેઓ કૃપાગુધીની પરમપવિત્ર નિધામાં, તેઓધીના જ
વલ્લ હસતે, મારા પર્મમિત્ર વિદ્વાન્-આગમમેમી પૂ જ્ઞાનપૂજ
વિજયજી મનુ અર્ધ તપ સનેત વરલીતપનુ સુખ સમધિ-
પ્રદ પાતનુ મગગમય રીતે થયું

પૂ વથોવદ્ધ વિજયનેરૂતરીધરજી ન, પૂ વિજયજિત-
મૃગાકસૂરીધરજી મ, પૂ વિજય મહેદ્વસૂરીધરજી ન,

પૂ. વિજય રવિચંદ્રસૂરીશ્વરજી મ, પૂ. પં. શ્રી જિનેન્દ્રવિજયજી ગણિવર આદિ મહામુનિ મંડળસહ અલગેલી મુંબઈ નગરીના, યુગાદીશ્વર ઋષભદેવ અને વીશમા તીર્થપતિ શ્રી મુનિસુવ્રત સ્વામીના સંગેમરમરના મહા પ્રાસાદ યુક્ત શ્રીપાળ નગરમાં, સૂદમ ધર્મોપદેશ દ્વારા ધર્મના મર્મને સમજાવતા, લબ્ય જીવોપર મહોપકાર કરી રહ્યા છે.

તે પરમોપકારી લવોદધિતારક આરાધ્યપાદ તારક ગુરુ ભગવંતના ચરણકમલમાં આત્મકલ્લોલ સાથે સમાધિમય મુનિ જીવનને અલ્પાંશે પણ પાળવા મથી રહેલ—આ તેઓ શ્રીનો લઘુશિષ્ય, ગુરુભગવંતની મહાન કૃપાથી એક અલ્પ પ્રયાસ આદરી રહેલ છે.

ખાસ કરીને યુવાન એજયુકેટેડ વર્ગ ધર્મવિમુખ થઈ રહ્યો છે એમાં સત્ય વસ્તુનું અજ્ઞાન એ પણ એક મુખ્ય કારણ છે, ખાકી તે જડવાદની આંધિ આદિ અનેક કારણો છે. તે સત્ય પદાર્થોનો, સરળ ભાષામાં, સામાન્યથી સાચો વૈજ્ઞાનિક (સાયન્ટિફિક) ખ્યાલ આપવાના પ્રયાસ રૂપે, ‘શાસનૈકલક્ષી વિવિધવિષયક ગ્રંથમાળાનો આવિર્ભાવ થયો છે.

આ ‘મણ્ડે જિજ્ઞાસુ આણુ’ યાને ‘વિશ્વતારક વીરવાણી’ ગ્રંથમાળાનું ૧૯ મું પુષ્પ છે. સં. ૨૦૩૦ ના વૈ. સુ. ૩ ગુરૂવાર અક્ષયતૃતીયા તારક દિવસે, સર્વત્ર શ્રી સંઘોમાં પ્રવર્તતા મહોત્સવમય ઉલ્લાસના શુભ વાતાવરણમાં, આત્મકલ્યાણના એક પવિત્ર હેતુથી, તેના સુરમ્ય

સચ્ચારો ભવેશવ બાહ્ય બન્ધ રહે તે આશયથી, જગદ્
 ગુરુ દેવપિદેવ વીર ભગવતની વાણીની સુવાસ ફેલાવવાના
 પ્રતીક રૂપે, આ લઘુમય પૂર્ણતા પામે છે તે પૂણ્યતાના
 અર્કને અવગાહતા ગુરુ-રુણાણ્ણમહેકને શ્વાનોન્નવાસમા
 પરિણમાવતા.

સ ૨૦૩૦ અ.યતૃવીયા

બાગ ભુવનચ દ્રના
 લઘુ આત્માની,

સ્થળ

પરમેષ્વરકારી આરાધ્યપાદ ગુરુ બ વ વ

શ્રીપાત્ર ના

વિજય ભચ દ્રનૂતીશ્વરજ્ઞના

સ્વે ન ઉપાસ્ય

પાત્રવિદના

વાલકેશ્વર, મુબઈ ૬

કોટિશ વન્દનારવિ

અચાનક હાર્ટ એટેક : આજના જમાનાનો વ્યાપક વ્યાધિ. હોસ્પીટલમાં ટ્રીટમેન્ટ અને ત્યાંજ ૨૪ કલાકમાં સમાધિપૂર્વક સદ્ભાવનામાં નથર દેહનો ત્યાગ. સં. ૨૦૩૧ અપાડ સુદ્દ ૬, પણ સુખંધુઓ અને સુપુત્રો ભાવના પૂર્ણ કરીનેજ રહ્યા. ઉપકારી મહાપુરુષના સન્નિધ્યમાં જ અષ્ટોત્તરી શાંતિ સ્નાત્ર સહિત અપ્તાદ્નિકા મહોત્સવ ઉલ્લાસપૂર્વક ઉજવ્યો.

એ ભાગ્યશાળી સ્વ. અ બાલાલભાઈના શ્રાવકજીવનની સ્મૃતિમાં આ ‘મણ્હ જિણાણું આણું’ નું નાતું પણ લવ્ય ભાવનાઓની પ્રેરણા કરતું, વિશેષે કરી શ્રાવક-શ્રાવિકાનાં કર્તવ્યોનું ભાન કરાવતું પુસ્તક, તેમના કુટુંબીજનો તરફથી પ્રકાશિત કરવાનું સદ્ભાગ્ય અમને સાપડ્યું છે. તેમનો સખધી વર્ગ આ પુસ્તકમાંથી સારી એવી પ્રેરણા ઝીલીને સદ્ધર્મમાં અને શાસન કાર્યમાં ભાવનાશીલ બન્યો રહે-એજ અભિલાષા.

—પ્રકાશકો,

ધર્મયાત્રાના પથિક

સ્વ શ્રી અંબાલાલભાઈ દલધારામ

કાન્તિલાલ દલધારામ } ના પ્રણામ
 બાબુલાલ દલધારામ }

આત્મા, પુદ્ગલ, ધર્માસ્તિકાય, અધર્માસ્તિકાય, આકાશ અને કાળ—એમાંના એક પણ દ્રવ્યને ન માનવું એ પણ મિથ્યાત્વ. આત્મા છે, ઈર્મ છે, આત્મા ઈર્મનો કર્તા અને લોકતા છે. કર્મથી છૂટવાનો માર્ગ—ધર્મ છે. મોક્ષ છે. આ યુક્તિબદ્ધ-તર્કબદ્ધ—આગમબદ્ધ પ્રરૂપણને ન માનવી એ પણ મિથ્યાત્વ છે. મતલબ કે અનાદિના અજ્ઞાનને વશ થઈ, બુદ્ધિવિપર્યાસથી, વસ્તુને વસ્તુ સ્વરૂપે ન માનવી એ મિથ્યાત્વ છે. સુતત્ત્વોને તત્ત્વ તરીકે ન સ્વીકારવા. કુતત્ત્વોને સુતત્ત્વો તરીકે માનવા. સુ અને કુ નો શંભુમેળો કરવો. આ સઘળાએ લક્ષણો મિથ્યાત્વને જ સૂચવે છે.

વીતરાગ ભગવંત સિવાય ખીજા માતા—મેલડી આદિની ઉપાસના કરવી યા સસારી સ્વાર્થ ખાતર તેમને રીઝવવા, એ લૌકિક મિથ્યાત્વ છે. વીતરાગ, નિર્મમ, નિર્મોહી અરિહંત ભગવતની ભક્તિ, લૌકિક સ્વાર્થ સાધવા કરવી, એ લોકો ત્તર મિથ્યાત્વ છે. જે મિથ્યાત્વને કારણે ભવાંતરમાં સુધર્મ દુર્લભ પણ ખની જાય. શાસ્ત્રીય ભાષામા જણાવેલ મિથ્યાત્વના ભેદો પણ જાણી સમજી ત્યાગ કરવા યોગ્ય છે.

સૌથી સ્પષ્ટ મિથ્યાત્વ ત્રિચારીએ. સંસાર—અસાર દુ ખદાયક અને પ્રાયઃ દુઃખના સમૂહથી જ ભરેલો છે. જે કાંઈ અલ્પ સુખ સંવેદન અનુભવાય છે તે પણ સુખાભાસ અને ક્ષણિક છે. તેવા સુખાભાસનું પણ પરિણામ આ ભવ પરભવમાં દેહાદિકના અને માનસિક અશાંતિ આદિ દુઃખના જનક છે. વળી અનુબંધે કરી ભવપરપરાને અને ભવપરંપરામાં અનેકવિધ યાતનાઓને વધારનારા છે.

આવા દુ ખમય, દુ ખદલક અને દુ ખ પરપરક સ સારના રાવ્યુ અને તેમા રહેલા લલચામણા મુખોમા ઉપાદેય બુદ્ધિ એ જ મોટું મિથ્યાત્વ છે માનવી એકમ મુખકપ નાને ન છોડી શકે એમ અને પાંચ ઈન્દ્રિયોના વિચારોને ન પણ છોડી શકે પણ આ મુખ એ જ દુ ખનુ મૂળ છે કા જુ કે અનેક પાપા એ માની લીધેલા મુખો માટે જ ધાય છે કાષ-માન-નાયા-લોભ, મુખે જા અને મુખના પ્રયત્નમાંથી જ પેદા ધાય છે માટે સ સારને સારો યા મુખરૂપ માનવો એ જ મોટું મિથ્યાત્વ છે

આ મોટું મિથ્યાત્વ ખડ એટલું બગવત અરિહત હોયે વરો જેના હુંય અરિહત, તેના સ સારનો અન, તેને જોઈએ ખન મિથ્યાત્વને માનવાનો સ સારને હાથવાળા આત્માને અરિહતની આનામા રમાવાના બવત્રમધુથી બાગવાનો આત્મ જાનમા જાવાના સ સાર એનો ખોગાવિયા જોવ લ

મિથ્યાત્વ નહાયતું છે અગાદિકલોના મુખપ અને મારે ચારે પ્રતિમા બમાવે પારાપાર કિલોમદા ઉબી કરે સત્યથી આધા રાખે ખોટામા ખજ કરી દે મિથ્યાત્વ એ જ મના અજ્ઞાન મિથ્યાત્વ કય એટલું આત્મજાન માય વિવેક ના લ રિનય આવ રાગ ધર્મે દેષ નટે મળુનુ નાન સદા રહે પપ ધટે પ્ર પ વર્ષ સદ્ગતિ સધય કપાયો બન્યા કાય બુદ્ધિ નારીમા વસય અનત મુખ પમાય

૨૫૬ સરનત ૨૨